

GENERATIONSSKIFTE

- SUCCESSIONSMODELLEN KONTRA A/B-MODELLEN

Speciale 2019
Cand.merc.aud
Aalborg Universitet
Camilla Bruun Nielsen (20144452)
Alex Søndergaard Jørgensen (20143238)

Vejleder: Gitte Søgaard

Indholdsfortegnelse

Summary	4
Forkortelser	6
1. Indledning	7
1.3 Problemformulering	9
1.4 Afgrænsning	9
2. Metode	12
2.1 Kildekritik	12
2. Successionsmodellen	14
2.1 Personkredsen - Hvem kan gøre brug af successionsmodellen?	15
2.1.1 Familieoverdragelse – "Internt" generationsskifte	16
2.1.2 Nære medarbejdere – "Eksternt" generationsskifte	17
2.1.3 Tilbageoverdragelse til tidligere ejer	19
2.2 Skattemæssig succession i levende live	19
2.2.1 Betingelser – Begrænsning af anvendelsesområdet	20
2.2.2 Skattemæssige konsekvenser – Både nu og i fremtiden	20
2.3 Skattemæssig succession i dødsbo	22
2.3.1 Dødsbo - Dødsboskifteloven	23
2.3.2 Mulighed for valgfrihed – beskatning eller ej?	25
2.3.3 Udlodning af aktiver og aktier	26
2.4 Skattemæssig succession i live kontra ved død	27
2.5. Succession i en pengetank - Er det muligt?	28
2.5.1 Indtægtskriteriet	30
2.5.2 Aktivkriteriet	31
2.5.3 Koncernforhold	31
2.5.4 Eliminering af koncernintern udlejning af fast ejendom	32
2.5.5 Kan pengetanksreglen omgås – undgå skatten?	33
2.6 Passivpost – Succession med gave	34
2.6.1 Beregning af passivpost ved generationsskifte i levende live	34
2.6.1.1 Fast ejendom - Særregel	36
2.6.2 Beregning af passivpost ved generationsskifte ved død	36
2.7 Ved hvilken værdi overdrages selskabet?	38
2.7.1 Overdragelse - Succession i levende live	38
2.7.2 Overdragelse - Succession ved død	39

3. A/B-modellen	41
3.1 Historik - SKM2003.66.LR	42
3.2 Personkredsen - Hvem kan gøre brug af A/B-modellen?	46
3.3 Dødsbo - Er det muligt?	46
4. Etablering af A/B-modellen	48
4.1 Indledende overvejelser/forarbejde	48
4.1.1 Holdingstruktur	49
4.1.2 Kapitalnedsættelse	51
4.2 Trin et - Nødvendig Vedtægtsændring	52
4.2.1 Vedtægtsændring - Ny identitet?	53
4.2.2 SKM2015.274.SR - Afståelsesbeskatning alligevel?	55
4.2.3 Ejeraftale - En mulig genvej?	58
4.3 Trin et, del to - Forlods udbyttet	61
4.3.1 Beregning Historisk - Tidligere praksis	61
4.3.2 Beregning - Nuværende praksis	62
4.3.3 Åremålsbegrænsning - Begrænset tidsperiode	66
4.4 Trin to - Nytegning/Overdragelse af B-aktier	68
4.5 Trin tre - Opløsning af kapitalklasser (Seniors udtræden)	70
5. Værdiansættelse – Betingelsen for succession og A/B	73
5.1 Cirkulære nr. 185 af 17. november 1982 - Fast ejendom	75
5.2 TSS-cirkulære 2000-9 - Aktier og Anparter	77
5.3 TSS-cirkulære 2000-10 om værdiansættelse af goodwill	78
5.4 Andre værdiansættelsesmetoder	86
5.4.1 Discounted Cash Flow	87
5.5 Opsummering	96
5.5.1 Bindende svar	97
6. Bo- og gaveafgift – Overdragelsen kan blive tillagt en afgift	99
6.1 Nedsættelse af bo og gaveafgift	99
6.1.1 Betingelser for at anvende nedsættelsen	100
6.2 Gaveafgift ved generationsskifte i levende live	101
6.2.1 Overdragelse til ægtefælle	103
6.2.2 Overdragelse til person omfattet af BAL § 22	103
6.2.3 Overdragelse til øvrige nærtstående	104
6.2.4 Tilbageoverdragelse til tidligere ejer	104
6.3 Boafgift i et generationsskifte ved død	104
6.3.1 Overdragelse til en ægtefælle	106

6.3.2 Overdragelse til personer omfattet af BAL § 1	106
6.3.3 Overdragelse til andre nærtstående	107
6.3.4 Overdragelse til tidligere ejer.....	107
7. Successionsmodellen vs. A/B-modellen	109
8. Konklusion	113
9. Litteraturliste.....	116

Summary

Many Danish companies will at some point come to a time where a generational is needed, so that the company can gain new strength and new knowledge. Many companies are held within the family and many families wishes to keep the company within the family because of the history that goes many years back.

There are different ways to do a generational in an effective way and in a way that the company will not suffer from it. The succession model is a model based in the Danish law. By using the succession model the acquirer will take over the latent taxes from receiving stocks from the elderly generation. Therefor the transferor will not be subjected to taxation from handing over the stocks to the the acquirer. Handing over the stocks can potential include a tax to the the acquirer, if receiving the stocks of the company was a gift. It is not possible for every person to do a generational by using the succession model. Using the model is limited to person within the family or a close employee whom has been part of the company for some time.

It is possible to use the succession model for situations in both with a living person and at death. Strictly seen from a tax point of view, there is no difference from a living person or a deceased person. However, there is some differences in the application of using the succession model by a living person and at death. The application of the succession model in an estate of a deceased person is more limited than using the succession model by a living person. When the estate of the deceased person is shared out, it is only possible for the acquirer, if the acquirer is not a part of the closest family, to take part in share of the acquirer. Therefore, if acquirer a close employee or not a part of the closest family, the handover can only happen if this person is a part of the will of the deceased. Furthermore, the acquirer of the company cannot make the decision of whether or not the acquisition happens by succession from the estate of the deceased. This decision relay on the executor.

In the process of a handover of stocks there are some natural factors that needs to be in place in order to do the generational. The company needs to be valued the right way and at the same as if

the handover would have happened to an independent third party. If it is chosen that the whole amount or some of it should be given as a gift there can be taxation of the gift.

On the 2nd of June 2017 the Danish Parliament adopted the proposed bill on the reduction of the inheritance- and gift tax in connection to generationals held within the family. With the reduction comes a tightening of the of the rules of succession.

As an alternative to the succession model there is another way to do a generational and obtain tax exemption. The A/B-model can also be used for generationals but this model is not based in any specific law. It is based on practice throughout the years. The principle of the A/B-model is that the value of the stocks are split in A- and B-shares. The stocks of the present owner will be the A-stocks and the entering buyer will buy the B-shares. The A-shares are assigned a advanced distribution of dividends which are giving the shares different values. Using the A/B-model for a generational is therefore an effective tool for relieving the financing of the generational. When the advanced distribution of dividends is accomplished the difference between the shares will be dissolved.

The circle of person who can use the A/B-model is not limited as the usage of the succession model is. All persons, both family, employees and an independent third party. The A/B-model has it limits in that it only can be used in limited companies. Wherever the model can be used at death is tough to conclude. The reason for this, is that it have not been seen in practice before and because of the long-time frame using the A/B-model has. The thesis evaluates that the model can be used at death. Furthermore, the thesis will try to consider advantages and disadvantages using both the succession model and the A/B-model.

Forkortelser

ABL	Aktieavancebeskatningsloven
AL	Arveloven
BAL	Boafgiftsloven
DBSL	Dødsboskatteloven
DSL	Dødsboskifteloven
KGL	Kursgevinstloven
KSL	Kildeskatteloven
LL	Ligningsloven
LR	Ligningsrådet
LSR	Landsskatteretten
PSL	Personskatteloven
SEL	Selskabsskatteloven
SKM	Skatteministeriets meddelelser
SL	Statsskatteloven
SR	Skatterådet
Tfs	Tidsskrift for skatter og afgifter
TSS	Told- og skattestyrelsen

1. Indledning

Mange af de største virksomheder i Danmark er familieejede virksomheder. Eksempler på sådanne virksomheder er LEGO, Danfoss, Grundfos og Bestseller. Disse virksomheder bliver stadig kontrolleret af efterkommerne til den generation som startede virksomheden for årtier siden.¹ Familierne har ligeledes stadig store ressourcer på både ejer- og direktionssiden for de fleste af disse. Dette er blot nogle af de mest kendte og store familieejede virksomheder, men faktum er at der findes endnu flere små og mellemstore virksomheder som er familieejet. At familieejede virksomheder har stor betydning for det danske samfund blev understreget i 2017. I forbindelse med nedsættelsen af bo- og gaveafgift i 2017 udtalte Skatteminister Karsten Lauritzen:

“De familieejede virksomheder er rygraden i dansk erhvervsliv. De skaber vækst og danske arbejdspladser. Det er derfor en klar prioritet for regeringen at give et markant rygstød til de danske virksomheder, som står over for et generationsskifte. Dermed sikrer vi, at gode danske arbejdspladser kan blive på danske hænder.”²

Hertil blev det konstateret, at de familieejede virksomheder samlet beskæftiger 60% af de privatansatte og stod for 70% af den danske eksport. Derudover blev det anslået at der fandtes mellem 50.000 – 60.000 familieejede virksomheder i Danmark, hvoraf 23-24.000 inden for 10 år skulle gennemføre et generationsskifte.³ Generationsskifte i familieejede virksomheder er derfor yderst aktuelt.

Årligt gennemføres et uital af generationsskifter – både af større og mindre karakter. Eksempler på de i Danmark mest kendte (og særdeles vellykkede) generationsskifter er dem som er foregået LEGO og Bestseller. Her er generationsskiftet foretaget ”internt” således at virksomheden drives videre

¹ LEGO er i dag ejet af fjerde generation i samarbejde med tredje generation. Danfoss er i dag ejet af anden generation, men med fremtidige udsigter for tredje generation. Grundfos er ligeledes ejet af anden generation, men med fremtidige udsigter for tredje generation. Fælles for disse er tre er ligeledes at en fond har en stor del af ejerskabet og familierne har resten. Bestseller er i dag ejet 100% af anden generation.

² Skatteministeriet: Lavere bo- og gaveafgift gavner tusindvis af familieejede virksomheder

³ Rapport: Familievirksomheder i Danmark, side 1-7.

uændret og har udviklet sig under *junior* (overtagende generation red.) fremfor *senior* (overdragende generation red.). Fælles for disse er også en veludført planlægning.

Der kan komme en tid i enhver virksomhed, hvor der kan blive brug for et generationsskifte. Ejeren har haft virksomheden i mange år og begynder så småt at tænke på virksomhedens fremtid (og sin egen). Skal virksomheden lukke eller skal der gennemføres et generationsskifte – enten til den næste generation i familien (intern) eller salg til tredjemand (ekstern)? Dette er det første spørgsmål ejeren skal tage op til overvejelse. Såfremt virksomheden skal fortsætte uændret ejers tilbagetræden, er et generationsskifte derfor en nødvendighed.

Dertil skal der stilles nogle store spørgsmål omkring, hvordan generationsskiftet skal foregå og om virksomheden har brug for omstruktureringer i forhold til hvem der skal lede og hvordan virksomheden skal ledes videre. For at virksomheden skal kunne drives videre og udvikles under den nye ejer, skal generationsskiftet være effektivt og tilrettelagt. Såfremt dette ikke er gældende, bliver det lige omvendt. Virksomheden bliver drevet i sæk, hvilket kan have store økonomiske og familiemæssige konsekvenser, såfremt generationsskiftet er til den næste generation i familien. Et godt planlagt og veludført generationsskifte er derfor en nødvendig for enhver virksomhed, men specielt for familieejede virksomheder. Hvis junior driver virksomheden i sæk, hvilke konsekvenser vil dette ikke have for fremtidige familiemiddage?

Det kræves af et generationsskifte, at det skal være planlagt for at virksomheden kan føres videre og udvikles med gode resultater. Et generationsskifte kan være et vanskeligt emne at tage op i et familieforhold og kræver den helt rette timing for både senior og junior i familien. Det handler både om, at senior skal være klar til at fratræde fra virksomhedens forpligtelser, men også at junior skal være moden nok til at overtage seniors livsværk og udvikle det på den rette måde.

Der kan også meget pludseligt forekomme et dødsfald, hvorfor det kan være nødvendigt med et generationsskifte i forbindelse heraf. Her er det ikke sikkert at der er lagt en nøjagtig plan for, hvad der præcist skal ske i virksomheden.

Et generationsskifte er derfor altid relevant for de fleste slags virksomheder og det er vigtigt med et generationsskifte, som er nøje planlagt, således det er mindst mulig effekt på virksomhedens drift.

1.3 Problemformulering

Generationsskifte er ud fra ovenstående et særdeles vigtigt emne at have et kendskab og forståelse for. Det er dog ikke sådan at gennemføre fra en dag til den anden, men en større proces, som kræver planlægning. Ud fra dette og de nævnte problemstillinger i indledningen er vi kommet frem til følgende problemformulering for denne afhandling:

- *Hvilke faktiske forhold gør sig gældende ved et skattemæssigt lovreguleret og et ikke-lovreguleret generationsskifte, såfremt generationsskiftet gøres i levende live kontra ved død?*

I tillæg til problemformuleringen henviser skattemæssigt lovreguleret til successionsmodellen, da denne netop er lovreguleret. For et ikke-lovreguleret, rent skattemæssigt, generationsskifte henvises der til A/B-modellen, som udspringer af praksis på området.

Afhandlingen vil præsentere en analyse af de forhold og overvejelser som gør sig gældende for en virksomhedsejer, når denne står overfor et generationsskifte - antaget at virksomheden ikke skal lukke. Det er antaget at ejeren er nået til det sted, hvor metoden for generationsskiftet skal vælges. Det vil sige at det er besluttet hvem der skal overtage, samt hvad der skal overdrages. Tidsperspektivet omkring hvornår overdragelsen skal påbegynde/ske, afhænger dog af den specifikke metode der vælges. Skal generationsskiftet foretages med lovreguleret skattemæssigt succession eller skal det i stedet forløbe ved en opdeling af aktiekapital i A- og B-aktier? Det er netop disse forhold og overvejelser specialet forholder sig til, men også den mulighed, at ejer desværre er afgang ved døden og derfor ikke påbegyndte planlægningen i passende tid.

1.4 Afgrænsning

Afhandlingen vil overordnet beskæftige sig med de forhold og overvejelser der gør sig gældende ved et internt generationsskifte, hvor junior overtager for senior. Det vil sige, at der ses bort fra et generationsskifte, hvor der er tale om et salg til tredjemand (eksternt). I forhold til

successionsmodellen vil dette heller ikke være muligt og i stedet anses som et fuldt skattepligtigt salg, hvilket vi også afgrænser os fra. Fravalget er, udover det ikke er muligt med succession, taget på baggrund af "simpelheden" i et skattepligtigt salg, hvor overdrageren bliver beskattet af afståelsen i forbindelse med salg af aktier, som er blevet værdiansat til markedsværdi. Dermed ikke sagt, at salg til tredjemand ikke bliver nævnt i forbindelse med A/B-modellen og dilemmaet omkring armlængdeprincippet. A/B-modellen kan modsat successionsmodellen godt anvendes ved overdragelse til tredjemand, men fokus vil være på personer i et familieforhold.

Generationsskifte kan både ske ved i forbindelse med død, men også i levende live, hvorfor begge disse scenarier vil blive belyst gennem afhandlingens udarbejdelse. Det skal dog her tages i betragtning, at A/B-modellen er relativ ny (2003) og der samtidig ikke findes nogen detaljeret lovgivning eller litteratur, som omhandler A/B-modellen generelt, men også behandlingen af et dødsbo ved anvendelsen af A/B-modellen. Dette skal dog ikke udelukke emnet død fra specialet.

I forhold til virksomhedsformer vil afhandlingen have sit fokus på virksomheder som drives i selskabsform, frem for personligt ejede virksomheder. Dette da A/B-modellen udelukkende kan anvendes på kapitalselskaber. Dog vil personligt ejede virksomheder blive inddraget, såfremt det findes relevant i udarbejdelsen af denne afhandling. Derudover er fonde ofte et værktøj som bruges ved generationsskifte, da det sikre selskabet fremover, dog vil fonde ikke blive inddraget i denne afhandling.

Omstruktureringer foretages ofte i forbindelse med et generationsskifte. På baggrund af afhandlingens omfang og fokusområder har vi fravalgt omstruktureringer som fusion og spaltning i det omfang som der findes nødvendigt for afhandlingens relevans. Men omstruktureringer som er fordelagtigt for anvendelse af både successionsmodellen og A/B-modellen vil blive belyst.

Vi har valgt at inddrage A/B-modellen, som en form for alternativ til anvendelse af successionsmodellen. A/B-modellen er en anderledes fremgangsmåde, hvorpå der også opnås skattefrihed ved en overdragelse af aktierne i et selskab. A/B-modellen er ikke reguleret af lovgivning, som gør sig gældende ved successionsmodellen. I denne forbindelse, hvor der er indhentet bindende svar fra

Skattestyrelsen, må denne model derfor anses som være en anerkendt metode til at opnå skattefrihed i forbindelse med et generationsskifte. At modellen ikke er skattemæssigt lovreguleret betyder også at "spillereglerne" er fremkommet gennem administrativ praksis på området og derfor ikke er "firkantet", men mere fleksibel, som gør den yderst interessant at arbejde med.

Efter at have præsenteret og afgrænset afhandlingens interesse- og undersøgelsesfelt, vil der nedenfor blive redegjort for, hvordan emnet forsøges undersøgt. Metodikken skulle gerne være behjælpelig med at finde og skabe grundlaget for at kunne svare på afhandlingens problemformulering.

2. Metode

Besvarelsen af afhandlingens problemformulering vil ske ved anvendelse af den juridiske metode. Nærmere beskrevet udarbejdes afhandlingen efter retsdogmatisk metode. Dette vil sige, at afhandlingen tager udgangspunkt i gældende dansk lovgivning, som er relevant inden for et generationsskifte. Denne lovgivning bliver belyst og efterfølgende analyseret.

Afhandling er en teoretisk gennemgang og vil derfor ikke omhandle et konkret scenarie med et bestemt selskab. Her vil vi både inddrage muligheder for generationsskifter, som er skattemæssigt lovreguleret og ikke-lovreguleret, men i stedet blevet til fast praksis. Gennem afhandlingens forløb vil vores holdninger omkring det givne område, samt den anvendte praksis, tilkendegives såfremt dette findes relevant for at give et mere nuanceret billede af det pågældende emne samt hvad der kan gøres i givne situationer omkring et generationsskifte. Endvidere vil retspraksis også blive inddraget, netop for at præcisere for, hvad der kan betegnes som gældende ret på området.

Det kan siges at afhandlingen i nogen grad tager udgangspunkt i et retspositivistisk syn. Dette vil sige, at der udgangspunkt i, hvad det er loven konkret siger samt, hvad den ikke siger. Dermed sættes der ikke fokus på, hvilke subjektive holdninger der er til loven og hvorvidt loven kan karakteriseres som retfærdig eller ej.⁴

2.1 Kildekritik

Det kan være en vanskelig sag at forholde sig kritisk på de forskellige retskilder som der anvendes i dette speciale, idet lovgivningen er defineret som den er. Der kan dog opstå situationer, hvor loven kan fremstå tvetydig, hvorfor der i stedet må ses på domsafgørelser for at afgøre, hvad der kan karakteriseres som gældende lov på området. Når disse afgørelser anvendes i afhandlingen for at understøtte loven, ses der på om det er en dom som er afsagt i f.eks. Landsretten eller Højesteret. Da tillægges en dom afsagt af Højesteret en højere værdi end en dom afsagt af Landsretten og så fremdeles.

⁴ Werlauff, Erik og Hansen, Lone L.: Den juridiske metode, s. 20

Ved at metodikken, og selve grundlaget for hvordan kilder skal behandles, kan afhandlingen påbegynde at finde et tilfredsstillende svar på problemformuleringen. Afhandlingen vil være bygget kronologisk op, således den "ældste" generationsskifte model, skattemæssig succession, undersøges og derefter vil den nye model følge, A/B-modellen.

2. Successionsmodellen

Formålet med successionsmodellen ved et generationsskifte er at gøre det muligt at udskyde skattebetalingen til et senere tidspunkt end overdragelsestidspunktet. Dette opstår ved, at generationsskiftet ikke vil udløse beskatning hos overdrageren, idet overtageren af virksomheden indtræder den skattemæssige position som er i virksomheden og modtager en latent skattebyrde. Betalingen af den latente skat finder derfor først sted på det tidspunkt, hvor overtageren vil afstå fra aktiverne/aktierne, som findes i virksomheden.

I forhold til et generationsskifte, kan det være at virksomheden skal tilpasses til overtagerens visioner og forretningsplan omkring virksomheden, hvorfor det ofte kan være nødvendigt med en omstrukturering. Her kan der gøres brug af ”skattefrie” metoder. Dette kan være i forhold til spaltning, aktieombytning eller skattefri fusion.

Ved at anvende successionsmodellen vil den ellers latente afståelsesbeskatning blive udskudt til et senere afståelsestidspunkt, hvor der ikke gøres brug af skattemæssig succession. Beskatningen følger dermed overtageren og aktiverne i selskabet. Overtageren indtræder altså i aktiernes og aktivernes anskaffelsestidspunkt, anskaffelsessum samt anskaffelseshensigt, hvorved at afståelsesbeskatningen altså udskydes til et senere tidspunkt.

I forhold til denne afhandling og emnet overdragelse med skattemæssig succession, vil følgende underemner blive behandlet; Skattemæssig succession både i levende live og ved død og begrebet passivpost. Udover disse underemner vil et centralt emne også være værdiansættelse i forbindelse med skattemæssig succession. Dette område er dog relevant for både successionsmodellen og A/B-modellen og er faktisk et emne for sig selv, hvorfor emnet har sig eget kapital. Et andet emne som begge modeller kan bruge viden fra er bo- og gaveafgiften. Det kan dog her allerede nævnes, at emnet oftest er sammenhængende med succession, men kan have indflydelse på A/B-modellen. Modellen forsøger dog som udgangspunkt at være skattefri og selve bo- og gaveafgiften vil derfor blive undersøgt i forbindelse med succession, men dermed ikke sagt at den ikke er relevant for A/B-modellen. Derfor har dette emne også sit eget kapitel.

I forhold til skattemæssig succession vil det dog før de ovenover nævnte emner undersøge dybere, være centralt at få fastlagt om successionsmodellen overhovedet kan bruges for det enkelte generationsskifte som overvejes. Dette gøres ved at præcisere den begrænsede personkreds, som findes ved successionsmodellen, samt modellens anvendelsesområde.

2.1 Personkredsen - Hvem kan gøre brug af successionsmodellen?

I forhold til at anvende successionsmodellen, kan denne anvendes i både personligt ejede virksomheder og kapitalselskaber. Successionsmodellen er ofte anvendt og videre er skattemæssigt lovre-guleret, hvorfor spillerammen er fastlagt. Selve regelgrundlaget afhænger dog af den enkelte virksomhedsform. For personligt ejede virksomheder er det KSL §§ 26 A - 26 B og §§ 33 C - 33 D og for kapitalselskaber er det ABL §§ 34 – 35. Denne afhandling er som præciseret i afgrænsningen fokuseret mest på kapitalselskaberne, men KSL vil blive inddraget, da disse bestemmelser i vis grad også gælder for kapitalselskaberne. Netop ABL §§ 34 - 35 omhandler succession ved familieoverdragelse, samt overdragelse til nære medarbejdere. Derudover ligger der dog også en mulighed for at foretage en tilbageoverdragelse til den tidligere ejer, jf. ABL § 35 A. Men for overhovedet at anvende successionsmodellen skal motivet ikke være, at modellen ønskes anvendt for at undgå beskatning, men i stedet skal det have en forretningsmæssig begrundelse.

For at det er muligt for overdrageren at overdrage aktierne samt for overtageren at overtage aktierne med succession, skal overtageren have sit skattemæssige hjemsted i Danmark og dermed være skattepligtig til Danmark. Såfremt erhververen har skattemæssigt hjemsted i et andet land end Danmark og dermed ikke har skattepligt til Danmark, gælder det at gevinsten ikke medregnes i den skattepligtige indkomst, hvis aktierne efter overdragelsen vil være en del af en virksomhed, som for erhververen, er skattepligtig og dermed har fast driftssted i Danmark, jf. ABL § 34, stk. 3. Hvis erhververen af aktierne er skattepligtig til Danmark, men i henhold til en dobbeltbeskatningsaftale med en fremmed stat dermed må anses som hjemmehørende til denne stat, gælder det kun at gevinsten ikke skal medregnes i overdragerens skattepligtige indkomst, såfremt aktierne efter en overdragelse indgår i en virksomhed som Danmark ifølge dobbeltbeskatningsaftalen har beskatningsretten til.⁵ Kort sagt gælder det altså, at såfremt der succederes i et aktiv, som er skattepligtig

⁵ Bille, Jane K.: Skattemæssig succession, s. 227-228

i Danmark før overtagelsen, skal det også være skattepligten i Danmark efter overdragelsen. Reglen gælder både ved succession i forbindelse med levende live og ved død.

2.1.1 Familieoverdragelse – ”Internt” generationsskifte

En overdragelse som finder sted indenfor kredsen af familien kan kun ske i nedadgående retning. Det vil sige, at det f.eks. ikke er muligt at overdrage til overdragerens forældre ved succession. Familieoverdragelse gælder overdragerens familie, hvilket vil sige:

- Børn,
- Børnebørn
- Søsken
- Søskenes børnebørn
- Søskenes børnebørn

Der kan overdrages til familiekredsen i det omfang som refererer til BAL § 22, stk. 1 litra d, hvorfor stedbørn og adoptionsforhold i denne sammenhæng bliver sidestillet med slægtsforhold. Der kan også ske overdragelse til en tidligere ejer samt en nær medarbejder, dog der er nogle betingelser, som skal være opfyldt. Disse vil blive beskrevet i de efterfølgende afsnit.

Der er ligeledes ikke hjemmel i lovgivningen til at de slægtninge, som er successionsberettigede kan overdrage til deres ægtefæller. Overdragelser til ægtefæller i erhvervsmæssig sammenhæng findes i KSL §§ 26 A og 26 B, hvor der jf. KSL §26 A, stk. 2 er tvungen succession af aktiver af erhvervsmæssig karakter (herunder også aktier), når der er tale om samlevende ægtefæller (hvorfor det ikke gælder i situationer, hvor der er tale om separation). Dette er dog med den betingelse af ægtefællen har skattemæssigt hjemsted her i landet.

Det er også muligt at overdrage aktier med succession til en samlever, hvor det er en central faktor, at parterne også har været samboende igennem i en periode. Dette er kommet med de ændringer som er sket i KSL § 33 C, stk. 1 samt ABL § 34, stk. 1, nr. 1, hvor det stiller det at parterne har levet sammen to år forinden overdragelsen finder.

Der er som udgangspunkt ikke mulighed for at overdrage til svigerbørn eller en svigerinde/svoger. Denne problemstilling kan dog løses på en sådan måde at generationsskiftet gennemføres i flere steps. Således at overdrageren overdrager til barnet (jf. KSL § 33 C) og denne efterfølgende overdrager til sin ægtefælle (jf. KSL § 26 A). Dette gælder ligeledes i situationen med svigerinde/svoger, hvor overdrageren overdrager virksomheden til sin egen ægtefælle, som efterfølgende overdrager virksomheden til sin søster/bror (som er den oprindelige ejers svigerinde/svoger).

2.1.2 Nære medarbejdere – ”Eksternt” generationsskifte

Udover en overdragelse til kredsen af familie, er der også mulighed for at overdrage til en nær medarbejder. Bestemmelsen omkring overdragelse til en nær medarbejder er ABL § 35. Der er dog nogle betingelser, som skal være opfyldt for, at der kan ske overdragelse ved succession til en nær medarbejder. Det kræver af medarbejderen, inden for de seneste fem indkomstår, har været beskæftiget på fuld tid i mindst tre af årene, jf. ABL § 35, stk. 1, pkt. 1. Dertil fremgår det af ABL § 35, stk. 2, at såfremt medarbejderen har erhvervet aktier fra overdrageren som vederlag i forbindelse med en spaltning, fusion, aktieombytning eller tilførsel af aktiver inden for en periode på fem indkomstår, kan fuldtidsbeskæftigelse i det erhvervede/indskydende selskab medregnes ved opgørelsen af det krav som er til fuld beskæftigelse.⁶

Hvis medarbejderen modtager aktier i et selskab, som tidligere har været en personligt ejet virksomhed og medarbejderen har været fuldt beskæftiget der, så kan denne periode også medregnes i den tid, som samlet set opgøres, jf. ABL § 35, stk. 3. Dog kræver dette at omdannelsen fra den personligt ejede virksomhed til et kapitalselskab, er sket efter bestemmelserne efter lov om skattefri virksomhedsomdannelse.

Overdragelsen af aktier til en nær medarbejder kan ligeliges ske i selskaber, som er koncernforbundne til det pågældende selskab som medarbejderen er beskæftiget i. Her er der dog også krav til fuldtidsbeskæftigelse fra medarbejderen. Koncerndefinitionen refererer til KGL § 4, stk. 2, hvor samme aktionærkreds direkte eller indirekte ejer har råderet over mere end halvdelen af

⁶ Michelsen, Aage m.fl.: Lærebog om indkomstskat, s. 663

stemmerne eller kapitalen i selskabet. Således er det muligt for medarbejderen at opfylde det krav der er om fuldtidsbeskæftigelse både i selskabet, hvor der overdrages aktier, men også ved de selskaber, som er koncernforbundne. Det vil altså sige, at de perioder, hvor medarbejderen har været ansat hos de pågældende selskaber i koncernen, lægges sammen. Således kan medarbejderen opfylde kravet til fuldtidsbeskæftigelse ved at have været ansat i to eller flere selskaber, som er forbundet i en koncern og dermed bliver det muligt at overdrage aktierne i selskabet med succession.

Et glidende generationsskifte til en nær medarbejder kræver at overdragelsen sker senest fem år efter, at tidligere har været overdraget aktier til en tidligere medarbejder. Jf. KSL § 33 C, stk. 12 skal følgende forhold være opfyldt før der kan ske overdragelse til en nær medarbejder: Der skal være tale om arbejdsmæssige forhold, som stiller krav til, at medarbejderen inden for de seneste fem indkomstår, har været beskæftiget således, at de tre af indkomstårene kan karakteriseres som fuld tid. Her er det medarbejderens indkomstår som er gældende når perioden skal opgøres. Denne følger altså ikke selskabets indkomstår. I forhold til, hvornår en medarbejder kan betragtes som fuldtidsbeskæftiget, bliver dette vurderet ud fra om medarbejderen er omfattet af ATP-ordningen, og om der har været betalt ATP-bidrag tilsvarende en fuldtidsbeskæftiget. Ud fra dette skal der være tale om et ansættelsesforhold, der indebærer mindst 117 timer på månedlig basis i tre indkomstår. Hvis der er tale om en medarbejder, som ikke er omfattet af ATP-ordningen, tages der udgangspunkt i, om medarbejderen har arbejdet nok timer således, at der kunne have været betalt ATP-bidrag. Det er underordnet, hvilken uddannelsesmæssig baggrund eller stilling som medarbejderen har haft hos selskabet, der skal blot være tale om et ansættelsesforhold. Dette bekræfter Skatterådet i SKM2009.411.SR:

"Skatterådet bekræfter, at beskæftigelseskravet på mindst 3 års fuldtidsbeskæftigelse i kildeskattelovens § 33C, stk. 12, skal beregnes efter ATP-normen for, hvad fuldtidsbeskæftigelse udgør, og at kravet herefter er opfyldt efter 117 timer om måneden i 3 år, svarende til 4.212 timer. Skatterådet bekræfter endvidere, at ferie med løn og øvrige fridage samt dokumenteret overarbejde indgår i beregningen af beskæftigelseskravet.⁷

⁷ SKM2009.411.SR

Der lægges altså vægt på antallet af timer som medarbejderen har haft og dermed ikke det samlede antal af arbejdsdage.

2.1.3 Tilbageoverdragelse til tidligere ejer

Selvom det kan virke meningsløst, at foretage en tilbageoverdragelse, kan dette være nødvendigt i tilfælde af sygdom eller død. Det er derfor muligt at foretage en overdragelse tilbage til den tidligere ejer af selskabet med brug af succession uanset om der er tale om en nær medarbejder eller et medlem inden for familiekredsen, jf. ABL § 35. Her stemmer denne overens med betingelserne i KSL § 33 C, stk. 13, som er gældende for tilbageoverdragelser i personligt ejede virksomheder. Som det fremgår af bestemmelserne i ABL § 35 A, skal aktierne tilbageoverdrages inden for de første fem år, hvor aktierne er erhvervet. Overdragelsen af aktierne fra den tidligere ejer til erhververen skal den gang være sket med skattemæssig succession og det kræver at overdrageren modtog selskabets aktier direkte fra den daværende ejer.

Endvidere er det gældende, at såfremt der er foretaget en tilbageoverdragelse én gang fra en yngre generation til en ældre generation, kan der ikke igen foretages et generationsskifte i levende live. Dette kan først lade sig gøre igen ved død.

Efter det blevet præciseret af, hvem og hvad successionsmodellen generelt kan bruges af/på, vil afhandlingen tage et spadestik dybere. Dette spadestik vil undersøge og deraf tydeliggøre de forskelle der vil være ved anvendelse af skattemæssig succession i levende live og ved død.

2.2 Skattemæssig succession i levende live

Skattemæssig succession i levende live kan foretages mellem fysiske personer og juridiske personer, så længe disse er omfattet af ovenstående defineret personkreds. Udgangspunktet for specialet er igen kapitalselskaber, hvorfor det vil være overdragelsen af aktier ved skattemæssig succession der vil være i fokus. Som hovedregel vil der forekomme en afståelsesbeskatning efter udarbejdelsen af avanceopgørelsen, jf. ABL § 6. Her er det muligt at anvende skattemæssig succession, hvor aktierne i et selskab kan overdrages, jf. ABL §§ 34 og 35.

Reglerne for overdragelse af en aktiepost har hjemmel i ABL § 34. Grundet disse regler er det muligt at overdrage aktier, uden der bliver udløst en afståelsesbeskatning hos overdrageren af aktierne, da erhververen af aktierne indtræder i overdragerens skattemæssige stilling. ABL § 34, stk. 4 referer videre til KSL § 33 C, stk. 3, 4, 7 8 og 13, hvorfor disse bestemmelser er gældende for både overdragelser af personligt ejede virksomheder og overdragelser af aktieposter. Der findes dog en række betingelser.

2.2.1 Betingelser – Begrænsning af anvendelsesområdet

Før lovændringen pr. 1. januar 2009, var det et krav, at overdrageren var hovedaktionær i det selskab som skulle overdrages og dertil skulle overdrageren besidde 15 % af stemmerettighederne. I dag er kravet blot, at overdrager skal have 1 % af aktie/anpartskapitalen i det overdragende selskab, jf. ABL § 34, stk. 1, nr. 2. Dette er dog ikke gældende for aktier, som er omfattet af ABL §§ 17 - 18. Endvidere kan der kun succederes i gevinster, hvorfor der ikke må kunne konstateres et tab ved afståelsen.

For at kunne overdrage aktierne med succession må aktierne ikke være omfattet af ABL § 19, hvilket vil sige aktier, som er udstedt af et investeringsselskab, jf. ABL § 34, stk. 1, nr. 4.

Det overdragende selskabs virksomhedsaktivitet må heller ikke i overvejende grad bestå af udlejning af fast ejendom eller være i besiddelse af kontanter, værdipapirer og lignende og dermed kan betegnes som en "pengetank", jf. ABL § 34, stk 1, nr. 3. Reglerne omkring succession og pengetank vil blive belyst senere i kapitler under afsnit 2.5: Succession i en pengetank – Er det muligt?

2.2.2 Skattemæssige konsekvenser – Både nu og i fremtiden

Som udgangspunkt, bliver en person beskattet af den eventuelle avance som aktieindkomst, jf. PSL § 8 a. Det vil sige, at overdrageren skal betale 27 % af fortjeneste op til 54.000 kr. (2019-niveau), hvorefter der er en gældende skattesats på 42 %. Ved at overdrage aktierne med succession gælder det, at erhververen indtræder i overdragerens skattemæssige stilling og dermed bliver overdrageren ikke beskattet ved afståelsen af aktierne, jf. ABL § 34, stk. 2. Det vil sige, at ved opgørelsen af

gevinster/tab for overdrageren, vil aktierne blive behandlet efter den anskaffelsessum, det anskaffelsestidspunkt og den hensigt, som aktierne havde da overdrager anskaffede aktierne.

Hvis der kan konstateres et tab ved overdragelsen af selskabets aktier, kan disse ikke overdrages med succession, jf. ABL § 34, stk. 4 og KSL § 33 C, stk. 3. Dette betyder i stedet, at overdrageren har mulighed for at få fradrag for tabet i sin aktieindkomst efter bestemmelserne i ABL §§ 13 - 13 A, ligesom det er gældende, såfremt det var et regulært salg til en tredjepart. Selve salgssum fastsættes til den værdi, som har dannet baggrund for beregningen af gaveafgiften eller indkomstkatten. Såfremt erhvervelsen af aktierne ikke er gaveafgifts- eller indkomstskattepligtig, vil aktivets værdi ved almindelig handel på overdragelsestidspunktet anvendes.

For erhververen gælder det, at der indtrædes i overdragerens skattemæssige stilling, jf. ABL § stk. 2. Erhververen indtræder i, og overtager dermed, aktiernes anskaffelsestid, -sum og -hensigt. I og med at overdrageren ikke blev beskattet af afståelsen, betyder at afståelsesbeskatningen udskydes til et senere tidspunkt når selskabets aktier afstås uden brug af succession, men i stedet afstås ved et regulært salg.

Såfremt erhververen har haft et underskud i et tidligere indkomstår, kan erhververen ved en eventuel gevinst ikke modregne dette ved et senere salg af de overtagne aktier, jf. ABL § 34, stk. 4, som videre referer til KSL § 33 C, stk. 4.

Som det fremgår af ABL § 34, stk. 4, KSL § 33 C, stk. 7 skal beslutningen om at overdrage selskabets aktier med succession, og det at erhververen dermed indtræder i overdragerens skattemæssige stilling, meddeles Skattestyrelsen i forbindelse med indgivelse af overdragerens selvangivelse. Såfremt de værdiansættelser, som danner grundlaget overdragelsen ændres på grund af beregningen af skat eller afgift gældende en gave, kan parterne tage en ny beslutning omkring hvorvidt erhververen skal indtræde i overdragerens skattemæssige stilling, jf. ABL § 34, stk. 4, KSL § 33 C, stk. 8. Dette skal meddeles inden tre måneder efter den skattepligtige har modtaget ændringen af værdiansættelsen.

2.3 Skattemæssig succession i dødsbo

Dødsboskatteloven formulerer reglerne for, hvordan et dødsbo skal beskattes samt hvordan beskattningen forløber når der skal udloddes fra boet til arvingerne. Dødsboskifteloven regulerer reglerne omkring skifte af dødsbo samt skifte af den tilbageværende ægtefælles del af fællesboet. Herunder skifte af uskiftet bo, når den tilbageværende ægtefælle lever.

Skattepligten medfører først og fremmest, at der ikke opgøres en særskilt opgørelse over mellemperioden. I stedet bliver den afdødes og boets skattepligtige indkomst opgjort under ét for den periode der forekommer fra udløbet af den afdødes sidste indkomstår forud for dødsfaldet til og med skæringsdag i boopgørelsen, jf. DBSL § 19, stk. 2. Denne samlede skatteperiode kaldes for bobeskatningsperioden og indkomsten i denne for bobeskatningsindkomsten.

Endvidere medfører skattepligten skattemæssig succession. Dette betyder, at dødsboet indtræder i den afdødes skattemæssige stilling omkring de aktiver og passiver, der tilhørte den afdøde, men nu findes i dødsboet, jf. DBSL § 20, stk. 1. Dette betyder, at boet indtræder i anskaffelsestid, -sum og -hensigt. Det betyder altså, at boet ikke længere indtræder i den tilbageværende ægtefælles skattemæssige stilling og dette gælder også selvom at den tilbageværende ægtefælles aktiver og passiver er omfattet af skiftet.⁸ Begrænsningen fremgår af, at et aktiv eller passiv skal have tilhørt den afdøde ægtefælle. Det er kun såfremt, at den tilbageværende ægtefælles aktiver og passiver udlægges til andre arvinger, at boet vil succedere i denne ægtefælles skattemæssige stilling, jf. DBSL § 20, stk. 2, som kommer i forlængelse af DBSL § 4, stk. 2.

Boet succederer også i den afdødes ret til underskudsfræførsel, jf. DBSL § 20, stk. 3. Denne bestemmelse betyder, at et eventuelt underskud afdøde måtte have, kan fradrages i bobeskatningsindkomsten. Som nævnt ovenfor, laves der kun én selvangivelse for bobeskatningsperioden og denne indsendes sammen med boopgørelsen.

Ved et udlæg af aktiver i et dødsbo til en arving, kan boet i visse tilfælde vælge at lade beskattning ske i dødsboet eller lade arvingen succedere i den afdødes skattemæssige stilling, jf. DBSL § 29,

⁸ Werlauff, Erik: Arv og skifte s. 222

sammenholdt med DBSL § 36. Når der er tale om en overdragelse fra et dødsbo til en arving, er der tale om udlodning. Denne udlodning vil som hovedregel udløse beskatning af dødsboet hos arvingen. I nogle tilfælde er der mulighed for, at der kan ske succession til arvingen frem for beskatning i dødsboet. Ved denne succession indtræder arvingen dermed i den afdødes skattemæssige stilling. Således bliver dødsboet ikke beskattet af avancen. Den skat, som skal ske i fremtiden vil dermed blive beskattet hos den succederende arving, jf. DBSL § 36, stk. 2. Dermed vil aktiverne/aktierne anses for værende anskaffet på samme tidspunkt, til den samme pris samt i den samme hensigt som de oprindeligt blev anskaffet til af afdøde, da boet selv er succederet i den afdødes skattemæssige stilling, jf. DBSL § 20 stk. 1.⁹

2.3.1 Dødsbo - Dødsboskifteloven

Det har tidligere være kildeskatteloven, KSL som regulerer succession i dødsboer. Det er i dag dødsboskifteloven, DBSL. Loven på området blev for år tilbage skærpet og derfor er det, og har været det siden 1998, kun muligt for fysiske personer at succedere i et dødsbo og dermed er det ikke muligt for juridiske personer, herunder f.eks. en fond.

Ved skifte af et uskiftet bo, til den tilbageværende ægtefælle, skiftes boet dertil, hvor den tilbageværende ægtefælle har sit hjemsted. Dette betyder, at boets skattepligt til Danmark, er uafhængigt af om den afdøde var skattepligtig til Danmark inden sin død. Endvidere er det muligt at få fastsat og dermed henvist et bo til skifte i Danmark, såfremt der kan argumenteres for, at der er tilknytning til Danmark og der er aktiver der ikke kan inddrages under behandling af dødsbo i udlandet, jf. dødsboskifteloven § 2, stk. 1, nr. 1-2. Såfremt et bo skiftes helt eller delvist til Danmark, vil der jf. DBSL § 1, stk. 2 være fuld skattepligt til Danmark. Der vil ikke være mulighed for at anvende reglerne om succession, hvis modtageren af arven er bosat i udlandet og aktivet, efter det bliver udloddet, ikke bliver beskattet i Danmark. Da beskatning ikke ville finde sted i Danmark, vil den latente skat, som forekommer ved succession, ikke blive beskattet i Danmark.¹⁰

⁹ Werlauff, Erik: Arv og skifte, s 227

¹⁰ Bille, Jane K.: Skattemæssig succession, s. 283

DBSL § 34 foreskriver, at succession er muligt i dødsboer som er omfattet af DBSL § 3, som omhandler dødsboets skattemæssige forhold. Hvert af følgende dødsboer, vil blive behandlet som et selvstændigt skattesubjekt:

- Dødsboer, der skiftes i umiddelbar forbindelse med et dødsfald, bortset fra dødsboer, som overtages af den tilbageværende ægtefælle.
- Dødsboer, der delvis udleveres til den tilbageværende ægtefælle til uskiftet bo, efter at der skiftet med en eller flere livsarvinger efter den først afdøde.
- Uskiftede boer, hvor den tilbageværende ægtefælle i levende live skifter med alle arvinger og legatarer efter den først afdøde. Her er der tale om et fuldstændigt skifte.
- Dødsboer, der udleveres til den tilbageværende ægtefælle efter § 58, stk. 1, nr. 4. Her er det et krav, at den tilbageværende ægtefælle er den eneste legale arving efter den først afdøde.
- Genoptagelsesboer, der ikke bliver afsluttet ved boudlæg eller ved, at boet overtages af den tilbageværende ægtefælle efter DBSL § 58, stk. 1.¹¹

Som det fremgår af de forskellige dødsboer ovenfor er der ingen af dem, som beskriver at den tilbageværende ægtefælle succederer i dødsboet. Jf. DBSL § 59, hvor den tilbageværende ægtefælle som udgangspunkt helt naturligt indtræder i den afdøde ægtefælles skattemæssige stilling med de aktiver og passiver der tilhørte den afdøde. Dette er at sidestille med successionsprincippet. Det er dog ikke et krav, at den tilbageværende ægtefælle indtræder i den afdødes skattemæssige stilling. Dette er muligt at fravælge for den tilbageværende ægtefælle.

Én af de skærper, som er sket omkring succession ved udlodning i et dødsbo er, at det kun er muligt at succedere i modtagerens andel af boet, medmindre at denne modtager er; barn eller barnebarn af afdøde, søskende til afdøde og dennes børn eller børnebørn, jf. DBSL § 37, stk. 1.¹²

Ved udlodninger, som ikke er til de nærmeste slægtninge (nævnt i ovenstående), vil udlodning med succession kun kunne ske til den værdi som svarer til modtagerens andel i dødsboet, jf. DBSL § 37.

¹¹ Dødsboskatteloven § 2, stk. 1, nr. 1-6

¹² Werlauff, Erik: Arv og skiftes, s. 225

En overskydende udlodning her, vil blive behandlet efter DBSL § 27, det vil sige efter skattelovgivningens almindelige regelsæt på området. Derfor er det som udgangspunkt vanskeligt at succedere i udlodningen, såfremt arvingen ikke er en del af DBSL § 37. Der vil være en mulighed, såfremt at arvingen er en del af den afdødes testamente, dog vil det kun være muligt at succedere i den del, som er testamenteret til arvingen.

Som ved levende live, gælder der også her, at det kun er muligt at anvende reglerne om succession, såfremt der ikke konstateret noget tab, jf. DBSL § 36, stk. 1 og DBSL § 28, stk. 2. Tabet skal behandles efter skattelovgivningens almindelige regler, jf. DBSL § 27. Når det skal afgøres, hvorvidt der er et tab eller en gevinst på det pågældende aktiv ved lodningen, skal aktivets værdi fremgå af boopgørelsen.

Det kan altså være en udfordring at anvende reglerne om succession ved udlodning fra et dødsbo til en arving. Der kan dog godt anvendes succession i tilfælde, hvor der først er sket beskatning i dødsboet hos den ægtefælle, som stadig er i live. Således kan der efterfølgende ske udlodning til arvinger, hvor der kan gøres brug af skattemæssig succession. Disse regler er også gældende når det omhandler situationer ved et dødsbo i udlandet, som har skattepligt til Danmark. Anvendelsen af successioner er også muligt såfremt, at den pågældende arving er en del af den afdødes testamente til at få del i arven.

Siden ændringen af loven om succession i dødsboer, er det siden hen foreslået, at muligheden for, at et generationsskifte kan finde sted med anvendelse af succession til f.eks. en fond (altså en juridisk person) kan succedere i et dødsbo. Dette forslag blev fremsat i 2017, men da ændringen senere hen blev vedtaget, blev dette forslag forbigået og dermed ikke vedtaget. Derfor gælder det stadig, at det kun er fysiske personer som kan succedere med et dødsbo.

2.3.2 Mulighed for valgfrihed – beskatning eller ej?

Som beskrevet ovenfor er der mulighed for at udlodde et aktiv fra et dødsbo med anvendelse af skattemæssige succession efter de regler som findes på området. Det er dog op til dødsboet om udlodningen rent faktisk skal ske med succession, jf. DBSL § 28, stk. 3. Dødsboet kan, hvis det vælger

det, lade sig beskatte helt eller delvist efter reglerne i skattelovgivningen, jf. DBSL § 27. Det er af stor betydning for den person, der skal modtage af udlodningen fra dødsboet, da denne person ikke direkte indflydelse på om udlodningen skal ske med succession, jf. DBSL § 36, stk. 1. Såfremt at modtageren af udlodningen har stemmeret i dødsboet, kan denne person have indirekte indflydelse på boets beslutning.

Det er, som udgangspunkt, bobestyreren som træffer beslutning på vegne af dødsboet, jf. DSL § 53. Heraf fremgår det også, at væsentlige spørgsmål omkring dødsboet kan forelægges for arvingerne. Såfremt arvingerne ikke er enige i afgørelsen af et væsentligt spørgsmål, skal dette drøftes på et bomøde, hvor alle arvingerne bliver indkaldt. Arvingerne stemmer forholdsvis efter retten til arv og boslod, jf. DSL § 53, stk. 2. Det er muligt for bobestyreren at sætte arvingernes beslutning til siden, såfremt arvingernes beslutning er åbenbar uhensigtsmæssig eller strider mod nogens ret, jf. DSL § 53, stk. 3.

Såfremt boet vælger beskatning, vil den samlede bomasse blive formindsket med et beløb som afspejler den skat, som gevinsten udløser og ikke kun med en passivpost til modsvar af den latente skat. Således vil der blive mindre at udlodde til arvingerne. Derfor kunne det være i arvingernes interesse at udlodningen skulle ske med skattemæssig succession. Hvis beskatningen udløser en skattebetaling på mindre end, hvad passivposten er på, kan det være en fordel for boet at lade sig beskatte.

2.3.3 Udlodning af aktiver og aktier

Aktier kan overdrages med succession, såfremt at der ikke er konstateret et tab på aktiernes værdi, jf. DBSL § 36, stk. 1. Dog er der nogle situationer, hvor gevinsten ved udlodningen alligevel skal medregnes i opgørelsen. For næringsaktier og andelsbeviser, der er omfattet af ABL § 18, gælder det, at disse kan udloddes med succession, idet disse ikke fremgår af DBSL § 29, stk. 3-5, hvoraf det fremgår, hvornår gevinsten ved udlodning af aktier alligevel skal medtages i opgørelsen. Det at der kan succederes i aktier, gør det muligt at der kan foretages et generationsskifte ved død uden, at det vil udløse beskatning med det samme. Såfremt nedenstående betingelser er opfyldt, er der mulighed for at anvende succession og dermed udskyde beskatning. Herved indtræder

arvemodtageren i dødsboets skattemæssige stilling og således anses aktierne for overtaget ved anskaffelsessum, -tid og -hensigt med anskaffelsen, hvorfor beskattningen udskydes.

Dødsboet bliver derfor ikke beskattet ved udlodningen, når udlodningen sker ved succession. Det vil sige at den udlægsmodtagende arving indtræder i boet skattemæssige stilling og dermed vil den latente beskatning overgå til arvingen. Boet selv er succederet ind i den afdødes skattemæssige stilling, jf. DBSL § 20, stk. 1. Derved bliver "prisen" for, at dødsboet ikke bliver beskattet, at arvingen ikke får et nyt og dermed højere afskrivningsgrundlag, men der afskrives blot videre på det oprindelige afskrivningsgrund.¹³

Aktier der er omfattet af ABL § 19, som er investeringsbeviser i investeringsselskaber, kan efter DBSL § 29, stk. 4 ikke udloddes med succession, medmindre udlodningen sker til den tilbageværende ægtefælle, jf. DBSL § 29, stk. 5. Denne form for aktier kan dog heller ikke overdrages ved succession i levende live efter ABL § 34, stk. 1, nr. 5.

Andre aktier som hører under ABL § 19, som er omhandlende investeringsbeviser i udloddende investeringsforeninger, kan godt udloddes med anvendelse af succession, hvis altså betingelserne i DBSL § 29, stk. 3 er opfyldt. Disse aktier kan både være børsnoterede aktier, unoterede aktier og værdipapirer omfattet af ABL §§ 21 og 22. Efter DBSL § 29 stk. 3 skal udlodningen til arvemodtageren udgøre minimum 1 % af kapitalen i selskabet. Endvidere er det gældende, at selskabets aktivitet ikke i overvejende grad må bestå af udlejning af fast ejendom samt besiddelse af kontanter, værdipapirer mm. Dette betyder, at det ikke gælder for selskaber, som omfatter reglerne omkring pengeskat.

2.4 Skattemæssig succession i live kontra ved død

Ved skattemæssig succession, hvad enten det er i levende live eller ved død, vil erhververen indtræde i overdrageren eller boets skattemæssige stilling, hvorfor overdrageren eller dødsboet ikke vil blive beskattet ved overdragelsen og udlodningen. Beskatning udebliver dig ikke, men udskydes til et tidspunkt, hvor erhververen overdrager aktierne uden anvendelse af skattemæssige

¹³ Werlauff, Erik: Arv og skifte, s. 227

succession. Ved at erhververen eller arvemodtager indtræder i overdragerens eller boets skattemæssige stilling, bliver aktierne behandlet som da overdrageren eller boet i sin tid erhvervede disse. Altså i forhold til anskaffelsessum, -tidspunkt og -hensigt. Skattemæssigt er der altså ingen forskel på en overdragelse eller udlodning fra boet med succession, idet der ingen beskatning sker hos hverken overdrageren eller boet.

Anvendelse af succession i levende live har flere muligheder end anvendelse succession af succession ved udlodning fra et dødsbo. De skærpede muligheder ligger blandt andet i, at der ikke kan anvendes succession til en juridisk person ved død og derfor kan der ikke succederes til arvingens selskab. Ved død er det kun muligt at succedere, såfremt personen er barn, barnebarn søskende eller dennes barn og barnebarn og dermed skal en udefrakommende person have været en del af arveladerens testamente for at kunne anvende succession i forbindelse med udlodningen fra dødsboet. Dertil gælder det, at hvis ikke arvingen er en del af den personkreds nævnt ovenfor, kan der kun succederes i arvingens andel af arveudlægget.

Endvidere er det en væsentlig forskel at det i sidste ende er dødsboet, som afgør hvorvidt der skal anvendes succession eller ej, og dermed bestemme om udlodningen skal ske med succession eller ej. Dette kan betegnes som en begrænsning af anvendelsesmulighederne i forhold til succession i levende live, da overtager har direkte indflydelse på beslutningen.

Ovenstående skulle gerne have tydeligt de primære forskelle på det at anvende skattemæssig succession i levende live kontra død. Der er dog en ting som er fælles for begge emner og det er muligheden for at succedere aktier i et selskab, som består af passiv pengeanbringelse også kaldet en "pengetank". Men hvad er dog dette for et begreb og hvad indebærer det helt præcist?

2.5. Succession i en pengetank - Er det muligt?

Som det kort blev nævnt i afsnittet omkring skattemæssig succession i levende live, er det ikke muligt at succedere i aktier, hvor f.eks. hovedaktiviteten i selskabet består i passiv kapitalanbringelse, det vil sige fast ejendom eller, hvis selskabet består i at besidde kontanter og lignende.¹⁴ Pengetanke

¹⁴ Juridisk vejledning C.B.2.13.1 Familieoverdragelse med succession

er omfattet af reglerne i ABL § 34, hvoraf det fremgår, hvornår der kan foretages et generations-skifte med anvendelse af succession. Det er nødvendigt at have regler omkring pengetanke således, at der ikke overdrages aktier i selskaber, hvis hovedaktivitet er at besidde kontanter eller fast ejendom og dermed overbringe større kapital til næste generation uden skat.¹⁵

Såfremt reglerne herom ikke eksisterede ville det være muligt at overdrage en stor passiv formue uden, at dette ville udløse en beskatning hos overdrageren. Det er dermed ikke muligt at overdrage aktier med skattemæssig succession, såfremt der er tale om en såkaldt pengetank. Dermed bibeholdes muligheden for, at der kan foretages generationsskifte med succession (og således udskyde afståelsesbeskatning) i de selskaber som driver et aktivt erhverv. I SKM2015.284.LSR blev det afgjort, at der ikke kan udloddes med succession til livsarving, da dette selskab blev anset som en overvejende pengetank.¹⁶

Med det lovforslag som kom i 2017 omkring nedsættelse af bo- og gaveafgiften blev måden, hvorpå pengetanke ses ændret således, at det ikke er muligt at anvende den nu nedsatte afgift ved blot at omlægge fra en passiv formue til en virksomhed med et aktivt erhverv i forbindelse med en arv eller foræring af en gave. Ejeren skal minimum have haft ejerskab i et år forinden der skal ske en overdragelse. Endvidere er det et krav, at erhververen forbliver ejer i tre år efter overdragelsen. Lovforslaget gjorde det dermed vanskeligere, hvis ikke umuligt, at overdrage aktier fra en pengetank med skattemæssig succession sådan uden videre. Idet det ligeledes ikke er en mulighed at opnå kriterierne for overdragelse med succession, er det ej heller muligt at anvende den nu nedsatte bo- og gaveafgift.

Endvidere, som resultat af lovforslaget, er kriterierne for, hvornår der sker passiv kapitalanbringelse blevet udvidet. Således skal byggegrunde, ejendomsprojekter mm. også indgå når det opgøres om der er tale om en virksomhed, som overvejende kan betegnes som en pengetank. Inden loven blev ændret blev udlejning af fast ejendom og besiddelse af kontanter, værdipapirer og lignende anset for at være det afgørende for om selskabet kunne defineres som en pengetank. Efter ændringen

¹⁵ C.E.3.3.4.3.4.2 Hvordan opgøres, om et selskab er omfattet af pengetankreglen

¹⁶ SKM2015.284.LSR

blev ABL § 34 omformuleret således at selskabet blot skal eje fast ejendom og at det ikke længere nødvendigvis kun omhandler udlejning af fast ejendom.¹⁷ Dermed er der nu brug for en konkret vurdering af aktivet for at bestemme, hvorvidt det er en aktiv virksomhed eller blot er passiv kapitalanbringelse.

Der er altså fra politisk side blevet bestemt ikke at tilgodegive muligheden for, at der kan foretages et generationsskifte med skattemæssig succession i en pengetank. Der er derfor ikke mulighed for at udskyde beskattningen til næste generation, hvorfor der skal betales fuld afståelsesbeskatning, såfremt der skal ske et generationsskifte i pengetank. Selve beslutningen giver god mening, da der ellers kunne videreføres en stor mængde kapital fra generation til generation uden skattetilsvær.

Men hvornår er der så præcist tale om en pengetank og hvornår er det ikke? Hvor går grænsen? Af ABL § 34, stk. 6 fremgår en objektiv vurdering af, hvoraf det kan bedømmes, hvornår et selskab i overvejende grad driver virksomhed med passiv kapitalanbringelse. Denne vurdering dannes ud fra selskabets indtægter samt den regnskabsmæssige balance. Disse kaldes henholdsvis indtægtskriteriet og aktivkriteriet.

2.5.1 Indtægtskriteriet

Som nævnt i ovenstående, er der nogle kriterier, som er gældende for, hvornår et selskab kan bedømmes som værende en pengetank. Der er tale om en pengetank når 50 % af et selskabs kommer fra passiv kapitalanbringelse, altså fast ejendom, besiddelse af kontanter, værdipapirer eller lignende, hvor dette er gjort over gennemsnitligt tre regnskabsår, jf. ABL § 34, stk. 6, 1. pkt.

Ved beregning af selskabets indtægter, vil dette være den regnskabsmæssige nettoomsætning plus summen af øvrige indtægter, som hører til regnskabet. Det vil altså sige, at det er selskabets årsregnskab efter årsregnskabsloven og dermed ikke selskabets skatteregnskab, der skal danne grundlaget for hvorvidt selskabet er en pengetank eller ej. Såfremt der skulle forekomme oparbejdet goodwill i selskabet, skal dette også indgå i selskabets samlede aktiver.¹⁸

¹⁷ Lov om ændring af boafgiften og andre forskellige love § 2, 1. - 4. pkt.

¹⁸ C.E.3.3.4.3.4.2 Hvordan opgøres, om et selskab er omfattet af pengetankreglen

2.5.2 Aktivkriteriet

Såfremt handelsværdien af selskabets faste ejendomme, kontanter, værdipapirer og lignende skal anses for værende passiv kapitalanbringelse, skal disse udgøre minimum 50% af handelsværdien af selskabet samlede aktier. Det er dog ikke ud fra et regnskabsår, men gennemsnitligt over de seneste tre regnskabsår jf. ABL § 34, stk. 6, 1. pkt.

Der skal være én af de to ovenstående kriterier opfyldt for, at et selskab kan defineres som en pengetank. I forhold til at kunne anvende reglerne om et generationsskifte med skattemæssig succession, er det endvidere til krav, at der er tale om en virksomhed i aktiv forstand. Det vil altså sige, at såfremt et selskab foretager passive investeringer, såsom disse aktiviteter, som er nævnt ovenfor, vil overdragelsen ikke kunne finde sted med skattemæssig succession.¹⁹

2.5.3 Koncernforhold

Et holdingselskab hvis aktivitet er at besidde aktier i datterselskaber kan som udgangspunkt ikke overdrage med succession idet et holdingselskabs aktivitet overvejende set består i passiv kapitalanbringelse ved at eje finansielle aktiver i datterselskaber. For at der alligevel kan ske overdragelse af aktierne i et holdingselskab med succession er der konsolideringsreglen af datterselskaber samt eliminering af koncernintern udlejning af fast ejendom.²⁰ Jf. ABL § 34, stk. 6, 3. pkt. er der tale om datterselskaber, når holdingselskabet ejer minimum 25 % af aktiekapitalen.

2.5.3.1 Konsolidering

Når det skal bedømmes om et holdingselskabs indtægter fra passiv kapitalanbringelse udgør minimum 50 % af selskabets samlede indtægter, ses der bort fra det afkast, som kommer fra selskabets datterselskaber. Her vil datterselskabets indtægter, medregnes med den andel som holdingselskabet ejer i datterselskabet, i holdingselskabets indtægter, jf. ABL § 34, stk. 6, 4. pkt. Endvidere er det her gældende, at handelsværdien af datterselskabsaktierne ikke skal medregnes i opgørelsen af holdingselskabets aktiver. Ligeledes medregnes den andel, som svarer forholdsmæssigt til ejerskabet i

¹⁹C.E.3.3.4.3.4.2 Hvordan opgøres, om et selskab er omfattet af pengetankreglen

²⁰ Juridisk vejledning: C.B.2.13.1 Familieoverdragelse med succession

datterselskabet, ved opgørelse af handelsværdien af de aktiver som er i holdingselskabet. På denne måde konsolideres holdingselskabet og datterselskabet.

Når det skal bedømmes om holdingselskabets overvejende aktivitet er passiv kapitalanbringelse sker dette under ét for holdingselskabet og datterselskabet. Bedømmelsen sker ved at beregne gennemsnittet over de seneste tre år for henholdsvis holdingselskabet og datterselskabet. Dette gøres for at opnå det mest retvisende billede.

2.5.4 Eliminering af koncernintern udlejning af fast ejendom

Ved udlejning af fast ejendom mellem selskaber, som indgår i en koncern skal der betales leje som er tilsvarende markedslejen.

Når et selskab udlejer fast ejendom til et datterselskab eller der udlejes fast ejendom mellem datterselskaberne, skal der ved bedømmelsen om, hvorvidt 50 % eller mere kommer på baggrund af en passiv investering i udlejningsejendomme, skal indkomsten ved udlejning af fast ejendom ikke medregnes i bedømmelsen. Denne skal hverken tælles med til den aktive eller passive del af selskabet, jf. ABL § 34, stk. 6, 5. pkt. Dette er gældende såfremt der er tale om udlejning af fast ejendom mellem et holdingselskab og et datterselskab, eller mellem to datterselskaber.

Ved bedømmelse af holdingselskabets aktiver vil udlejningsejendomme, som udlejes mellem holdingselskabet og datterselskabet eller mellem to datterselskaber, ikke medregnes, jf. ABL § 34, stk. 6, 6. pkt. Værdien ved sådan en ejendom skal dermed medregnes til den aktive del af selskabets virksomhed.

Der er dog krav hertil, at ejendommen udlejes i driftsøjemed, altså produktion, kontor eller lignende. Såfremt ejendommen i stedet bliver udlejet til en tredjepart, skal denne medregnes som en passiv investering i en udlejningsejendom. Udlejes ejendommen delvist til et datterselskab og til en tredjepart, skal den andel som udlejes til tredjepart medregnes som en passiv investering. Andelen som datterselskabet lejer til driften skal medregnes i selskabets aktive virksomhed.²¹

²¹ C.E.3.3.4.3.4.2 Hvordan opgøres, om et selskab er omfattet af pengetankreglen

2.5.5 Kan pengetanksreglen omgås – undgå skatten?

Der forekommer ikke et entydigt svar på om det er muligt at komme uden om pengetanksreglerne. For at kunne anvende reglerne om skattemæssige succession i forbindelse med et generationsskifte, er det en vigtig overvejelse om selskabets aktiver og indtægter falder inden for definitionen som pengetank eller om der er tale om en aktiv virksomhed. Således bør omstruktureringer foretages i god tid inden generationsskiftet gennemføres også i forhold til de nye regler. Hvis selskabet er omstruktureret ved brug af skattefrie metoder fra et tidligere selskab, skal bedømmelsen omkring passiv kapitalanbringelse ske ud fra de år, hvor det nye selskab har eksisteret.

Endvidere er det et krav, at ejeren har haft ejerskab i minimum et år forud for overdragelsen, hvorfor en kortvarig omlægning af den passive kapitalanbringelse, der i øvrigt ikke er begrundet erhvervsmæssigt, kan anses som en slags proforma.²² Som konsekvens af dette kan være at en del af arven eller gaven skal behandles som en almindelig arv eller gave, hvorfor der skal tillægges afgift på 15 % og en eventuel tillægsafgift på 25 %.

“Skatterådet tiltrådte, at den pågældende, efter forinden at have indhentet tilladelse til skattefri spaltning af holdingselskabet, B Holding A/S, gennemfører generationsskifte ved at overdrage aktierne i fire af de seks udspaltede selskaber til hver af sine fire sønner. Overdragelsen sker ved succession. Idet handelsværdien af f.eks. selskabets kontanter, værdipapirer eller lignende opgjort som gns. af de sidste tre regnskabsår udgør under 50 % af selskabets samlede aktiver, samt at selskabets finansielle indtægter tilsvarende ikke overstiger 50 % af de samlede indtægter, og de udspaltede selskabers finansielle aktiver overstiger ikke 50 % af de samlede aktiver er overdragelsen omfattet af ABL § 34, der udskyder beskatningen vedr. den omhandlende overdragelse.”²³

Skatterådet udtalte altså i dette bindende svar, at det afgørende for om der er tale om en pengetank i forbindelse med omstrukturering, er om de nye selskaber er såkaldte pengetanke og det altså er uden betydning, at selskabet var en pengetank (finansielt selskab) inden omstruktureringen.²⁴

²² tvk advokatfirma: Overvejer du et generationsskifte?

²³ SKM2006.627.SR

²⁴ Juridisk vejledning: C.B.2.13.1 Familieoverdragelse med succession

Derfor kan det være en løsning, at spalte en pengetank, således der bliver et selskab som står for driften og et selskab som besidder penge, jf. FUSL §§ 15 a-b. Herefter kan der succederes i driftsselskabet.²⁵

Det er en vanskelig sag at vurdere, hvorvidt der er tale om en direkte omgåelse af reglerne. Det fremgår dog af DBSL § 29, stk. 3, at gevinst ved udlodning af aktier medregnes ved opgørelsen af bobeskatningsindkomsten, medmindre der er tale om udlodning af aktier i et selskab, hvis virksomhed ikke i overvejende grad består i passiv kapitalanbringelse. Dette er dog ikke gældende, hvis selskabet udøver næring med køb og salg af værdipapirer eller finansieringsvirksomhed. Det vil altså sige, at såfremt selskabets formål og hovedaktivitet består i næring med køb og salg af værdipapirer eller finansieringsvirksomhed, er der en mulighed for, at det pågældende selskab kan komme udenom, således der alligevel kan ske en overdragelse med succession.²⁶

Efter at have undersøgt og klarlagt pengetanksreglen, vil afhandlingen i stedet undersøge hvad det vil betyde, at der sammen med skattemæssig succession gives en gave fra overdrager til overtager.

2.6 Passivpost – Succession med gave

Når der overdrages aktiver eller aktier i forbindelse med en gave eller en arv, skal der beregnes en passivpost. Passivposten bliver beregnet til modregning af gavens eller arvens værdi inden, at den pågældende afgift skal beregnes, da modtageren af gaven eller arven overtager en latent skat fra overdrageren.

2.6.1 Beregning af passivpost ved generationsskifte i levende live

Ved overdragelser, hvor der anvendes skattemæssig succession i levende live, forekommer der en særregel i KSL § 33 D, stk. 1, hvori det fremgår at:

“Hvis en person efter § 33 C, stk. 1, 12 og 13 eller aktieavancebeskatningsloven §§ 34, 35 og 35 A indtræder i overdragerens skattemæssige stilling med hensyn til aktiver, der er overdraget til en pågældende som hel

²⁵ Werlauff, Erik: Arv og skifte, s. 205

²⁶ Werlauff, Erik: Arv og skifte, s. 205

eller delvis gave, skal der tages hensyn hertil ved henholdsvis gaveafgift beregningen og indkomstbeskatningen. I tilfælde, hvor der skal erlægges gaveafgift, skal der i tilknytning til aktiverne i gaveopgørelsen optages passivposter til udligning af eventuelle skattetilsvare vedrørende disse aktiver. I tilfælde, hvor gaven skal indkomstbeskattes efter statsskattelovens § 4, litra c, nedsættes gavens værdi med et beløb svarende til en passivpost til udligning af eventuelle fremtidige skattetilsvare vedrørende disse aktiver”.²⁷

Af bestemmelsen angives det, hvilke personer der har mulighed for at gøre brug af denne regel. Denne er gældende for overdragerens afkom, søskendes afkom mv. samt nære medarbejdere. Den er både gældende for overdragelser i en personligt ejet virksomhed, samt overdragelse af aktier/andeler i kapitalselskaber. I forbindelse med en gavegivning til personer, som er omfattet af denne personkreds, skal der tages hensyn til gaveafgiften samt indkomstbeskatningen. Reglen finder altså kun anvendelse såfremt det er i forbindelse med, at der ydes en gave. En passivpost tilsvarende til gavens værdi, kan dermed overdrages vederlagsfrit uden, at det har skatte- eller afgiftsmæssige konsekvenser.

Såfremt der betales fuldt vederlag for aktierne med kontanter eller eventuel oprettelse af et gælds-brev, kan der ikke beregnes en passivpost. Ved en overdragelse, hvor der er tale om en delvis gave, kan der beregnes en passivpost således det er muligt at reducere vederlaget med den udskudte skat. Princippet i modregningen med en passivpost er et udtryk for, at man ved gaveafgiftsberegningen godtgør, at gavemodtageren i situationer med succession ydes et delvist vederlag for erhvervelsen ved overtagelse af overdragerens skattetilsvare. Praktisk set betyder dette er, at der ved overdragelse med succession altid bør ske en reduktion af overdragelsessummen med et beløb, som er tilsvarende den beregnede passivpost.²⁸

Passivposter beregnes normalt til den lavest mulige skattemæssige fortjeneste som overdrageren (gavegiveren), ville blive pålagt ved et ganske almindelig salg på tidspunktet for overdragelsen af gaven, jf. KSL § 33 D, stk. 2. Hvad enten gaven udgør hele aktivets værdi eller kun en del af det, bliver passivposten beregnet på baggrund af hele avancen på det overdragede aktiv.²⁹

²⁷ Kildeskatteloven § 33 D

²⁸ Pedersen, Kim: Generationsskifte og strukturering, s. 119

²⁹ Pedersen, Kim: Generationsskifte og strukturering, s. 119 - 120

Passivposten udgør 30 % af fortjenesten. Dog er det kun 22 % for en fortjeneste, som hører ind under aktieindkomst, jf. KSL § 33 D, stk. 3. Skulle beregningen af passivposten blive negativ, skal denne i stedet sættes til 0.

2.6.1.1 Fast ejendom - Særregel

I forhold til fast ejendom fremgår det af KSL § 33 D, stk. 2, at der kun kan beregnes en passivpost på baggrund af gevinsten som der succederes i. Her skal der ved beregningen af passivposten, opgøres genvundne afskrivninger på den eller de bygninger som der succederes i. Når det vælges, at der kan succederes i genvundne afskrivninger, bliver disse ikke beskattet og afskrivningerne kan derfor trækkes fra i ejendommens anskaffelsessum.³⁰ Det kan også være, at det vælges ikke at succederes i de genvundne afskrivninger, da der ingen gevinst er på ejendommen eller blot fordi det ikke ønskes. Når denne ejendom skal sælges på et senere tidspunkt, uden succession, skal der opgøres alle genvundne afskrivninger, også de som der er succederet i. Dette vil derfor medføre, at de afskrivninger som er foretaget inden der blev overdraget med succession vil blive undergivet dobbeltbeskatning enten ved nedsættelse af overdragerens og erhververen anskaffelsessummer eller fordi der forekommer en nedsættelse i anskaffelsessummen samt en beskatning af genvundne afskrivninger hos den nye erhverver. Det kan også vælges, at der kun succederes i gevinsten og dermed ikke genvundne afskrivninger.

2.6.2 Beregning af passivpost ved generationsskifte ved død

I forhold til skattemæssig succession i levende live, vil passivposten i forbindelse med en gave ved et dødsbo give et fradrag i grundlaget for boafgift, fremfor et fradrag i den gaveafgiftspligtig værdi. Derudover vil det betyde, at hvis en tilbageværende ægtefælle eller arving indtræder i et dødsbos skattemæssige stilling omkring et aktiv, hvortil der hører et eventuelt fremtidigt skattetilsvær, skal der beregnes en passivpost i forbindelse med udligning af dette skattetilsvær.³¹ Beregningen af passivpostens størrelse er fastsat i BAL § 13 a. I tilfælde af der kun er tale om en delvis succession bliver den beregnede passivpost reduceret forholdsmæssigt heraf.

³⁰ Juridisk vejledning: C.C.6.7.2 Succession efter KSL § 33 C

³¹ Rasmussen, Jesper og Møller-Andersen, Jesper: Generationsskifte, s. 108

Beregningen af passivposten sker på baggrund af den lavest mulige skattemæssige fortjeneste, som hvis det pågældende aktiv skulle have været solgt på skæringsdagen. Dette vil sige 30 % af den skattepligtige fortjeneste, som ville have været udløst. Denne sats er gældende når det ikke gælder aktieindkomst. Såfremt der er tale om aktieindkomst, udgør passivposten i stedet for 22 %, jf. BAL § 13 a, stk. 3. Der er en mulighed for at arvingen og dødsboet kan komme frem til en aftale, hvor passivposten bliver beregnet efter en lavere procentdel end de standardiserede satser. Det er ikke muligt at beregne en passivpost med en højere procentdel, jf. BAL § 13 a, stk. 6.

Det er også muligt helt at se bort fra standardsatserne og i stedet for opgøre passivposten til kursværdi af den udskudte skat. Dermed bliver den samlede overdragelsessum af det pågældende aktiv med et skattetilsvær afspejler handelsværdien ved et almindeligt salg, jf. styresignal SKM2011.406.SKAT.³²

“Ved opgørelsen af passivposten på anparter, der var udlagt af dødsboet til arvingerne, have dødsboet i stedet for at anvende de standardiserede satser for passivposter, jf. boafgiftsloven § 13 a, opgjort passivposten som kursværdien af den udskudte skat beregnet til kurs 80, jf. SKM2011.406.SKAT. SKAT havde ændret kursen til 50. Landsskatteretten fandt, at passivposten, uanset hvordan boet have beregnet den latente skattebyrde, skulle opgøres med hjemmel i boafgiftslovens § 13 a, og at SKAT derfor havde været berettiget til at ændre passivposten. Retten fandt, at kursen på den udskudte skat kunne ansættes til kurs 60.”³³

Hvis værdien af det pågældende aktiv i arven, overstiger den del som arvingen har i boet, foreligger der et “arvingskøb”. Dette betyder, at der er tale om et delvist køb og arveudlæg. Succession kan også her anvendes for den overskydende del, såfremt at modtageren af arveudlægget er den afdødes tilbageværende ægtefælle, afkom, børnebørn, søskende eller søskendes børn eller børnebørn, jf. DBSL § 37, stk. 1. Såfremt modtageren af arveudlægget ikke er omfattet af denne personkreds, er det kun muligt at succedere i den værdi, som svarer til udlægsmotagerens del i boet. Her vil det overskydende beløb komme til beskatning i boet. Dette betyder, at aktivet bliver udloddet dels med og uden succession. Når det skal bestemmes om udlodningen af aktiver kommer til at overstige

³² Werlauff, Erik: Arv og skifte, s. 230

³³ SKM2016.627.LSR

modtagerens andel af dødsboet, bliver der taget hensyn til de passivposter, som er fastsatte. Dermed tages der ikke hensyn til andre passivposter. Det vil altså sige, at det er bruttoværdien af det udloddede aktiv, som er afgørende, bortset fra passivposten.³⁴

I forlængelse af passivposten og ellers bare generelt i forhold til successionsmodellen vil det være på sin plads at undersøge til hvilken værdi aktiverne skal overdrages. Dette skal ikke forstås som hvordan man opgør værdien, da dette er et emne i sig selv. Afsnitte vil i stedet præcisere til hvilken værdi aktierne/aktiverne overdrages, men ikke hvordan værdien opgøres.

2.7 Ved hvilken værdi overdrages selskabet?

Som understøttet er der forskel på hvorvidt den skattemæssige succession anvendes i levende live eller ved død. Forskellen gør sig også gældende når det drejer sig om hvilken værdi aktierne/aktier skal overdrages med.

2.7.1 Overdragelse - Succession i levende live

Når der skal overdrages aktiver og passiver ved succession i levende live er værdiansættelsen enten grundlaget for beregningen af gaveafgiften efter boafgiftsloven eller for den skattepligtige indkomst. Hvis erhvervelsen ikke har medført nogen indkomstskat eller gaveafgift, skal aktierne/aktiverne værdiansættes efter armslængdeprincippet til overdragelsestidspunktet, jf. ABL § 34, stk. 4 og KSL § 33 C, stk. 3.

Jf. KSL § 33 C, skal aktiverne værdiansættes til markedsværdi, da indkomstskatten eller gaveafgiften beregnes efter salgssummen. Såfremt erhvervelsen af aktiverne ikke er indkomstskatte- eller afgiftspligtig, vil det være aktivernes værdi i handel som anvendes. Dette betyder også, at det er aktivets handelsværdi, som er grundlaget for gaveafgiftsberegningen, jf. BAL § 27, stk. 1. Ved en overdragelse efter KSL § 33 C, har virksomhedens aktiver, en særlig interesse når det kommer til værdiansættelse. Denne overdragelse skal ligeledes foregå efter armslængdeprincippet således, at handlen sker som var det med en udefrakommende part og ikke mellem to interesseforbundne parter.

³⁴ Werlauff, Erik: Arv og skifte, s. 230

Såfremt en overdragelse ikke foregår på armslængdevilkår, er det antaget i praksis, at Skattestyrelsen kan korrigere værdiansættelsen, hvis denne ikke er tilsvarende handelsværdien, jf. SL § 4, litra c. Skattestyrelsen har mulighed for at ændre værdien og de vilkår som overdragelsen mellem to interesseforbundne parter har fundet sted ved, såfremt værdiansættelsen ikke sker efter armslængdeprincippet. Det vil altså sige, at LL § 2, som er gældende ved kontrollerede transaktioner, er gældende her, hvis ikke overdragelsen sker som var det med en udefrakommende tredjepart.

2.7.2 Overdragelse - Succession ved død

Værdiansættelsen i dødsboer skal også ske til handelsværdi, jf. DBSL § 84. Denne refererer videre til BAL § 12. Her fremgår det, at aktiver og passiver i et dødsbo, værdiansættes til handelsværdien på det pågældende tidspunkt, hvor der foretages en boopgørelse af dødsboet. Dette er gældende, hvad enten der er tale om en skattepligtig overdragelse eller om der gøres brug af succession. Det kan være vanskelig sag at foretage en værdiansættelse mellem to, som er nærtstående. Især, hvis det gælder familie. Den som skal modtage arven, har naturligvis interesse i, at værdiansættelsen sker til den lavest mulige værdi, men ved et dødsbo er der ingen part på den modsatte side, som prøver at få værdien op. Her kan man betragte hele kredsen af arvinger, som må have et ønske om, at værdiansættelsen af dødsboet sker på retfærdigvis parterne imellem.

Udgangspunktet i BAL § 12, er at værdiansættelsen af aktiverne og passiverne skal ske på baggrund af en vurdering fra en sagkyndig. Såfremt der er enighed blandt arvingerne, er det også muligt at fravælge en vurdering fra en sagkyndig, da dette oftest er en omkostningstung udgift. Hvis en sagkyndig fravælges, er det op til arvingerne at fastsætte en værdi af aktiver og passiver i dødsboet. Hvis det ikke er muligt at finde handelsværdien ud fra tidligere salg af lignende aktiver, kan det være anbefalelsesværdigt at anvende en sagkyndig til værdiansættelsen af dødsboet. Det gælder for værdiansættelsen, at Skattestyrelsen skal godkende denne såfremt, at en sagkyndig bliver udmeldt af skifteretten.³⁵

Hvis det vælges, at der ikke skal anvendes en sagkyndig, eller at den sagkyndige ikke er udvalgt af skifteretten, er der risici for at Skattestyrelsen kan sætte sig imod værdiansættelsen, jf. BAL § 12,

³⁵ Werlauff, Erik: Arv og skifte, s. 226

stk. 2. Dette betyder, at Skattestyrelsen, såfremt denne modsætter sig værdiansættelsen, kan fastsætte den handelsværdi, som Skattestyrelsen finder den rette. Der er også en mulighed for at Skattestyrelsen vil udpege en syn- og skønsmand, som kan foretage værdiansættelsen, hvor den vurdering, bliver den som skal danne baggrund for udlodningen. Dermed betyder dette, at såfremt en sagkyndig er udvalgt af skifteretten, kan Skattestyrelsen ikke gå ind og korrigere for vurderingen. Således er den vurdering som den sagkyndige har foretaget bindende over for Skattestyrelsen. En sådan uvildig vurdering kan f.eks. foretages af en statsautoriseret revisor, statsautoriseret ejendomsmægler, en advokat og flere andre.

Efter at have undersøgt og gennemgået successionsmodellen, vil afhandlingen i stedet bevæge sig over til den anden generationsskifte model som der fokuseres på: A/B-modellen.

3. A/B-modellen

Som et alternativ til den bredere kendte overdragelsesmetode, successionsmodellen, findes også A/B-modellen. Modellen blev først anerkendt i 2003 med offentliggørelsen af SKM2003.66.LR og er siden blevet mere udbredt til i dag at være et område som skal overvejes når de omhandler generationsskifte. Hvor successionsmodellen har lovhjemmel i ABL § 34, så er A/B-modellen ikke lovreguleret. I stedet er modellen et sammenspil mellem skatte- og selskabsretlige regler og eksistensgrundlaget kommer fra administrativ praksis gennem bindende svar fra SKAT, hvoraf modellen videre har fået sin relevans.

Generationsskiftemodellen tager sit udgangspunkt i det at opdele aktier i A- og B-aktier. Den eksisterende aktionær får tillagt en forlods udbyttet for sine aktieposter (A-aktierne), mens den indtrædende aktionær får muligheden for at blive kapitalejer til en lavere kurs (B-aktierne). Når det forudbestemte udbytte er udbetalt, opløses kapitalklasserne, hvorefter den indtrædende aktionær kan købe den eksisterendes aktieposter, til en måske allerede fastsat pris, jf. en mulig ejerftale.³⁶

Selve modellen bygger på handelsværdier, hvor udgangspunktet er, at den pris som aftales køber og sælger imellem er markedsprisen. For afhængige parter (senior vs. junior) skal handelsværdierne følge armslængdeprincippet, således en "intern" overdragelse bliver sidestillet med en "ekstern" overdragelse. At overdragelsen følger armslængdeprincippet og deraf markedsvilkårene har også haft indflydelse på, at Skattestyrelsen overhovedet har anerkendt modellen.

Selve modellen bliver i manges øjne nærmere anset som en afløser fremfor et alternativ til successionsmodellen. Dette skyldes at A/B-modellen giver nogle helt andre skattemæssige fordele end ved succession og ikke mindst lemper finansieringen for den nye ejer.³⁷ At drive virksomhed i selskabsform er dog et krav som skal være opfyldt for, at den enkelte virksomhed skal kunne vælge A/B-modellen som generationsskiftemodel. Efter at have konstateret dette, kan den nærmere og dybere gennemgang af A/B-modellen fortsætte, startende med SKM2003.66.LR.

³⁶ Generationsskiftemodel - A/B-aktier, 6/5-2015

³⁷ Erhvervsnyhederne: Valg af generationsskiftemodel, 17/3-2015

3.1 Historik - SKM2003.66.LR

Som skrevet i ovenstående har A/B-modellen ikke noget decideret lovgrundlag, men er i stedet et tæt sammenspil mellem skatte- og selskabsretlige regler, som er blevet anerkendt af Skattestyrelsen og er netop derfor ikke skabt fra lovgivers side, men nærmere erhvervslivet. I 2003 blev ligningsrådet anmodet om at tage stilling til en mulig situation omkring et generationsskifte og afgav dertil et bindende svar, SKM2003.66.LR. Det bindende svar validerer og anerkender A/B-modellen som en generationsskiftemodel.

SKM2003.66.LR drejer sig grundlæggende omkring en far der ønsker at gennemføre et generationskifte til sin søn, som i forvejen arbejder i selskabet. Aktieposten ønskes således overført til sønnen. Faderen har dog i alt tre børn og ønsker ikke at forskelsbehandle disse ved at forringe arvemulighederne for de andre børn, hvorfor sønnen ikke skal have aktierne billigere end handelsværdien. Problemet består dog i, at sønnen ikke kunne tilvejebringe den nødvendige kapital for at kunne gennemføre en virksomhedsoverdragelse. Ved hjælp af skatte- og selskabsretlige regler bliver der da konstrueret en nytænkende model, hvis princip var at udskyde den indtrædende aktionærs fulde betaling for aktieposter. Ved at anvende modellen blev sønnens likviditetskrav derfor mindre.

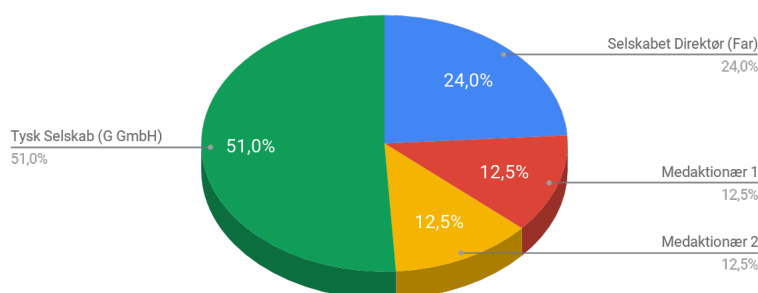
Den model der blev fremsat for SKAT indeholdt tre led:

1. Selskabet skal tilbagekøbe egne aktier fra de udtrædende aktionærer,
2. Der skal oprettes en ny aktieklasse, hvor der samtidigt tillægges en forlods udbytteret for de eksisterende aktionærer, og
3. Den indtrædende aktionærs nytægning af aktier. Selve led to og tre er hovedpunkterne i det man kender som A/B-modellen og første led var gældende for dette scenarie, behøves ikke altid at gøre sig gældende.

Selve ejerkredsen af selskabet med en aktiekapital på 500.000 kr. bestod af fire uafhængige parter, hvis aktieandele fordeles således:

Aktionærkredsen og deres andele

Selskab A/S - SKM2003.66.LR

Figur 4: Aktionærkredsen og deres andele, SKM2003.66.LR.³⁸

Som skrevet ville selskabet påbegynde et generationsskifte, hvilket skyldtes at faderen indenfor en periode på 4 år ønskede at opgive direktørposten til sin søn, men samtidig også afhænde sin aktieandel til sønnens selskab. Dertil skal lægges af medaktionær 1 og 2 længe havde været passive og det forventedes, at de ville udtræde af aktionærkredsen. Det tyske selskab derimod, ønskede stadig at forblive i aktionærkredsen. Deres eneste interesse i selskabet angående dette scenarie var at få en velfungerende medarbejder som direktør og så gerne vedkommende blev en del af aktionærkredsen. Begge medaktionærers aktieandele forventedes handlet til 2,5 - 3,25 mio. kr., altså nominelt 125.000 kr. Sønnen kunne dog kun tilvejebringe 750.000 kr. og kunne derfor ikke anskaffe sig aktierne til handelsprisen, som faderen ønskede af princip i forhold til arv.

Løsningen blev da en "hjemmelavet" model, hvis princip senere hen døbt som A/B - modellen. Først skulle selskabet tilbagekøbe de udtrædende medaktionæres aktier til handelsværdien. Forinden da, skal de to medaktionærer søge om dispensation fra LL § 16 B, således salget beskattes efter aktieavancebeskatningsloven og ikke som udbytte. I forlængelse af tilbagekøbet skulle der følge en kapitalnedsættelse i selskabet svarende til de erhvervede aktier. Tilbagekøbet og kapitalnedsættelsen medfører, at aktionærkredsen består af faderen og det tyske selskab. Omkring at et selskab

³⁸ SKM2003.66.LR

tilbagekøber egne aktier med en efterfølgende kapitalnedsættelse bemærker Told- og Skattestyrelsen, at en sådan handling betragtes som værende en udbytteudlodning for de berørte aktionærer. De berørte aktionærer er dog udelukkende de to medaktionærer, idet faderens aktier ikke bliver tilbagekøbt og sønnen har på nuværende tidspunkt ingen aktieposter i selskabet.

Herefter følger andet led i den "hjemmelavede" model; oprettelse af en ny aktieklasse. Dette sker ved en vedtægtsændring, hvor de eksisterende aktier bliver til A-aktier og muligheden for udstedelse af B-aktier bliver åbnet. Det er netop dette led, der har givet anledning til navnet; A/B-modellen. Til oprettelsen af en ny aktieklasse bemærker Told- og Skattestyrelsen, at dette kan give anledning til overvejelser omkring, hvorvidt faderen afstår sine aktier og dermed skal beskattes efter aktieavancebeskatningsloven.

Dette gør sig dog kun gældende såfremt der i forbindelse med vedtægtsændringen sker en formueforskydning mellem selskabets aktionærer. Såfremt sønnen stadig ikke er en del af aktionærkredsen for tidspunktet for vedtægtsændringen, skal der i stedet ske en formueforskydning blandt det tyske selskab og faderen. Dette har ikke gjort sig gældende og derfor ingen afståelsesbeskatning. Hvorvidt der er tale om en formueforskydning eller ej er en konkret vurdering fra sag til sag, hvorfor dette ikke er en entydig konklusion.

Forskellen på de to aktieklasser, er rettigheden til udbytte. A-aktierne bliver tillagt en forlods ret til udbytte, hvilket betyder at B-aktierne ikke får udloddet udbytte, før A-aktierne har fået udbetalt det beregnede forlods udbytte. I dette scenarie var det mellem 7-10 mio. kr. Herefter vil klasseopdelingen blive ophævet. Størrelsen på den forlods udbytteudlodning, som bliver tillagt A-aktierne, skal økonomisk svare til det beløb, som selskabet anvender til tilbagekøbet af egne aktier med fradrag af indbetalingen for den senere nyudstedelse. Udtrykket har Told- og Skattestyrelsen opstillet som en matematisk formel:

"Denne formel kan matematisk beskrives som $(A-B):C = D$, hvor A er den samlede betaling for de udtrædende aktionærs samlede aktieposter, B er den samlede betaling for den indtrædende aktionærs tegning af aktier,

*C er den relevante aktieposts procentmæssige andel af alle aktier og D er den beløbsmæssige størrelse af det udbytte, der skal udloddes forud.*³⁹

Denne matematiske formel var modellens grundelement. Formlen indikerer, at det forlods udbyttet, som er blevet tillagt A-aktierne er ligefrem proportional med den favør, den indtrædende aktionær har i forhold til markedsværdien. Dette vil altså sige, uanset hvor meget kapital den indtrædende aktionær kan tilvejebringe og erlægge på tegningstidspunktet, vil den samlede vederlæggelse for aktierne altid forblive uændret. Princippet ved at anvende A/B-modellen er, som tidligere skrevet, at den indtrædende aktionær ikke behøves at tilvejebringe den fulde nødvendige kapital, for at kunne købe aktieposter, da betalingen udskydes, i form af "manglende" udbytte kontra A-aktionærerne.

Som sidste trin i modellen skal den indtrædende aktionær erhverve de nyudstedte B-aktier. Her bemærkede Told- og Skattestyrelsen, at den indtrædende aktionær kan blive beskattet af den lavere kurs i forhold til markedskursen for aktierne. Men også de eksisterende aktionærer kan blive beskattet for at udstede til favørkurs. SKM2003.66.LR tager dog ikke stilling til disse overvejelser, da anmodningen ikke drejede sig omkring kursen på de involverede aktier i forhold til markedskursen.

SKM.2003.66.LR var A/B-modellens fødested og har siden gjort sit indtog i samfundet. Modellen er, som tidligere beskrevet, ikke lovreguleret og er derfor blevet brugt med både succes, men også fiasko i forskellige scenarier. At den ikke er lovreguleret har givet modellen et større spillerum og fleksibilitet, hvorfor man for at anvende modellen gør klogt i at anmode om bindende svar. Dette har erhvervslivet selvfølgelig gjort løbende og dette har bidraget med et præg om, hvad man kan karakterisere som værende fast administrativ praksis for anvendelse af modellen. Dette kan dog til enhver tid tilsidesættes af en domstol. Men for at opnå en dybere forståelse af A/B-modellen skal de forskellige bindende svar undersøges og analyseres nærmere. Dette vil også præcisere og uddybe de enkelte elementer i modellen og hvad den faste administrative praksis for modellen er.

³⁹ SKM2003.66.LR

3.2 Personkredsen - Hvem kan gøre brug af A/B-modellen?

I ovenstående afsnit blev det anslået, at A/B-modellen bygger på handelsværdier og hvor vigtigt det er at opretholde armslængdeprincippet. Netop dette signalerer, at modellen benyttes af afhængige parter, men faktum er, at personkredsen ikke er begrænset på nogle områder. I stedet for far-søn forholdet i SKM2003.66.LR, kan modellen også anvendes mellem uafhængige parter. Ved SKM2010.516.SR blev en 60-årig og en fremmed (senere ansat) enige om vilkårene og kursen på anparterne ved forhandling. Dette har SKAT betragtet som markedsvilkår og derfor kommenterede de ikke på vilkårene og værdiansættelsen på det tillagte forlods udbytte til A-aktierne. A/B-modellen kan altså benyttes af både uafhængige og afhængige parter - dog vil SKAT være mere skeptisk ved afhængige parter og sikre at armslængdeprincippet bliver fulgt. Men at A/B-modellen giver det største incitament til interesseforbundne parter, som familie, skal der ikke herskes tvivl om.

Det beskedne likviditetskrav som både senior og junior har gavn af, gør modellen attraktiv for familievirksomhederne i Danmark. Som anslået i indledningen har familievirksomhederne oftest større pengebeholdning, hvorfor en aktiepost for næste generation kan være næsten umulig at tilvejebringe nok kapital til.

Grundelementet ved A/B-modellen er den forlods udbytteret A-aktierne bliver tillagt efter oprettelsen af ny aktieklasse. Dette kunne dog ligeledes være anparter, som bliver opdelt i A- og B-anparter. Netop udbytte er sammenfaldende med det at have rettigheder over aktier eller anparter. Dette betyder også, at A/B-modellen er begrænset til udelukkende at kunne benyttes på selskaber og afgrænser sig blandt andet fra personligt ejede virksomheder, da man ikke kan have anparter eller aktier heri.

3.3 Dødsbo - Er det muligt?

I forhold til spørgsmålet omkring levende live kontra ved død, er der ingen deciderede afgørelser fra SKAT vedrørende dette. Der har dog været en case hvor overdrager stadig var i live og modtager var dennes søn. Overdrager skal dog modtage et forlods udbytte, som måske ikke kan nås at blive udloddet inden døden. Endvidere er det blevet indskrevet i vedtægterne, at udbytteretten til A-aktierne ikke bortfalder ved overdragelsens død. Grundet størrelsen på det forlods udbytte, ønsker de

spørgende at få SKAT, via et bindende svar, til at forholde sig til en sådan situation. Ved SKM2016.52.SR blev der spurgt:

“Kan Skatterådet bekræfte, at aktieklasserne kan ophæves, når et beløb svarende til den til A-aktierne tilhørende forlods udbytteret er udloddet fra B Holding A/S, og Y er afgået ved døden?”⁴⁰

SKAT bemærker, at det er oplyst at den forlods udbytteret overgår fra overdrager til dennes dødsbo i tilfælde af at overdrager skulle dø. Såfremt udbytteretten ville bortfalde ved døden, ville dette blive sidestillet med gave fra fader til søn, da aktierne ville have mistet værdi. SKAT indstiller derfor, på baggrund af at den forlods udbytteret overgår til dødsboet ved død og bliver fuldt udloddet, at aktieklasserne kan ophæves. SKM2016.52.SR legitimerer altså brugen af A/B-modellen ved død. Det dog en forudsætning, at den forlods udbytteret overgår til dødsboet og ikke bortfalder ved død. Såfremt den bortfalder, vil det i stedet medføre gavebeskatning. Som sagen dog tydeliggør, var overdrager stadig i levende live, da A/B-modellen blev taget i brug. Hvorvidt A/B-modellen kan påbegyndes efter dødsfaldet skal dog være usagt, idet der ikke har været et dødsbo som overdrager i hidtil praksis.

Afhandlingen vil dog argumentere for, at A/B-modellen kan påbegyndes efter døden indtræffer. I og med at SKM2016.52.SR pointerer, at principperne gælder ved død, så længe udbytteretten består og udlodder til dødsboet, hvorfor skulle modellen således ikke kunne påbegyndes efter døden? Dødsboet ejer selskabet gennem sine aktier og gennemfører en vedtægtsændring, som opdeles aktiekapital i A- og B-aktier og tildeler A-aktierne en forlods udbytteret. Denne tilfalder dødsboet og bortfalder ikke på noget tidspunkt. Såfremt principperne i de efterfølgende afsnit og kapitler ligeledes bliver overholdt, kan afhandlingen ikke se hvorfor modellen ikke skulle kunne påbegyndes i dødsboet.

Det efterfølgende kapitel vil etableringen af A/B-modellen klarlægges. Principperne gælder både ved påbegyndelse i levende live eller ved død, men i og med A/B-modellen i praksis er anvendt i levende live, vil dette være udgangspunktet.

⁴⁰ SKM2016.52.SR

4. Etablering af A/B-modellen

Når A/B-modellen skal etableres er det fordelagtigt forud at have en forståelse for de enkelte trin i modellen og ikke udføre tingene enkeltvis, men som en del af en større plan (skattemæssigt kunne dette dog også være farligt, hvilket uddybes i afsnit 4.2.2 SKM2015.274.LR – *Afståelsesbeskatning alligevel*). Modellen består overordnet af tre grundtrin: vedtægtsændring, nytægning/overdragelse af B-aktier og opløsning af kapitalklasser.

Første led i at gennemføre et generationsskifte ved anvendelse af A/B-modellen er, at selskabskapitalen skal opdeles i A- og B-aktier og samtidig tillægge A-aktierne en forlods udbytteret. De selskabsretlige og ikke mindst skatteretlige tiltag og overvejelser, som skal gennemføres i forbindelse med dette er væsentlige at mestre, idet det blandt andet kan medføre skattepligt. Dette er blandt andet omkring værdiansættelsen af den forlods udbytteret, samt åremålsbegrænsningen. Såfremt der ikke er værdiansat korrekt, vil SKAT blande sig og dette kan betyde, at det beskedne likviditetskrav som først var antaget tilstrækkeligt ved anvendelsen af A/B-modellen måske i stedet skal være langt større og, at senior måske skal beskattes. Dette er naturligvis ikke meningen, hvorfor processen omkring vedtægtsændringen og dennes fokusområder er særdeles væsentlig at belyse.

Dernæst følger nytægningen af B-aktier, som junior skal overtage. Junior kan dog også få overdraget B-aktier. Hertil skal man ligeledes skatteretligt være bevidst om, hvad der egentlig sker. Slutteligt skal opdelingen af kapitalklasser ophæves og junior skal overtage selskabet fuldt ud.

Men før processen omkring A/B-modellen findes der dog nogle indledende overvejelser og forarbejde som burde laves, for deraf at få det mest effektive generationsskifte ved anvendelse af A/B-modellen.

4.1 Indledende overvejelser/forarbejde

Før vedtægtsændringen er der dog nogle indledende overvejelser som er værd at gennemgå. Nogle er mere relevante for A/B-modellen end andre, men grundlæggende er de fordelagtige med det at drive virksomhed generelt. Det er blandt andet det at drive driftsselskabet gennem et holdingselskab.

4.1.1 Holdingstruktur

Såfremt de involverede parter er blevet enige om at vælge A/B-modellen som generationsskiftemodell er der en række ting som burde overvejes - ikke mindst af skattemæssige hensyn. Generations-skiftet kan som sådan gøres fuldstændigt skattefrit med den rigtige planlægning og hvis forarbejdet gøres ordentligt. Her tænkes der på en holdingkonstruktion, hvor driftsselskabet ejes af et holdingselskab, som videre ejes af en fysisk person. Det er denne person, der ønsker, at der skal gennemføres et generationsskifte, men dette skal dog ikke være i holdingselskabet, men i driftsselskabet. Et holdingselskab er et selskab, som sædvanligvis udelukkende er beskæftiget ved at eje aktier og anparter i driftsselskaber og derudover har det en række skattemæssige fordele. En af disse fordele er blandt andet skattefrit udbytte, jf. SEL § 13, stk. 1, nr. 2. Der skal dog være etableret et koncernforhold, hvor holdingselskabet er modervirksomheden og driftsselskabet bliver dattervirksomheden. Eksistensen af en sådan forhold er lovreguleret, således man ikke kan påstå forholdet findes og deraf opnå skattemæssige fordele. ABL § 4 A, stk. 1 præciserer datterselskabsaktier således:

“Ved datterselskabsaktier forstås aktier, som ejes af et selskab, der ejer mindst 10 pct. af aktiekapitalen i datterselskabet...”⁴¹

Derudover definerer SEL § 31 C, stk. 1, hvad der kan karakteriseres som værende modervirksomhed til dattervirksomheden:

“Et selskab, ... udgør sammen med et eller flere datterselskaber en koncern. Et selskab kan kun have ét direkte moderselskab. Hvis flere selskaber opfylder et eller flere af kriterierne i stk. 2-6, er det alene det selskab, som faktisk udøver den bestemmende indflydelse over selskabets økonomiske og driftsmæssige beslutninger, der anses for at være moderselskab.”⁴²

Holdingselskabet skal altså som minimum råde over 10 % af aktiekapitalen i driftsselskabet og samtidig have den bestemmende indflydelse i driftsselskabet for at modtage udbyttet skattefrit. For at udnytte A/B-modellen fuldt ud skattefrit, skal holdingselskabet altså etableres med et efterfølgende

⁴¹ Aktieavancebeskatningsloven § 4 A, stk. 1.

⁴² Selskabskatteloven § 31 C, stk. 1.

moder-datterforhold. Værd at bemærke er også, at hverken ABL § 4 A eller SEL § 31 C, nævner fysiske personer på nogen måde. Derudover er det skattefri udbytte kun betinget af selskabsform, jf. SEL § 13, hvorfor den fysiske person som sådan ikke kan modtage udbyttet skattefrit, men udelukkende vedkommendes holdingselskab.

Udbyttet er altså på dette tidspunkt stadig placeret i holdingselskabet og ikke ved den fysiske person. Når ejeren ønsker at realisere udbyttet og dermed trække det ud at holdingselskabet, bliver udbyttet dog beskattet. Udbyttet skal medregnes i den skattepligtige indkomst jf. LL § 16 A, nærmere bestemt under aktieindkomst jf. PSL § 4. Indtægt som beskattes som aktieindkomst beskattes efter princippet reglen 27/42 %. Progressionsgrænsen for 2019 er 54.000 kr. hvilket vil sige, at udbytte op til 54.000 kr. beskattes med 27 % og beløb der overskrider dette beskattes med 42 % jf. PSL § 8 a stk. 1-2. Såfremt der ikke var etableret et holdingselskab er det ligeledes disse udbyttebeskatningsregler der gælder, når udbyttet udbetales fra driftsselskabet. Derudover gælder, såfremt man er gift og samlevende kan progressionsgrænsen fordobles.⁴³

Udover de skattemæssige fordele, der er ved en holdingkonstruktion, er der ligeledes nogle fordele vedrørende risiko i driftsselskabet som ejer kan tilsidesætte ved en holdingkonstruktion. Blandt andet kan overskuddet overføres skattefrit fra driftsselskabet til holdingselskabet og derved sikre pengene fra driftsselskabets kreditorer. Disse er som sådan ikke videre relevante i forhold til det forarbejde som bør laves for at anvende A/B-modellen, hvorfor disse ikke omtales yderligere.

Skulle tilfældet være, at der ikke i forvejen var etableret en holdingkonstruktion med et moder-datterforhold, betyder dette ikke, at man ikke kan anvende A/B-modellen. Dette vil dog til enhver tid være at foretrække, netop grundet de skattemæssige aspekter. Såfremt man ønsker at etablere en holdingkonstruktion, findes der en løsning til dette. Løsningen skal findes i ABL § 36 om skattefri aktieombytning, og kan gennemføres uden tilladelse fra Told- og Skatteforvaltningen. Kapitalejeren kan lave en skattefri aktieombytning, ved at indskyde sine aktier fra driftsselskabet som apportindskud i sit nystiftede holdingselskab. På denne måde bliver driftsselskabet underlagt holdingselskabet og ikke kapitalejeren direkte, men i stedet underlagt kapitalejeren indirekte da det er

⁴³ Skat.dk: Når du køber og sælger aktier og værdipapirer

holdingselskabet, som besidder aktierne i driftsselskabet. Disse aktier i driftsselskabet bliver efter aktieombytningen begrænset i den forstand, at de ikke må afstås i en periode på 3 år efter ombytningen. Hvis aktierne alligevel afstås, bliver aktieombytningen i stedet skattepligtig. Det at opdele selskabskapitalen i A- og B-aktier i driftsselskabet, og dermed gøre klar til generationsskiftet, kan defineres som afståelse. En nærmere diskussion af afståelsesbegrebet og hvorvidt vedtægtsændringen medfører afståelsesbeskatning følger senere, men de nærmere omstændigheder ved at opdele aktieklassen i A- og B-aktier vil blive gennemgået i det efterfølgende.

4.1.2 Kapitalnedsættelse

En anden overvejelse som parterne burde overveje inden påbegyndelse af generationsskiftet via A/B-modellen er lave en reduktion af selskabskapitalen. Som anslået tidligere har familievirksomhederne, som A/B-modellen primært henvender sig til, oftest store summer af selskabskapital. Ved at lave en kapitalreduktion til minimumskravet på 400.000 kr. for A/S, vil den kapital som er nødvendig for at købe sig ind i selskabet, ligeledes blive reduceret. Når der laves en kapitalnedsættelse i et selskab frigives der midler til de frie reserver, som videre kan udloddes til aktionærerne - her dem som bliver til A-aktionærer efter vedtægtsændringen.

For at få en forståelse for hvorledes en kapitalnedsættelse skal gennemføres, skal det selskabsretlige gennemgås. Grundlaget for en reduktion af selskabskapitalen skal findes i selskabslovens §§ 185-193. Beslutningen om kapitalnedsættelse skal tages af generalforsamlingen med samme stemmemajoritet som ved en vedtægtsændring. Dernæst skal beslutningen angive med hvilket beløb selskabskapitalen reduceres og til hvilket af følgende formål beløbet skal anvendes: dækning af underskud, udbetaling til kapitalejere eller henlæggelse til særlig reserve. Beslutningen skal videre registreres til Erhvervsstyrelsen senest efter to uger. Såfremt beløbet skal gå til enten kapitalejerne eller en særlig reserve, skal den centrale ledelse godkende denne disposition, således selskabet ikke lider nød. Derudover skal kreditorerne anmelde eventuelt krav senest efter fire uger. Såfremt beløbet består af andet end kontanter, skal der vedlægges en vurderingsberetning, som vurderer værdien af det udbetalte.⁴⁴

⁴⁴ Selskabsloven §§ 185-193

Dette var de selskabsretlige dispositioner, som skal overholdes for at kapitalnedsættelsen kan erklæres gyldig. Hertil følger der ligeledes et skattemæssigt perspektiv. Ved at kapitalejerne får udbetalt et særligt stort udbytte, skal disse beskattes. Dette selvom, at da selskabet blev stiftet, blev det etableret med allerede beskattede midler, hvorfor man kunne forvente, at kapitalejerne burde kunne få et tilsvarende beløb ud igen fra selskabet skattefrit. Sådan hænger skatteretten dog ikke sammen. Ifølge LL § 16 A, stk. 3, nr. 2, litra b skal beløb som udloddes i forbindelse med en kapitalnedsættelse i et ApS eller A/S opgøres i den skattepligtige indkomst. Selve udlodningen beskattes derfor efter samme progressionsgrænse og skatteprocenter som ved almindeligt udbytte - under 54.000 kr. (2019-niveau) beskattes med 27 % og over beskattes 42 %.

For at tydeliggøre hvor meget likviditetskravet for junior (overtager) mindskes ved at senior laver en kapitalnedsættelse inden A/B-modellen, inddrages SKM2015.195.SR. Her ønsker to aktionærer at gennemføre et generationsskifte i et holdingselskab, som de ejer 50/50 igennem hvert sit holdingselskab. Holdingselskabet har en aktiekapital på 1.000.000 kr. Børnene kan samlet tilvejebringe 204.000 kr. i kapital. Med dette kan de få en ejerandel på 16,9 %⁴⁵ med den nuværende selskabskapital. Dette synes fædrene ikke er en stor nok aktiepost, hvorfor de vil lave en kapitalnedsættelse og samtidig omdanne holdingselskabet fra et A/S til et ApS, med en selskabskapital på 51.000. Derudover foretages der en vedtægtsændring og tildeler A-aktierne stemmerettighederne og retten til forlods at modtage udbytte. De 949.000 kr. overføres til frie reserver. Ved at lave en kapitalnedsættelse på 949.000 kr., kan børnene i stedet for en ejerandel på 16,9 % få en aktiepost på 80,0 %⁴⁶ (B-aktier). Så ved at lave en kapitalnedsættelse og samtidig en vedtægtsændring, bibeholder fædrene den bestemmende indflydelse, men afgiver 80 % af virksomheden. Derfor kan en kapitalnedsættelse være fordelagtigt at gennemføre, såfremt det er muligt, inden processen omkring A/B-modellen begynder.

4.2 Trin et - Nødvendig Vedtægtsændring

Etableringen og indførelsen af A/B-modellen kan ske i form af en vedtægtsændring, hvortil der i forlængelse af enten sker en kapitaludvidelse eller der overdrages allerede eksisterende aktier som

⁴⁵ 204.000 kr. / 1.204.000 kr. * 100 % = 16,9%

⁴⁶ 204.000 kr. / 255.000 * 100 % = 80,0 %

næste trin. A/B-modellen er oftest anvendt ved en kapitalforhøjelse, hvor den overtagende part nytegner B-aktier i selskabet og dermed forhøjer selskabskapitalen. Størrelsen på den kapital som der udvides med er ikke begrænset på nogen måde og afhænger udelukkende af det pågældende scenarie og hvad der kan opnås enighed om. Dog skal selskabskapitalen svare til selskabsformen, som for anpartsselskaber er 50.000 kr. og for aktieselskaber 400.000 kr. Den nye kapitalejer kan f.eks. udvide kapitalen med en del, som er større end den nuværende selskabskapital. Rent skattemæssigt vil vedtægtsændringen og kapitalforhøjelsen ikke medføre skattepligt lige umiddelbart, idet at den eksisterende aktionær står samme sted efter vedtægtsændringen. A-aktierne er blevet tillagt en forlods udbyttet, hvorfor værdien på den eksisterende aktionærs aktier er opretholdt og dermed er der ikke sket en formueforskydning.

Som alternativ til den gængse metode til etablering af A/B-modellen, vil der efter vedtægtsændringen ske en overdragelse af allerede eksisterende aktier. Denne metode anvendes såfremt man ikke ønsker at binde mere kapital til selskabet og deraf udvide selskabskapitalen. A-aktionærerne bliver igen tillagt en forlods udbyttet. Men modsat den anden metode overdrages B-aktierne i stedet for at nytegnes. Ved at den eksisterende aktionær overdrager B-aktierne bliver personens avance beskattet i og med aktierne afstås. Hvis overdrageren i stedet er et selskab og driftsselskabet opfylder kravene for at være karakteriseret som værende et datterselskab, jf. tidligere gennemgået, er avancen dog skattefri. Såfremt vedtægtsændringen blev foretaget lige efter en aktieombytning i forbindelse med etableringen af en holdingstruktur, vil overdragelsen medføre skattepligt igen, da den treårige periode ikke vil være ovre og dermed skal de ombyttede aktier avancebeskattes, da de afstås.

4.2.1 Vedtægtsændring - Ny identitet?

A/B-modellen er kendetegnet ved at være en skattefri generationsskiftemodel. I forbindelse med vedtægtsændringen har afhandlingen været omkring emnet afståelsesbeskatning og hidtil konstateret at vedtægtsændringen ikke medfører afståelsesbeskatning, jf. SKM2003.66.LR. Det skal man dog ikke være for sikker på. Det vil derfor være relevant at diskutere grundlaget for afståelsesbeskatning og selve begrebet afståelse, da skattefrihed er et krav for den optimale anvendelse.

Problemstillingen er om, hvorvidt kapitalopdelingen i A- og B-aktier skal anses som afståelse af aktier eller ej. Afståelse defineres i ABL § 30, stk. 1:

“Ved afståelse forstås i denne lov salg, bytte, bortfald og andre former for afhændelse.”⁴⁷

Er opdelingen i A- og B-aktier derfor synonym med det at afstå aktier ud fra ovenstående lovtekst? Lovteksten foreskriver intet omkring det at udføre en vedtægtsændring i et selskab, men dækker *andre former for afhændelse* det at lave en vedtægtsændring? Såfremt der kan svares *ja* til dette spørgsmål, bliver vedtægtsændringen tilsidesat med at afstå og derfor udløses afståelsesbeskatning efter ABL. Hvorfra kan det dog siges præcist, at andre former for afhændelse dækker over en vedtægtsændring? I Skattestyrelsens Juridiske Vejledning præciseres det, hvornår det vurderes at aktier afstås ved en vedtægtsændring:

“Der er efter praksis tale om afståelse af aktier, hvis 1) aktionærerne ændres selskabet vedtægter, og 2) denne vedtægtsændring giver aktierne en anden identitet.”⁴⁸

En vedtægtsændring medfører således afståelsesbeskatning i det øjeblik, hvor vedtægtsændringen medfører, at aktierne får en ny identitet. Dette vil sige, at der ikke er et konkret svar på problemstillingen, men at det afhænger en konkret vurdering af den pågældende sags omstændigheder. De ting som skal blandt andet skal vurderes ifølge Skattestyrelsens Juridiske Vejledning er blandt andet hvorvidt de rettigheder der var knyttet til aktieposten før vedtægtsændringen er nogenlunde sammenlignelige med rettighederne før ændringen. Derudover skal det vurderes om aktionærkredsen består af få eller flere kapitalejere og om disse er interesseforbundne eller ej.

I forbindelse med A/B-modellen er vedtægtsændringen et indgreb i de økonomiske rettigheder knyttet til aktieposten. Rettigheden til forlods at modtage udbytte vil normalt anses som en så væsentlig ændring i den økonomiske rettighed, at det vil blive sidestillet med det at afstå aktier. Dette er dog igen ikke et konkret svar på spørgsmålet, idet der skal en konkret bedømmelse til. Denne

⁴⁷ Aktieavancebeskatningsloven §30, stk. 1.

⁴⁸ Den juridiske vejledning: C.B.2.1.4.8: Vedtægtsændringer

bedømmelse kan tillægge vedtægtsændringen en mindre betydning, hvorfor der ikke er tale om afståelse. Såfremt der blandt andet ikke er sket en formueforskydning blandt aktionærkredsen, har aktieposten ingen ny identitet fået. Såfremt en kapitalejer ejer et selskab 100 %, vil vedkommende aktier ikke have mistet nogen værdi eller rettigheder efter en vedtægtsændring omkring opdeling i A- og B-aktier, samt rettighed til forlods at modtage udbytte.

Umiddelbart må det vurderes at vedtægtsændringen ikke medfører en formueforskydning og derfor ingen afståelsesbeskatning, såfremt aktionærkredsen består af en eller få personer. Fra administrativ praksis har vi blandt andet også flere bindende svar til at underbygge denne påstand; SKM2003.66.LR, SKM2003.134.LR og SKM2005.549.LR.

De overvejelser som SKAT gør sig til at vurdere, hvorvidt der er tale om afståelsesbeskatning ved opdeling af aktiekapitalen i A- og B-aktier giver SKM2015.274.SR et indblik i. Det bindende svar medførte i første omgang, at SKAT forlangte afståelsesbeskatning i forbindelse med vedtægtsændringen. SKAT ville anse vedtægtsændringen som en del af en større plan omkring et generationsskifte, hvorfor der muligvis ville være tale om afståelse i forbindelse med overdragelsen af aktierne til ejerens børn efterfølgende. SKAT har altså forsøgt at "blokere" den skattemæssige fordel der er ved A/B-modellen. Skatterådet tilsidesatte dog efterfølgende denne beslutning. Men nogle af de overvejelser som SKAT lagde til grund for deres vurdering er relevante at få belyst i dette speciale, netop fordi vedtægtsændringen er grundstenen i A/B-modellen og såfremt dette ikke kan gøres skattefrit, mister generationsmodellen sin identitet - det at være skattefrit.

4.2.2 SKM2015.274.SR - Afståelsesbeskatning alligevel?

Før SKM2015.274.SR havde praksis hidtil været, at såfremt aktionærkredsen udelukkende bestod af en kapitalejer, så ville en vedtægtsændring ikke udløse afståelsesbeskatning. Dette også uanset hvorvidt vedtægtsændringen måtte ændre rettigheder til blandt andet udbytte og stemmeret. Dette skyldes at, som tidligere skrevet, ville den ene kapitalejers aktiepost ikke medføre nogen formueforskydning, idet aktieposten forud for vedtægtsændringen og efter ikke ville have ændret værdi. Denne praksis kunne dog ikke længere godkendes ifølge SKAT. SKAT begrundede sin vurdering med, at vedtægtsændringen ikke havde noget forretningsmæssig grundlag, men udelukkende

for at lave en efterfølgende overdragelse eller nytegning af B-aktier. SKATs synspunkt var altså fra nu af, at man i stedet for at anskue vedtægtsændringen for sig og overdragelsen/nytegningen af aktier for sig, skulle disse i stedet anses som en samlet transaktionsrække. Dette ville altså medføre en mulig afståelsesbeskatning og dermed ville A/B-modellen ikke være skattefri, men i stedet skattepligtig. Skatterådet var dog ikke enige med SKAT i denne disposition og fulgte derfor ikke indstillingen fra SKAT. Hvorfor de ikke gjorde dette, følger senere, men først efter en gennemgang af de nærmere detaljer i sagen.

Selve casen handler om en fader, som er enekapitalejer i et selskab, hvis aktivitet primært består i at besidde kapitalandele i andre selskaber - altså er selskabet et holdingselskab. Faderen er gift og sammen har de børn, som faderen ønsker skal inddrages i hans koncern. Selskabet har dog en værdi af en sådan størrelse, at det vil være umuligt for børnene at tilvejebringe det nødvendige likviditetskrav, således de kan besidde en relevant ejerandel i selskabet. Selskabskapitalen har hidtil ikke været opdelt i kapitalklasser, hvorfor alle aktier har samme rettigheder. Med disse overvejelser i mente ønsker faderen at etablere kapitalklasser og påtænker derfor at anvende A/B-modellen. Faderens egne aktier skal desuden rettigheden til forlods at modtage udbytte, ligeledes være så stemmetunge, at de har rettigheden til at kunne besidde den bestemmende indflydelse. Faderen har udover det påbegyndte generationsskifte ingen planer om at afstå selskabet eller dets datterselskab og ønsker derfor et bindende svar fra SKAT omkring, hvilke skattemæssige konsekvenser denne type vedtægtsændring vil medføre.

Som skrevet gav SKAT et svar, som ikke lagde sig op ad hidtil gældende praksis på området. Som led i deres vurdering startede SKAT med at tage sit udgangspunkt i ABL § 1, stk. 1 - 2 og § 30, stk. 1. ABL § 1 siger, at tab og gevinster ved afståelse af aktier skal medregnes i den skattepligtige indkomst. Hertil præciserer SKAT at ABL §30, som tidligere præsenteret i afhandlingen, definerer afståelse som salg, bytte, overdragelse eller andre former for afhændelse. Som tidligere debatteret giver dette ikke et entydigt svar. Herefter har SKAT fuldt sin egen Juridiske Vejledning og vurderet aktionærkredsen og aktiernes nye identitet kontra den gamle identitet. Har aktierne fået en så væsentlig ny identitet, at værdien er blevet forringet og dermed lavet en formueforskydning blandt aktionærkredsen? Umiddelbart vurderede SKAT, at der kunne statueres en aktieafståelse ud fra de

ændringer der findes i de økonomiske rettigheder (forlods udbyttet) og ikke ud fra stemmerettigheder. Med hensyn til aktionærkredsen har SKAT vurderet antallet af aktionærer og om disse eventuelt har et interessefællesskab, sammenholdt med bevæggrunden for vedtægtsændringen. Men i og med kapitalejeren ejede 100 %, er han hverken blevet "rigere eller fattigere" ved ændre i de økonomiske rettigheder. Ved hidtil praksis har SKAT selv vurderet, at der skal ske en formueforskydning, for at der kan udløses en afståelsesbeskatning og henviser blandt andet til hidtil praksis som, SKM2004.416.LR, SKM2008.600.SR og SKM2012.257.SR, hvori der står:

*"Skatteministeriet finder, at den første vedtægtsændring (red. opdeling i kapitalklasser) ikke medfører afståelsesbeskatning, da aktierne i Selskab A er 100% ejer af én aktionær."*⁴⁹

Ved disse sager udløste en lignende vedtægtsændring med en kapitalejer altså ingen afståelsesbeskatning, netop fordi ejer besad 100 % af aktiekapitalen i selskabet. Det er dog heller ikke det faktum, at faderen ejer 100 % af aktiekapitalen og foretager en vedtægtsændring der etablere kapitalklasser med forskellige rettigheder, som SKAT mener er bevæggrunden for, at der skal beskattes. Det er, at af faderen er den eneste kapitalejer og samtidig må have et særligt stort interessefællesskab med de indtrædende aktionærer, da de er hans børn. SKAT argumenterer derfor:

*"Selskabet er jo netop ikke ejet af en bred kreds af investorer, hvis forskellige interesser vil virke selvregulerende i forhold til indholdet af en evt. vedtægtsændring."*⁵⁰

Dette faktum har SKAT sammenholdt med bevæggrundene for, hvorfor der skulle laves en vedtægtsændring i selskabet og, hvad der opnås rent økonomiske og skattemæssigt ved dette. I og med parterne er interesseforbundne følges armslængdeprincippet ikke (som regel) og dermed kan en mulig skattebetaling undgås. Hidtil har det processen været behandlet enkeltvis - først vedtægtsændring og dernæst overdragelse af B-aktier. Dette vurderer SKAT ikke som muligt mere, hvorfor generationsskiftet vurderes som en samlet plan. Der vurderes ud fra et før- og efterbillede efter anvendelsen af A/B-modellen. Dermed blokeres de skattemæssige fordele, som hidtil har været

⁴⁹ SKM2012.257.SR

⁵⁰ SKM2015.274.SR

opnået ved A/B-modellen måske og derfor opstår der en mulig avance- og gavebeskatning. Dette kunne SKAT dog ikke konkret konkludere ud fra de tilsendte informationer omkring værdien af aktierne kontra handelsværdien.

Voma-Holding dommen fra 2011, SKM2011.501.HR, kan muligvis siges at være bevæggrundene til hvorfor SKAT valgte at ændre i hidtil praksis. Ifølge Højesterets dommen kan en transaktionsrække fremfor at blive set som enkeltvise dispositioner anses som værende en samlet plan, såfremt grundlaget var bestemt forud for handlingerne. Dermed bliver det den samlet plan som bliver vurderet i forhold til skattelovgivningen. De dispositioner som foretages ved anvendelsen af A/B-modellen er netop også forudbestemt, derfor mente SKAT det kunne være sammenligneligt med Voma-Holding dommen fra 2011. Formålet med handlingerne er netop at opnå de mest fordelagtige økonomiske og skattemæssige vilkår ved et generationsskifte. Sammenfaldet mellem dette, lovbemærkningerne og Voma-Holding dommer gjorde, at SKAT mente transaktionsrækken skulle vurderes som en samlet plan.

Svaret gav naturligvis en ny vinkel på debatten om, hvorvidt en vedtægtsændring ville udløse afståelsesbeskatning eller ej. Skatterådet tiltrådte dog ikke indstillingen og underkendte, at der skal ske beskatning når der laves en vedtægtsændring i forbindelse med anvendelsen af A/B-modellen. Begrundelsen var, at Skatterådet ikke vurderede, at transaktionsrækken skulle vurderes som en samlet plan, men enkeltvis, jf. hidtil praksis. Dermed ville der ikke ske identitetsskifte af aktien, grundet den forlods udbytteret og stemmerettighederne. Men tvivlen er dog stadig til stede, hvorfor der kunne tænkes i alternativer til en vedtægtsændring.

4.2.3 Ejeraftale - En mulig genvej?

Som ovenstående tydeliggør, giver en vedtægtsændring netop en tvivl om, hvorvidt dette vil medføre en formueforskydning eller ej og deraf afståelsesbeskatning, da det vurderes fra sag til sag. Tvivlen om afståelsesbeskatningen kan betyde, at der skal betales mange penge i skat og så er grunden til, hvorfor man valgte den skattefrie generationsskiftemodel - A/B-modellen, væk. For at undgå tvivlen kunne man drage nytte af ejeraftale og fastsætte udbytteretten i en sådan. En ejeraftale defineres i selskabsloven som en:

“Ejeraftale: Aftale, der regulerer ejer- og ledelsesforhold i selskabet, og som er indgået mellem kapitalejere”⁵¹

Ejeraftalen regulerer altså ejer- og ledelsesforholdet, hvorfor man godt kunne tro at udbytteretten kunne fastlægges i en sådan, da det netop er et forhold ejer imellem. Et kapitalselskab er dog ikke bundet af en ejeraftale og de beslutninger som tages af generalforsamlingen er ligeledes ikke bundet, jf. selskabsloven § 82, stk. 1. Dertil præciserer selskabsloven § 1, stk. 1, pkt. 2, at kapitalejerne har ret til det udbytte, som deres kapitalandel giver anledning til, med mindre selskabets vedtægter siger andet. At en ejeraftale kan give differentierede økonomiske rettigheder og dermed undgå tvivlen omkring formueforskydning og afståelses dilemmaet virker derfor ret usikker. Det at ejerne har differentierede rettigheder i selskabet strider i bund og grund også med det at have et selskab, jf. Ligeretsgrundsætningen, selskabsloven § 45. Ligeretsgrundsætningen siger:

“I kapitalselskaber har alle kapitalandele lige ret i selskabet. Vedtægterne kan dog bestemme, at der skal være forskellige kapitalklasser. I så fald skal vedtægterne angive de forskelle, der knytter sig til den enkelte klasse af kapitalandele, og størrelsen af den enkelte klasse.”⁵²

Dette betyder, at som udgangspunkt har alle kapitalandele lige ret i selskabet, hvad angår f.eks. stemmerettigheder og ret til udbytteudlodning. Så hver kapitalejer har den indflydelse som denne kapitalandel giver anledning til. Hertil kan tilføjes selskabslovens generalkonsul, § 108. Denne siger, at generalforsamlingen ikke må træffe beslutninger, som ikke giver alle kapitalejere lige rettigheder. En kapitalejer må blandt andet ikke få en fordel på de andre kapitalejeres bekostning eller selskabets bekostning for den sags skyld. Ligeretsgrundsætningen og generalklausulen kan dog tilsidesættes. Ligeretsgrundsætningen foreskriver, at det kan tilsidesættes af selskabets vedtægter. Vedtægterne er selskabets “grundlov” og bestemmer selskabets (og dets ejeres) gøren. Her står blandt andet anført, hvad selskabet formål, indkaldelse til generalforsamlingen og hvis der er en forkøbsret kapitalandelene imellem. Men der står således også, hvad de forskellige kapitalandele har rettigheder over. Vedtægter giver altså adgang til at differentiere mellem kapitalandelene og rettighederne her til. Vedtægtsændringen skal dog gennemføres for at være valid.

⁵¹ Selskabsloven § 5, stk. 6

⁵² Selskabsloven § 45 - Ligeretsgrundsætningen

Når vedtægtsændringen omkring opdeling af kapitalklasser skal vedtages, foreskriver selskabsloven ved hvilken stemmemajoritet der kan vedtage ændringen. Ved en normal vedtægtsændring kræves oftest $\frac{2}{3}$ stemmemajoritet, men i og med opdelingen krænker ligeretsgrundsætningen, kan opdelingen af kapitalklasser kun vedtages ved enstemmighed. Såfremt overdrager ejer selskabet 100 % vil der derfor ingen problemer være ved dette, men såfremt der er flere kan der opstå uenigheder, som vanskeliggør generationsskiftet.

Faktum er altså der skal gennemføres en vedtægtsændring med enstemmighed, for at kunne opdele i kapitalklasser og tildele retten til forlods udbytte. Omkring tvivlen med afståelsesbeskatning er denne til dels også besvaret. Da SKM2015.274.SR blev offentliggjort udtalte BDO:

“Det er i vores øjne glædeligt, at Skatterådet ikke fulgte indstillingen fra SKAT. Praksis er derfor uændret sådan, at en vedtægtsændring i eneejertilfælde normalt aldrig udløser afståelsesbeskatning, uanset hvor meget vilkårene for aktierne end ændres.”⁵³

Som de udtaler var hidtil praksis bibeholdt og det blev efterfølgende også konstateret ved SKM2016.52.SR:

“På trods af at vedtægtsændringer, der angår ændring i de økonomiske rettigheder, som udgangspunkt indebærer afståelse, har der udviklet sig en administrativ praksis via afgørelser fra Ligningsrådet og Skatterådet i relation til A/B-modeller, som fastsætter, at der ikke sker afståelsesbeskatning, såfremt vedtægtsændringen gennemføres, mens der alene er én ejer, idet der så ikke opstår formueforskydning, jf. bl.a. SKM2003.134.LR, SKM2004.416.LR, SKM2005.549.LR, SKM2010.2.LR og SKM2015.274.SR. Det er i den forbindelse accepteret, at aktieklasseopdelingen i A-aktier og B-aktier etableres som en vedtægtsændring i forbindelse med nytegningen.”⁵⁴

⁵³ BDO: Generationsskiftemodel - A/B-aktier, 6/5- 2015

⁵⁴ SKM2016.52.SR

Det bliver altså understreget en gang for alle, at en vedtægtsændring ved én kapitalejer ikke medfører afståelsesbeskatning, når aktiekapitalen opdeles i A- og B-aktier. Det skyldes, at der ikke sker en formueforskydning blandt aktionærkredsen.

4.3 Trin et, del to - Forlods udbyttet

I forlængelse af vedtægtsændringen og opdelingen i kapitalklasser, skal der ydermere defineres de rettigheder som gør sig gældende for den enkelte kapitalklasse. I forbindelse med vedtægtsændringen omkring opdeling i A- og B-aktier, er rettigheden til forlods at modtage udbytte yderst central for A/B-modellen. Retten til forlods at modtage udbytte for A-aktierne kontra B-aktierne skal i forlængelse af vedtægtsændringen skrives ind i selskabets vedtægter, jf. ligeretsgrundsætningen selskabsloven § 45. Den forlods udbytteret kan anses for at være finansiering. I og med at den tiltrædende aktioner ikke skal fremskaffe det fulde beløb for aktieposten, skal finansieringen komme andetsteds fra. Denne finansiering sker ved løbende afdrag til den udtrædende aktionær ved at udlodde udbytte indtil et bestemt beløb er opnået. Dette beløb er forudbestemt og kaldes forlods udbytte. Retten til forlods at modtage udbytte er som skrevet begrænset til et bestemt beløb, men er ligeledes begrænset til en bestemt tidsperiode - åremålsbegrænsningsperioden. Når det forlods udbytte er udloddet til A-aktierne, vil B-aktierne typisk indgå i samme egenskab som A-aktierne i selskabet. Kapitalklasseopdelingen kan dermed betegnes som ophævet i takt med det forlods udbytte bliver udloddet.

Kapitlet vil først præcisere for, hvorledes man fastsætter størrelsen på det forlods udbytte, herunder blandt andet rente- og risikofaktoren, samt værdiansættelse. Dernæst vil det blive præciseret for hvorledes åremålsbegrænsningsperioden fastsættes.

4.3.1. Beregning Historisk - Tidligere praksis

Før Ligningsrådet angav en ovenstående formel til beregning af forlods udbytte i SKM2004.416.LR, blev der før anvendt en anden formel til beregning af dette. Den tidligere beregningsmetode opstod i forbindelse med SKM2003.66.LR. Der fastsatte Ligningsrådet en matematisk formel:

$$(A-B)/C = D$$

“Denne formel kan matematisk beskrives som $(A-B):C=D$, hvor A er den samlede betaling for de udtrædende aktionærers samlede aktieposter, B er den samlede betaling for den indtrædende aktionærs tegning af aktier, C er den relevante aktieposts procentmæssige andel af alle aktier og D er den beløbsmæssige størrelse af det udbytte, der skal udloddes forud. Modellen forudsætter, at den nye aktionær tegner procentmæssigt lige så stor andel af de samlede aktier, som de udtrædende aktionærer afstår”⁵⁵

Denne beregningsmetode blev brugt indtil der i SKM2004.416.LR blev ændret praksis, da denne oprindelige model ikke længere blev fundet tidssvarende.

4.3.2 Beregning - Nuværende praksis

Beregning af forlods udbyttet er en central del i forhold til at anvende A/B-modellen og det er vigtigt, at værdien af B-aktierne bliver beregnet så præcist som der er mulighed for. Værdien af B-aktierne skal afspejles i markedsværdien. Idet der ikke forekommer nogen specifik lovgivning om anvendelse af A/B-modellen, tager beregning af forlods udbytte udgangspunkt af tidligere praksis på området. I SKM2004.416.LR er Ligningsrådet kommet med en ny formel som kan anvendes til beregning af forlods udbytte:

Ejerandel af (selskabsværdi + tegningsbeløb) - tegningsbeløb/B-aktionærens ejerandel⁵⁶

Ved anvendelsen af denne formel bliver forlods udbyttet beregnet på baggrund af B-aktierne. Den ejerandel som den indtrædende aktionær har i selskabet bliver holdt op imod markedsværdien i selskabet, hvor beløbet af de nytegnede aktier lægges til. Endvidere skal tegningsbeløbet trækkes fra idet den indtrædende aktionær har betalt for de nytegnede aktier. Ud fra denne formel kan beløbet bestemmes som den udtrædende aktionær har ret til i forhold til den indtrædende aktionær. Dog er det vigtigt at være opmærksom på at den udtrædende aktionær i forvejen besidder ret til udbytte i forhold til sin ejerandel. Derfor skal der slutteligt divideres med den udtrædende aktionærs ejerandel i selskabet.

⁵⁵ SKM2003.66.LR

⁵⁶ SKM2004.416.LR

4.3.2.1 Forretning og Risikobeløb

Efter beregning af det beløb, som den udtrædende aktionær forlods har udbyttet til, skal der endvidere lægges en passende forrentning, samt et risikobeløb til. Dette var ikke en del af den oprindelige praksis fra SKM2003.66.LR, hvilket også var et kritikpunkt på dette tidspunkt, men modellen blev stadig anerkendt. Kritikken gik på, at A-aktionærens forudbestemte udbytte ikke ville gennemgå den forretning som der ellers ville have været. Derudover kan man ikke spå om fremtiden, hvorfor der blev argumenteret for, at der skulle tillægges et risikobeløb. A-aktionæren tager blandt andet en risiko, da det jo ikke er sikkert selskabet vil være i stand til at udbetale den rette størrelse udbytte om der er forudbestemt grundet udefra kommende faktorer. Dette tog SKAT til efterretning og allerede i 2004 kom den opdaterede beregningsmodel ved SKM2004.416.LR, som stadig gælder den dag i dag.

Selve renten skal lægges til på baggrund af den udsudte betaling, som i nogle situationer kan vare i en del år. Det vil derfor være på sin plads at det forlods udbytte skal underlægges en forrentning. Såfremt overdrager og overtager er interesseforbundne og derfor ikke vil have en forretning vil SKAT ikke acceptere dette valg. Der skal være en forrentning og typisk ville dette også være et krav for overdrager, såfremt overtager var tredjemand og ikke en med fælles interesse. Dette lægger sig også op af hvorfor SKAT godkendte modellen - den skal følge armslængdeprincippet. Dette betyder også, at forrentningsprocenten skal svare til den procentsats, som overdrager ville aftale med tredjemand. Med det in mente betyder det ikke, at der findes en gængs forrentningsprocent som kan anvendes. Som led i vedtægtsændringen bliver hver enkelt tilfælde vurderet konkret. Nogle af de ting som blandt andet påvirker forrentningssatsen er; hvor stor er virksomheden og dens økonomi? Hvor stort er det forlods udbytte? Er dette fastsat til handelsværdien og kan virksomheden stå på mål for at udlodde dette beløb? Derudover afhænger forrentningssatsen også af risikobeløbet.

Risikobeløbet er en faktor, som skal tillægges idet der kan være en risiko for, at det beregnede forlods udbytte ikke alligevel udbetales til den udtrædende aktionær. Dette kan blandt andet være fordi virksomhedens økonomi ikke kan klare størrelsen på det forlods udbytte. Det er også derfor, at det er yderst centralt at få fastsat dette korrekt fra starten. Såfremt generationsskiftet foretages i en større virksomhed, vil det forlods udbytte også have en vis størrelse (afhængig af hvad overtager

kan tilvejebringe af kapital). En måde hvorpå risikofaktoren kan mindskes er længden af åremålsbegrænsningsperioden. Et eksempel: Det forlods udbytte er fastsat til 1.000.000 kr. Åremålsbegrænsningen bliver da sat til 2 år. Dvs. selskabet skal kunne kapere at afgive et udbytte på 500.000 kr. hvert år. Hvis perioden derimod var 10 år, blev selskabet "belastet" med 100.000 kr. hvert år. Det vil alt andet lige være nemmere for selskabets økonomi at udlodde flere mindre beløb i en længere årrække frem for få store beløb. Dette er altså risiko A-aktionæren skal vurdere, men en længere åremålsbegrænsning betyder dog også, at generationsskiftet skal påbegyndes det før og ikke lige sådan bliver fuldendt.

En anden ting, som kan påvirke selskabets økonomi og deraf risikofaktoren er udefrakommende omstændigheder som f.eks. en finanskrisen. Men den branche som selskabet agerer i har også stor betydning. Er markedet meget dynamisk? Kan man være førende på markedet en måned og næste måned være det stik modsatte? Dette påvirker selskabets økonomi og kan betyde, at selskabet ikke er i stand til at udlodde noget til A-aktionæren. Risikobeløbet kan derfor være svært at fastsætte. Derfor ser man også at risikotillægget bliver iberegnet forrentningen. Ved SKM2004.416.LR blev risikofaktoren lagt oveni forrentningen, således risikotillægget var 0 kr. og forrentningen blev fastsat til 6 %. Det har altså siden været praksis at der både skal være en forrentning og et risikotillæg - enten selvstændigt eller iberegnet forrentningen. Ved SKM2011.79.SR blev denne praksis dog ændret. SKAT konstaterede her:

*"... ud fra en konkret vurdering af samtlige omstændigheder i sagen, herunder størrelsen af forlods udbytte- retten, selskabets nuværende kapitalforhold og indtjeningssevne, varigheden af forlods udbytteretten, den af parterne i øvrigt fastsatte forrentning m.v., at der kan bortses fra risikotillæg."*⁵⁷

Såfremt størrelsen på det forlods udbytte, åremålsbegrænsningsperioden, selskabets nuværende økonomiske ståsted og fremtidige indtjeningsmuligheder vurderes tilfredsstillende og at det samtidig vurderes sandsynligt, at der ikke ingen risiko er forbundet med virksomheden og det forlods udbytte, kan risikoen forbigås. Derfor blev forrentningssatsen ikke iberegnet et risikotillæg og

⁵⁷ SKM2011.79.SR

dermed kan man se bort fra dette fremover. Risikoen skal dog igennem en konkret vurdering ved hvert tilfælde understreger SKAT.

Såfremt selskabet ikke er i stand til at udlodde noget grundet blandt andet et underskudsår, er selskabet i sin gode ret til dette. Selskabsloven § 115 foreskriver, at bestyrelsen skal agere forsvarligt i forhold til selskabet kapitalberedskab, således selskabets likviditet kan stå inde for nuværende og fremtidige forpligtigelser. Derudover præciseres det i § 179 at:

“Selskabets centrale ledelsesorgan er ansvarligt for, at uddeling ikke overstiger, hvad der er forsvarligt under hensyntagen til selskabets, og i moderselskaber koncernens, økonomiske stilling, og ikke sker til skade for selskabet eller dets kreditorer ... desuden ansvarligt for, at der efter uddelingen er dækning for selskabskapitalen og de reserver, der er bundne i henhold til lov eller vedtægt.”⁵⁸

Det centrale ledelsesorgan kan altså til enhver tid tilsidesætte det forlods udbytte til A-aktionæren. Men hvad så med A/B-modellen og det løbende generationsskifte? Selskabet har, igennem sine ejere, forpligtet sig til at udlodde udbyttet, men skal samtidig ikke belaste sin egen økonomi. Dette kan være et udtryk for at det forlods udbytte og selskabets værdi har været fastsat for højt, men faktum er, at det står indført i vedtægterne og derfor skal overholdes. At selskabet ikke er i stand til at udlodde nogle midler betyder bare, at der skal udloddes mere de kommende år. Dette da rest-saldoen på det forlods udbytte ikke bliver påvirket af underskudsåret og derfor “venter” til det igen er muligt at udlodde.

4.3.2.2 Eksempel på beregning af forlods udbytte

Nedenfor gennemgås beregningen af det forlods udbytte i SKM2004.416.LR samt de forhold, som gjorde sig gældende ved det pågældende bindende svar:

“Eneanpartshaverens holdingselskab påtænkte at lade eneanpartshaverns to børns holdingselskaber nytegne anparter i eneanpartshaverens holdingselskabs helejede datterselskab. Tegningskursen på anpartsposterne oversteg imidlertid børnenes holdingselskabers betalingsevne. I forbindelse med nytegningen skulle

⁵⁸ Selskabsloven § 179, stk. 2.

*vedtægterne derfor ændres, således at børnenes holdingselskaber kunne tegne anparter, der tålte de andre anparters forlods ret til udbytte. Den forlods udbytteret ville reducere værdien af børnenes holdingselskabers anpartsposter, således at værdien af anpartsposterne svarede til holdingselskabernes betalingsevne.*⁵⁹

Formålet med dette var, at der skulle overdrages 50 % af datterselskabet, hvilket vil sige at der skulle overdrages 25 % til hver af eneanpartshaverens børn. Endvidere er det givet, at selskabets handelsværdi var 3.419.482 kr. Kursen på nyttegning af anparter blev sat til kurs 130 og beløbet til nyttegningen af anparterne udgjorde 260.000 kr. Ud fra disse tal kan forlods udbyttet således beregnes:

$$0,5 * (3.419.482 \text{ kr} + 260.000 \text{ kr}) - 260.000 \text{ kr} / 0,5 \\ = 3.159.482 \text{ kr.}$$

Dermed blev forlods udbytte beregnet til 3.159.482 kr. Endvidere blev der i denne situation beregnet en rente på 6 % p.a. I den pågældende situation blev det vurderet, at et risikobeløb ikke blev fundet nødvendigt. Videre kan der udledes af dette, at de indtrædende kapitalejere mangler at "betale" 3.159.482 kr. for at kapitalklasserne kan ophæves og dermed behandles på lige fod.

4.3.3 Åremålsbegrænsning - Begrænset tidsperiode

Åremålsbegrænsningen er den periode, som det ovenstående beregnede forlods udbytte skal udloddes indenfor. Det er dog ikke et krav, at der fastsættes en sådan periode, men såfremt det vælges, skal restsaldoen for det forlods udbytte ved periodens udløb være nul. Åremålsbegrænsningen kan være fordelagtig for A-aktionæren. Ved at der en fastsat tidshorisont ved A-aktionæren, hvornår pengene skal være der. A-aktionæren ønsker dog heller ikke udtømme sit selskab for likvide midler, da det stadig skal være profitabelt og kunne investere og deraf opnå indtjeningsmuligheder. Som ovenstående ligeledes fastslog, vil en lang tidshorisont også betyde at risikotillægget mindskes, idet der er en større sandsynlighed for at selskabets økonomi kan kapere udlodningen. B-aktionæren ønsker derimod oftest en kortere tidshorisont, da vedkommende hurtigere vil få del i udbyttet fra selskabet.

⁵⁹ SKM2004.416.LR

Normalt blander SKAT sig ikke i fastsættelsen af åremålsbegrænsningen, da den netop er valgfri. SKAT har dog i SKM2015.195.SR udtalt:

*“Tidsbegrænsningen har ingen betydning for værdiansættelsen af selve selskabet dog med den forudsætning at udbytteudbetalingen er realistisk og ikke påvirker selskabets overlevelsesmuligheder. Det kan ses i sammenhæng med størrelsen af den forlods udbytteret i det hele taget. Det skal reelt være muligt at udlodde beløbet.”*⁶⁰

Åremålsbegrænsningen skal altså være realistisk og samtidig med at selskabet ikke skal lige nød. En fastsat åremålsbegrænsningsperiode øger derfor risikoen for at A-aktionæren ikke får sit udbytte. Derfor anvendes åremålsbegrænsningen oftest sammen med et minimumsbeløb for udbyttet. Minimumsbeløbet sikrer, at A-aktionæren som minimum får det beløb og åremålsbegrænsningsperioden forlænges indtil da.

Som kort nævnt i ovenstående kan der være interne- og eksterne faktorer som betyder, at selskabets resultat for året vil være et underskud. Såfremt der ligeledes ingen frie reserver er, vil selskabets økonomi ikke vil være i stand til at realisere det forudbestemte udbytte, hvilket ellers var planen. Dette kan betyde at A-aktionærerne afgiver værdi til B-aktionærerne og dermed opstår tvivlen omkring afståelsesbeskatning igen. Som ved alt andet omkring A/B-modellen må vi nærstudere hidtil praksis. Ved SKM2010.2.SR blev SKAT netop bedt om at forholde sig til ovenstående scenarie. Spørgsmålet lød:

*“Kan SKAT bekræfte, at det ikke påvirker restsaldoen vedrørende den forlods udbytteret, når bortses fra rentetilskrivning, hvis X A/S måtte opleve at realisere et underskud efter skat i et givet regnskabsår, således at det for det pågældende år ikke er muligt at udlodde udbytte til A-aktionærerne?”*⁶¹

⁶⁰ SKM2015.195.SR

⁶¹ SKM2010.2.SR

Hertil skal det følge, at det forlods udbytte var fastsat til 9.950.695 kr., en forrentning på 3 % p.a. og en åremålsbegrænsningsperiode på syv år. Årets overskud efter skat forudsættes til udloddes fuldt ud, indtil den forlods udbytteret er opnået.

SKAT bemærker, at enhver udlodning selvfølgelig skal være i overensstemmelse med selskabets økonomiske situation og dermed være forsvarlig. Derudover pointerer SKAT, at det er en risiko ikke at modtage det fulde beregnede forlods udbytte. Som "kompensation" herfor skal der tillægges en rente plus et risikotillæg på restsaldoen og selve forrentningen skal svarer til selskabets finansieringsrente, som de ændre til 4 %. Ved at A-aktionærerne kompenseres med en rentetilskrivning sikres det, at der ikke overdrages værdi til B-aktionærerne og dermed ingen afståelsesbeskatning. Derudover beretter SKAT, at restsaldoen udover rentetilskrivningen ikke bliver påvirket af en underskud.

Såfremt selskabet ikke bliver i stand til at udlodde den forlods udbytteret indenfor åremålsbegrænsningen og samtidig intet minimumsbeløb har afsat, er det en indikation på, at selskabets værdi og deraf den forlods udbytteret har ikke har været vurderet korrekt, samt at overtageren ikke har betalt et tilstrækkeligt beløb for dennes andel af selskabet. Dermed har der været overdraget værdi fra overdrager til overtager og dermed skal de beskattes.

4.4 Trin to - Nytegning/Overdragelse af B-aktier

Når vedtægtsændringen er sket, således at selskabets aktier er blevet delt op i henholdsvis A- og B-aktier og A-aktierne er tillagt en forlods udbytteret, skal junior efterfølgende enten nytegne B-aktier eller få overdraget eksisterende B-aktier. Ligesom omkring omstændighederne ved vedtægtsændringen, er der ligeledes her nogle skattemæssige udfordringer, som både overdrager og erhverver skal være opmærksom på.

I og med B-aktierne ikke har en rettighed til udbytte ligesom A-aktierne, vil værdien og deraf kursen på aktierne dog alt andet lige være billigere end A-aktierne. B-aktierne får dog en rettighed til udbytte, den dag A-aktionæren er blevet kompenseret for at B-aktierne er blevet tegnet til en lavere

kurs. I princippet vil det altså betyde, at selskabet generere den kapital som B-aktionæren skal betale for sin aktiepost i netop samme selskab.

Når der nytegnes B-aktier svarer dette til at der foretages en udvidelse af kapitalen. De nærmere regler omkring en kapitalforhøjelse findes i selskabsloven §§ 153-178. Reglerne foreskriver at en kapitaludvidelse netop kan ske i forbindelse ved nytegnning af nye kapitalandele. De nærmere omstændigheder omkring en kapitalforhøjelse, er som sådan ikke videre relevante i forhold til A/B-modellen. Men det er nærmere til hvilken kurs B-aktierne kan nytegnes som er relevante. Ifølge Selskabsloven § 31, stk. 1 skal kursen være minimum 100, idet loven foreskriver kursen ikke må være under forbehold eller til underkurs. Såfremt overtager ikke kan fremskaffe den fulde kapital, kan kapitalejeren nøjes med at indbetale 25% af tegningskursen eller som minimum 50.000 kr.⁶² Ved at A/B-modellen oftest anvendes ved interesseforbundne parter, vil det for at undgå skattemæssige eftervirkninger være fordelagtigt at anvende kurser svarende til markedskursen. Dette er også det som har gjort sig gældende i praksis, hvor det ligeledes er blevet understreget at B-aktierne skal nytegnes til handelsværdierne jf. SKM2015.274.SR. Ved dette bliver nytegningen til en interesseforbunden sidestillet med det at handle med tredjepart.

Hvis B-aktierne i stedet overdrages eksistere der ikke en egentlig minimumskurs. Men inden aktierne overdrages skal nogle af A-aktierne omdannes til B-aktier og det er først når de er omdannet, at aktierne kan overdrages. Det at omdanne aktierne kan dog blive en rodet affære. Såfremt der udelukkende er en kapitalejer, vil der ved omdannelsen ikke ske en formueforskydning blandt aktionærerne. Hvis der derimod er flere, kan der ske en formueforskydning og dermed avancebeskatning, såfremt de ikke alle forholdsmæssigt omdanner samme antal A-aktier til B-aktier.

Efter omdannelsen af A-aktier til B-aktier, kan overdragelsen af de eksisterende B-aktier begynde. Som skrevet findes der som sådan ikke en minimumskurs, men skal svare til handelsværdien. Men hvad menes der så med der ikke eksistere en minimumskurs? Udbytterettens størrelse og indtrædelseskursen hænger unægteligt sammen, idet jo lavere en kurs der overdrages med, jo større en

⁶² Selskabsloven § 33, stk. 1.

kompensation tillægges A-aktierne i form af den forlods udbytteret. Dette gør sig også gældende ved både nytegning af kapitalandelene og ved overdragelsen af kapitalandelene.

Såfremt markedskursen og størrelsen på det forlods udbytteret er korrekt værdiansat, vil der ikke være nogen skattemæssige konsekvenser for den indtrædende kapitalejer. Hvis de derimod er fastsat forkert, vil det blive betragtet som gave hvis parterne er interesseforbundne. Ligeledes kan de eksisterende B-aktier overdrages som gave. Det at få aktier som gave, vil medføre gavebeskatning og dermed bliver overdragelsen ikke skattefri.

Når overtageren enten har fået nytegnet B-aktier eller fået overdraget eksisterende B-aktier er forudsætningen for, at der løbende kan gennemføres et generationsskifte på plads. Dermed er det "bare" at vente indtil en mulig åremålsbegrænsningsperiode er over eller det forlods udbytte til A-aktionæren er udloddet.

4.5 Trin tre - Opløsning af kapitalklasser (Seniors udtræden)

Når A-aktionæren har fået udbetalt den udbytteret som denne havde forlods ret til, vil de forskellige kapitalklasser i henholdsvis A- og B-aktier blive sidestillet med hinanden, da der nu ingen værdiforskelle ville være. Derfor kan der påny laves en vedtægtsændring, som ophæver kapitalklasserne. Som behandlet i afsnit 4.2 Trin et – Nødvendig vedtægtsændring, vil der altid opstå tvivlen omkring afståelse. Praksis har dog konkluderet at der ligeledes her ikke vil være tale om afståelsesbeskatning jf. blandt andet SKM2016.52.SR og SKM2010.2.SR. Dette skyldes, at aktionærene vil være stillet på samme vis før og efter vedtægtsændringen og dermed har der ikke fundet en formueforskydning sted. Herefter kan den forhenværende B-aktionær købe de resterende aktier eller få dem overdraget som gave, således at generationsskiftet er gennemført. Selskabet kan også tilbagekøbe aktierne, hvis dette er i stand til dette. At et selskab tilbagekøber egne aktier er tidligere behandlet vedrørende SKM2003.66.LR omkring historikken for A/B-modellen.

Det kan også hænde, at kapitalklasserne bliver ophævet inden udbytteretten er fuldt udnyttet. Det kan blandt andet være at aktionæren tilknyttet udbytteretten bliver købt ud. Dette scenarie har man således set i praksis, hvorfor SKAT har forholdt sig hertil. Ved SKM2008.600.SR blev A-

aktionæren købt ud og dernæst ønskede køber at ophæve klasseopdelingen. Køber havde til salgs-
summen tillagt en værdi for udbytteretten, hvorfor den udtrædende aktionær var blevet kompen-
seret for det manglende udbytte. Dernæst kunne køber ophæve klasseopdelingen uden at der ville
ske formueforskydning blandt aktionærkredsen, da han nu var eneaktionær.

Som tidligere behandlet under åremålsbegrænsningsperioden, kan der også forekomme en situa-
tion, hvor A-aktionæren ikke får det forlods udbytte som denne har sin ret til, så har A-aktionæren
dermed afgivet en del af aktiernes værdi til B-aktionæren. Derfor vil A-aktionæren blive afståelses-
beskattet af den værdi som A-aktionæren mister i forhold til retten for forlods udbytte og B-aktio-
næren vil skulle betale gaveafgift af den værdi som B-aktionæren "modtager". Dette er bekræftet i
SKM2016.52.SR, hvor Skatterådet angav:

*"Ændres de økonomiske rettigheder knyttet til en aktieklasse, fx ved ophævelse af en ret til forlods at modtage
udbytte, mens der formelt ikke foretages ændringer i andre aktieklasser, vil også aktier tilhørende andre ak-
tieklasser kunne anses for afstået, fordi ændringen medfører en forskydning af de økonomiske rettigheder,
som også berører de aktier, der ikke umiddelbart er berørt af vedtægtsændringen."*⁶³

Dermed kan processen i et generationsskifte ved anvendelse af A/B-modellen godt ende med, at
der alligevel ikke er tale om skattefrihed, såfremt forlods udbytteretten ikke længere tilfalder A-
aktierne.

Det næste emne er relevant for begge generationsskiftemodeller. Emnet er grundlæggende for
begge modeller, da de begge tager udgangspunkt i handelsværdier og markedsvilkår. Hvad enten
de aktiver/aktier, som skal sælges bliver solgt mellem interesseforbundne parter eller til tredjepart
skal handlen foregå på armslængde vilkår og dermed skal værdiansættelsen ske til markedsværdien.
Dette gælder uanset, hvorvidt der er tale om et generationsskifte i levende live eller ved død og
hvilken model der anvendes. Ved en handel med en udefrakommende part, som har modsatrettede
interesser vil dette normalt sikre, at aktiverne/aktierne bliver solgt til handelsværdien. Derimod kan
værdiansættelsen ved et generationsskifte mellem f.eks. forældre og barn være mere besværlig idet

⁶³ SKM2016.52.SR

parterne kan have en interesse i at prisen ligger under markedsværdien.⁶⁴ Hvordan og hvilken metode der kan anvendes ved værdiansættelse vil afhandlingen i samarbejde med SKAT forsøge at belyse.

⁶⁴ Cirkulære nr. 185 af 17. november 1982: Værdiansættelsescirkulæret

5. Værdiansættelse – Betingelsen for succession og A/B

Værdiansættelse er yderst central når man vurderer de skattemæssige konsekvenser ved et generationsskifte. Som nævnt skal en overdragelsen gerne følge markedsvilkårene, dette uanset hvem denne sker til og hvilken model; succession, A/B eller almindeligt salg, som anvendes. Alle overdragelser skal være i overensstemmelse med armslængdeprincippet, således at en aftale mellem en interesseforbunden sidestilles med en aftale med en ukendt tredjepart.

For overdragerens synspunkt er den korrekte værdiansættelse essentiel i forhold til f.eks. at opgøre gevinsten ved overdragelsen. For overtageren derimod er værdiansættelsen grundlaget for afskrivningerne, men også opgørelsen af anskaffelsessummen. For SKATs vedkommende bliver blandt andet passivposten og det forlods udbytte netop beregnet på grundlaget for avancen og som belyst, giver passivposten overtageren en "rabat" i den forstand at den kan udligne fremtidige skattebetalinger. Passivposten skal derfor fra Skats synspunkt ikke være højere end nødvendigt. En korrekt værdiansættelse er derfor yderst vigtigt for alle parter og der er derfor emnet skal inddrages i denne afhandling omkring generationsskifte.

Værdiansættelsen kan være vanskelig - både ved interesseforbundne og ikke-interesseforbundne. Såfremt parterne ikke er forbundne har disse dog modstridende interesser, hvorfor de vil indgå et kompromis og denne vil oftest afspejle markedsværdien. Hvis overdragelsen derimod er mellem interesseforbundne parter, vil disse typisk have en interesse i at værdiansætte til under markedsværdi. Det er også derfor, at Skattestyrelsen specielt ved en overdragelse mellem forældre og børn vil være opmærksom på om overdragelsen sker efter armslængdeprincippet og værdiansættelsen er til markedsværdi. En lavere handelsværdi kan også betyde at bo- og gaveafgiften undgås eller blot minimeres. At overdragelsen skal ske til markedsværdi og deraf på armslængde vilkår er derfor også en betingelse for overhovedet at anvende skattemæssig succession. jf. BAL § 27, stk. 1 og SL § 4, stk. 1, litra c. og jf. praksis for A/B-modellen.

Såfremt de aktier som skulle overdrages parterne imellem tidligere havde handlet på et aktivt marked ville værdiansættelsen være en del nemmere. Men da det oftest er unoterede aktier, som aldrig har været handlet på et sådant marked, der indgår i et generationsskifte bliver det kompliceret at

værdiansætte aktieposten. Endvidere kan værdiansættelsen blive mere problematisk idet, der måske ikke forekommer nogle sammenlignelige salg for lignende aktiver fra en personligt ejet virksomhed eller lignende aktier/anparter i et kapitalselskab. Derfor har Skattestyrelsen udstedt nogle retningslinjer for interesseforbundne parter i et værdiansættelsescirkulære.⁶⁵ Dette giver vejledning til hvordan to interesseforbundne parter kan fastsætte værdien af aktierne/anparterne i et selskab som ønsker at gennemføre et generationsskifte. Værdiansættelsen skal ske efter disse cirkulærer, som er opdelt på område og personkreds. Det er som udgangspunkt BAL § 22, som danner grundlaget for, hvilket cirkulære, som de pågældende personkredse skal anvende til værdiansættelse. Personkredsen ved BAL §22 gælder i levende live og såfremt der er tale om et dødsbo, er det BAL § 1. Endvidere er det afgørende, hvad det er som overdrages, alt efter om der er tale om aktier/anparter eller fast ejendom mm.

Som skrevet har Skattestyrelsen udarbejdet nogle vejledninger, som kan anvendes som et hjælpemiddel til værdiansættelse. De anvendte i forbindelse med et generationsskifte er typisk:

- TSS-cirkulære 2000-5: Fast ejendom (Denne er dog sidenhen ophævet)
- TSS-cirkulære 2000-9: Aktier og anparter
- TSS-cirkulære 2000-10: Vejledende anvisning om værdiansættelse af goodwill
- Cirkulære nr. 185 af 17. november 1982: Aktiver og passiver i dødsbo (samt gaveafgiftsbe-
regning)

Som det ses blev der i år 2000 udarbejdet tre værdiansættelsescirkulærer om henholdsvis fast ejendom, aktier/anparter samt goodwill. Den første blev dog ophævet igen. De tre områder som cirkulærerne omhandler var dog i forvejen en del af det oprindelige cirkulære; *cirkulære nr. 185 af 17. november 1982*. Men i og med der kom nye cirkulærer, blev nogle punkter i det oprindelige ophævet i 2015. Dette drejer sig om punkt 17. og 18. Disse punkter omhandlede værdiansættelsen af unoterede aktier og anparter. Tidligere var det formueskattekursen som blev anvendt ved overdragelsen mellem ægtefæller og børn.

⁶⁵ Pedersen, Kim: Generationsskifte og strukturering, s. 83

Formueskattekursen kunne inden ophævelsen anvendes alternativt til de regler som var på området omkring værdiansættelse af aktier. Resultat af formueskattekursen, blev dog ofte at værdien blev fastsat lavere end hvis de almindelige regler på området blev anvendt. Da anvendelsen i februar 2015 blev afskaffet blev det således, at værdiansættelse ved overdragelse af unoterede aktier og anparter ved gave og arv skulle værdiansættes efter Skattestyrelsens cirkulærer omkring værdiansættelse af aktier og goodwill ved overdragelser mellem interesseforbundne parter; TSS-cirkulære 2000-9 og TSS-cirkulære 2000-10.

I forbindelse med et generationsskifte findes følgende aktivtyper oftest i værdiansættelsen: Fast ejendom, aktier/passiver og goodwill. Afhandlingen vil derfor præcisere hvorledes disse aktivtyper værdiansættes.

5.1 Cirkulære nr. 185 af 17. november 1982 - Fast ejendom

Dette cirkulære er en guide til, hvordan langt de fleste aktiver skal værdiansættes og anvendes til beregning af boafgift og gaveafgiftsberegning. Herunder værdiansættelsen af fast ejendom. I og med cirkulæret omhandler bo- og gaveafgift har det betydning for værdiansættelsen i forbindelse med udlodning af et dødsbo, men også ved overdragelser til børn, børnebørn, forældre og bedsteforældre jf. BAL § 22.

Ved anvendelse af cirkulære nr. 185 af 17. november 1982 er udgangspunktet at aktiver værdiansættes til den værdi det pågældende aktiv ville have i en almindelig handel - på armslængdevilkår - på tidspunktet for afgiftsberegningen.⁶⁶ Men hvordan fastsættes værdien på en fast ejendom i en handel mellem interesseforbundne parter?

Ved en overdragelse af fast ejendom mellem interesseforbundne parter, der er en del af BAL § 22, sker værdiansættelsen af ejendommen efter cirkulære nr. 185 af 17. november 1982. Dette betyder, at værdiansættelsen kan ske til den seneste offentlige ejendomsvurdering, dog med +/- 15 %. Ejendommens værdi skal være sammenhængende med, hvordan markedsprisen er på det pågældende tidspunkt, hvor aftalen om overdragelsen finder sted. Såfremt dette ikke er tilfældet, kan begge

⁶⁶ Cirkulære nr. 185 af 17. november 1982: Værdiansættelsescirkulæret

parter og Skattestyrelsen anmode om at få foretaget en omvurdering af den offentlige ejendoms-vurdering.⁶⁷ Hvis der foretages en omvurdering, kan 15 % dog ikke bruges, da omvurderingen svarer til markedsprisen. Det er ej heller muligt at anvende reglen, hvis ejendommen har fået foretaget væsentlige ændringer siden den seneste offentlige ejendomsvurdering.⁶⁸

Udover anvendelse i levende live, kan reglen om de +/- 15 % også anvendes ved udlodning af fast ejendom fra et dødsbo til de personer som falder inden for personkredsen for gaveafgiftsreglerne.⁶⁹ I begge tilfælde vil det være en fordel med en så lav værdiansættelse som muligt. Ved et generati-onsskifte i levende live vil en lavere værdiansættelse af ejendommen mindske gaveafgiften samt en eventuel ejendomsavancebeskatning. Ved et dødsbo vil en lavere værdiansættelse minimere boaf-giften ved arven. Det kræves dog enighed mellem arvingerne og dødsboet.

I forlængelse med det at få en omvurdering, kan 15 % reglen heller ikke anvendes ved et dødsbo, såfremt der er foretaget en vurdering fra en sagkyndig. Dermed er arvingerne forpligtet til at bruge den sagkyndiges vurdering. Reglen kan ej heller anvendes, såfremt ejendommen sælges inden bo-opgørelsen indgives, eller hvis der er sket væsentlige forbedringer af ejendommen. Hvis disse for-bedringer er sket, skal forbedringsudgifterne tillægges. Er ejendommen købt inden for den seneste tid til en højere pris, vil dette endvidere være en årsag til udelukkelse af 15 % reglen. Slutteligt finder reglen heller ikke anvendelse ved en overdragelse af fast ejendom mellem interesseforbundne sel-skaber, herunder når der er tale om en hovedaktionær vil foretage en overdragelse som hovedakti-onæren selv kontrollerer.⁷⁰

Som udgangspunkt er det ikke et retskrav for dødsboer at gøre brug af reglerne som fremgår af cirkulære nr. 185 af 17. november 1982 med en værdiansættelse på +/- 15 % af den seneste offent-lige vurdering. Dette betyder samtidig skattemyndighederne har mulighed for at ændre værdian-sættelser som er sket herefter. Skattemyndighederne vil altid kunne give en sagkyndig vurdering. Dette også selvom værdifastsættelsen følger den offentlige vurdering eller spænder indenfor

⁶⁷ Pedersen, Kim: Generationsskifte og strukturering, s. 84

⁶⁸ Juridisk vejledning: C.B.3.5.4.3 Fast ejendom

⁶⁹ Juridisk vejledning: C.H.2.1.8.2 Afståelses- og anskaffelsessummen ved andre overdragelser end almindeligt køb/salg

⁷⁰ Pedersen, Kim: Generationsskifte og strukturering, s. 91-92

intervallet +/- 15 %. Således kan skattemyndighederne også ændre værdiansættelsen i dødsboer. Men for begge tilfælde skal Skat dog kunne argumentere for, at værdiansættelsen ikke er sket efter vilkårene på markedsbasis og dermed en for høj eller lav værdiansættelse.⁷¹

5.2 TSS-cirkulære 2000-9 - Aktier og Anparter

Dette cirkulære anvendes for overdragelser af aktier og anparter som finder sted mellem interesseforbundne parter. Cirkulæret gælder for juridiske personer, dog ikke dødsboer og er gældende for overdragelser, som ikke er omfattet af værdiansættelsescirkulæret nr. 185 af 17. november 1982 omkring værdiansættelse af aktier og passiver i dødsboer mv. og gaveafgiftsberegning.⁷²

Værdiansættelsen af aktier og anparter kan sidestilles med det som betegnes som selskabets samlede værdi. Det er derfor summen af de enkelte aktier og passiver. Selve værdiansættelsen skal ske efter armslængdeprincippet - som hvis overdragelsen havde været til en uafhængig tredjepart. Børsnoterede aktier værdiansættes til den kursværdi, som er svarende til kurs, som er gældende på det tidspunkt, hvor skatteberegningen finder sted. Kursen svarer altså til Fondsbørsens kurser.⁷³ De unoterede aktier er dog en faktor som kan vanskeliggøre værdiansættelsen. Såfremt disse aldrig været handlet på et aktivt marked samt hvis selskabet har goodwill, er de yderst svære at værdiansætte. Det kan derfor være en vanskelig sag at foretage den rette værdiansættelse mellem to parter, som er interesseforbundne. Yderligere vil nogle konkrete forhold, som unoterede aktier og goodwill gøre værdiansættelsen mere kompliceret.

Hertil skal lægges, at Skattestyrelsen har mulighed for at korrigere værdiansættelsen såfremt det kan bevises; at der er interessesammenfald mellem parterne, hvis der i en aftale med en tredjepart forekommer usædvanlige forhold, eller hvis de usædvanlige forhold i en aftale om en overdragelse skyldes at der forekommer interessesammenfald mellem parterne.⁷⁴

⁷¹ Pedersen, Kim: Generationsskifte og strukturering, s. 92

⁷² Pedersen, Kim: Generationsskifte og strukturering, s. 85

⁷³ TSS-cirkulære 2000-09: Værdiansættelse af aktier og anparter

⁷⁴ Michelsen, Aage m.fl.: Lærebog om indkomstskat, s. 440

En forkert værdiansættelse kan derfor have den konsekvens rent skattemæssigt, såfremt erhververen ikke er en del af BAL § 22, bliver beskattet efter SL § 4, såfremt Skattestyrelsen vælger at korrigere værdiansættelsen. En lavere værdiansættelse kan fungere en som en hjælp for erhververen, idet finansieringsbyrden ikke bliver så tung som hvis værdiansættelsen havde været højere. Dog kan dette for overdrageren være en uretfærdig sag, idet overdrageren ikke vil få det rette forlods udbytte som hvis aktierne havde været overdraget til en tredjepart. Dermed vil overdrageren blive beskattet af avancen ved en for lav værdiansættelse og erhververen skal betale gaveafgift. Der findes dog en hjælperegulering til værdiansættelsen af aktier og anparter.

Den såkaldte hjælperegulering bruges til værdiansættelser af aktier og anparter ved interesseforbundne parter. Denne kan dog ikke anvendes ved dødsboer. Selve opgørelsen sker på baggrund af selskabets indre værdi ifølge det seneste aflagte årsregnskab. Hovedreglen ved anvendelse af hjælpereguleringen er således, at aktiernes værdi beregnes som summen af værdierne på de pågældende aktivposter i selskabet minus de pågældende gældsposter, som er i selskabet. Den opgjorte værdi tillægges værdi af goodwill, som beregnes efter TSS-cirkulære 2000-10.

5.3 TSS-cirkulære 2000-10 om værdiansættelse af goodwill

Værdiansættelse af goodwill kan også være en vanskelig sag at værdiansætte. Det er ikke defineret i lovgivningen, hvordan en korrekt værdiansættelse af goodwill finder sted. Ved parter som ikke er interesseforbundne vil værdiansættelsen af goodwill ske til den værdi som de to parter vælger i den pågældende handel. Når der overdrages goodwill mellem interesseforbundne parter, skal denne værdiansættes efter et skøn over handelsværdien. Dog foretages dette skøn på baggrund af de pågældende omstændigheder som findes for overdragelsen. I nogle brancher kan der forekomme en kutyme når det gælder værdiansættelse af goodwill mellem uafhængige parter. Disse kutymer vil ligeledes kunne danne grundlaget for en korrekt værdiansættelse mellem afhængige parter.⁷⁵ I nogle situationer forekommer der dog ikke nogen kutymer, som parterne kan læne sig op ad, hvorfor der også er en beregningsmodel for værdiansættelse af goodwill. Selve cirkulæret finder ikke anvendelse såfremt overdragelsen er omfattet af værdiansættelsescirkulæret nr. 185 af 17.

⁷⁵ TSS-cirkulære 2000-10: Vejledende anvisning om værdiansættelse af goodwill

november 1982. Derfor kan cirkulæret omkring goodwill bruges ved overdragelser i levende live mellem parter som er interesseforbundne.⁷⁶

Beregningsmodellen tager sit udgangspunkt i en standardiseret model. Derfor skal der stadig tages højde for de pågældende omstændigheder som vedrører beregningen, og dermed kan beregningsmodellen være mindre anvendelig i nogle tilfælde. I netop disse tilfælde skal resultatet derfor korrigeres således, at værdiansættelsen stemmer overens med den pris som en uafhængig tredjepart ville give for den pågældende goodwill. Det er derfor vigtigt, at der tages stilling til den præcise situation, hvor det vurderes hvorvidt beregningsmodellen er anvendelig eller ej, og hvorvidt det giver et retvisende billede for værdiansættelsen af selskabets goodwill.

Beregningen af goodwill tager udgangspunkt i selskabets regnskabsmæssige resultater før skat for de sidste tre regnskabsår opgjort efter reglementet i årsregnskabsloven. Hvis selskabet tager udgangspunkt i de regnskabsmæssige resultater før skat, skal der korrigeres for følgende poster:

- ÷ ikke udgiftsført løn eller vederlag til medarbejdende ægtefælle
- ÷ finansielle indtægter
- + finansielle udgifter
- +/- eventuelle ekstraordinære poster i forhold til årsregnskabsloven
- + afskrivninger på tilkøbt goodwill

Hvis selskabet ikke udarbejder et årsregnskab efter årsregnskabsloven, vil der i stedet blive taget udgangspunkt i selskabets skattepligtige indkomst, ligeledes gældende for de seneste tre indkomstår. Selskaber som ikke udarbejder et årsregnskab efter årsregnskabsloven kan også vælge at opgøre et regnskabsmæssigt resultat for de sidste tre indkomstår, således dette danner baggrund for beregningen af goodwill. Hvis sidstnævnte anvendes kan det være en nødvendighed at opgøre de regnskabsmæssige resultater for flere år inden overdragelsen. Dette kan være nødvendigt i forhold til en korrekt opgørelse af selskabets regnskabsmæssige afskrivninger.

⁷⁶ Pedersen, Kim: Generationsskifte og strukturering, s. 86

Hvis der skal tages udgangspunkt i opgørelsen af den skattepligtige indkomst, skal der korrigeres for følgende poster:

- ÷ medarbejdende ægtefælle
- ÷ finansielle indtægter
- + finansielle udgifter
- + forskudsafskrivninger
- +/- andre ikke skatterrelevante driftsmæssige poster
- + afskrivninger på tilkøbt goodwill

For at nå frem til det vægtede gennemsnit, skal det korrigerede resultat for det tredjesidste regnskabsår ganges med et. Det korrigerede resultat for det andetsidste regnskabsår ganges med to, og det korrigerede resultat for det sidste regnskabsår skal ganges med tre. Slutteligt skal dette divideres med seks, og dermed forekommer den vægtede gennemsnitsindtjening.

Hvis virksomheden har været igennem en konstant resultatmæssig udvikling, som både kan være i en positiv eller negativ retning, inden for de sidste tre år, som danner grundlaget for beregningen, skal der beregnes et tillæg eller et fradrag for denne udviklingstendens. Beregningen for denne vil tage udgangspunkt i udviklingen af resultatet gældende fra det tredjesidste regnskabsår til det sidste regnskabsår før overdragelsen af virksomheden. Her skal gennemsnittet af udviklingsperioden findes. Her skal den samlede udvikling (altså år et til år to og år to til år tre), som er alle tre år, divideres med to. Det beregnede tillæg for denne udvikling lægges til eller trækkes fra den først beregnede vægtede gennemsnitsindtjening.

Efterfølgende skal der fratrækkes en forrentning af alle aktiver som indgår i virksomhedens seneste balance forud for overdragelsen bortset fra driftsfremmende aktiver, herunder obligationer og pantebreve samt bogført værdi af tilkøbt goodwill. Procentsatsen fastsættes til den kapitalafkastsats (VSO § 9), som er gældende på overdragelsestidspunktet plus tre procent.

Denne faktor udtrykker forholdet mellem det forventede årlige afkast ved en forrentningsprocent og den forventede levetid for goodwill som udtryk for, hvor mange år det forventes at der skabes et afkast på den erhvervede goodwill for erhververen. Forrentningen til gældende kapitalafkastsats, som er gældende for overdragelsestidspunktet plus 8 %. Goodwill kan have forskellig levetid, og dermed fastsættes kapitaliseringsfaktoren herefter.⁷⁷ Grundlaget for at der sker en individuel fastsættelse af levetid på den erhvervede goodwill som videre leder til en individuel fastsættelse af kapitaliseringsfaktoren, kommer ud fra den forudsætning, at den erhvervede goodwill gradvist bliver erstattet af den goodwill, som opbygges af erhververen.

Der forekommer forskellige kriterier for, hvad der kan antages medvirkende til levetiden for goodwill. Det kan f.eks. antages at goodwill, hvor der er tale om produktion eller salg af unikke produkter eller tjenesteydelser har en længere levetid. Derimod vil det antages, at der ikke er længere levetid på produktioner eller salg af varer, som kan karakteriseres som standardiserede og derfor masseproduceres. Det må antages at goodwill i forbindelse med produktioner af et indarbejdet og anerkendt varemærke, vil have en længere levetid end hvis det modsatte er gældende. Endvidere antages det, at hvis en køber efter kort tid efter etablering af en ny virksomhed kan opbygge goodwill som svarer til den som i forvejen er knyttet til den aktuelle virksomhed, så vil denne goodwill antages at have en kort levetid. Dette gælder f.eks. situationer omkring mindre håndværksvirksomheder.

Ved SKM2002.50.LSR blev levetiden for goodwill for et selskab, ved en kendelse fra Landsskatte retten, fastsat til 7 år. Selskabets aktivitet bestod i at markedsføre og sælge teglprodukter. Beregningen af goodwill skete efter TSS-cirkulære 2000-10.⁷⁸ Det kan altså illustreres ved denne kendelse, at levetiden på goodwill, hvor virksomheden sælger en standardiseret vare/tjenesteydelse passende kan fastsættes til 7 år. For at vurdere levetiden på goodwill blev det blandt andet målt i forhold til, hvad en nyopstartet virksomhed vil kunne bruge tidsmæssigt på at skabe tilsvarende vilkår, afspejlet i forhold til kundekreds, omsætning og opnåelse af samme markedsandele. Dermed er levetiden på

⁷⁷ Juridisk vejledning: C.C.6.4.1.2 - Værdiansættelse af goodwill

⁷⁸ SKM2002.50.LSR

goodwill er som udgangspunkt 7 år, med mindre der er nogle afgørende omstændigheder, som er medvirkende til, at levetiden skal vurderes anderledes.

Når satsen for forrentning og levetid på goodwillen er fastsat, skal kapitaliseringsfaktoren slutteligt fastsættes. Ifølge TSS-cirkulære 2000-10, skal kapitaliseringsfaktoren beregnes ud fra følgende formel⁷⁹:

$$\sum_{r=1}^n \frac{\left(1 - \frac{t-1}{n}\right) + \left(\frac{n-t}{n}\right)}{2} * (1+r)^{-t},$$

hvor t er levetiden for goodwill, n er hvilket år som kapitaliseringen er nået og r er forrentningen i kapitaliseringen. I formelen bliver summen af de enkelte års kapitalisering lagt sammen indtil goodwill når kapitaliseringen. Summen af kapitaliseringen for de enkelte år er således også den samlede kapitalisering og denne skal ganges med den beregnede goodwill værdi. Resultatet af dette vil blive det endelige beløb af goodwill.

Som nævnt ovenfor bliver levetiden på goodwill som udgangspunkt vurderet ud fra et skøn, hvor der tages hensyn til de pågældende omstændigheder. Såfremt der er tale om en virksomhed som sælger standardiserede varer/tjenesteydelser, fastsættes goodwill som regel til 7 år. Befinder virksomheden sig i en branche, som kan betegnes som niche og har en høj, men stabil indtjening vil levetiden ligge over 7 år. Hvis det til gengæld er modsat, vil levetiden typisk sættes lavere end de 7 år.

Det år, hvor kapitaliseringen er nået starter ved at n er 1 og efterfølgende stiger med 1 efter et år. Det sidste år, hvor kapitaliseringen netop er nået, er således også den fastsatte levetid på goodwill.

Slutteligt er der forrentningen i kapitaliseringen. Denne skal jf. TSS-cirkulære 2000-10 sættes til den gældende kapitalafkastsats, som er gældende på overdragelsestidspunktet tillagt en procentsats på otte. Kapitalafkastsatsen for 2019 bliver først offentliggjort i anden halvdel af 2019 og er derfor

⁷⁹ TSS-cirkulære 2000-10: Vejledende anvisning om værdiansættelse af goodwill

ukendt på afleveringstidspunktet af afhandlingen. Kapitalafkastsatsen i 2018 var dog 0 % og dermed vil renten blot sættes til 8 %.

Det efterfølgende vil være en beregning af, hvordan kapitaliseringsfaktoren vil blive beregnet såfremt goodwill har en levetid på ni år og hvor renten vil være 8 %:

Levetid på goodwill 9 år Rente 8 %		
År		
1	0,8745	$\frac{\left(1 - \frac{1-1}{9}\right) + \left(\frac{9-1}{9}\right)}{2} \cdot (1 + 0.08)^{-1}$
2	0,7144	$\frac{\left(1 - \frac{2-1}{9}\right) + \left(\frac{9-2}{9}\right)}{2} \cdot (1 + 0.08)^{-2}$
3	0,5733	$\frac{\left(1 - \frac{3-1}{9}\right) + \left(\frac{9-3}{9}\right)}{2} \cdot (1 + 0.08)^{-3}$
4	0,4492	$\frac{\left(1 - \frac{4-1}{9}\right) + \left(\frac{9-4}{9}\right)}{2} \cdot (1 + 0.08)^{-4}$
5	0,3403	$\frac{\left(1 - \frac{5-1}{9}\right) + \left(\frac{9-5}{9}\right)}{2} \cdot (1 + 0.08)^{-5}$
6	0,2451	$\frac{\left(1 - \frac{6-1}{9}\right) + \left(\frac{9-6}{9}\right)}{2} \cdot (1 + 0.08)^{-6}$
7	0,1621	$\frac{\left(1 - \frac{7-1}{9}\right) + \left(\frac{9-7}{9}\right)}{2} \cdot (1 + 0.08)^{-7}$
8	0,0900	$\frac{\left(1 - \frac{8-1}{9}\right) + \left(\frac{9-8}{9}\right)}{2} \cdot (1 + 0.08)^{-8}$
9	0,0278	$\frac{\left(1 - \frac{9-1}{9}\right) + \left(\frac{9-9}{9}\right)}{2} \cdot (1 + 0.08)^{-9}$
SUM	<u>3,4767</u>	

Figur 5: Beregning af kapitaliseringsfaktor, goodwill har levetid på ni år og rentesats på 8 % (egen konstruktion)

I den nedenstående tabel illustreres, hvordan levetiden på goodwill har en effekt på kapitaliseringsfaktoren, ved den kapitalafkastsats som var gældende i 2018. Kapitaliseringsfaktoren beregnes, hvor goodwill har en levetid på et år til 12 år:

Levetid (i år) / Rente	8 %
1	0,46
2	0,91
3	1,33
4	1,74
5	2,12
6	2,48
7	2,83
8	3,16
9	3,48
10	3,78
11	4,06
12	4,34

Figur 6: Kapitaliseringsfaktor på baggrund af forskellig levetid for goodwill⁸⁰

Det vil altså sige, at ved goodwill som har en levetid på 7 år, hvor kapitalafkastsatsen er 0 %, og rentesatsen dermed 8 %, vil kapitaliseringsfaktoren være 2,83. Her skal man dog være opmærksom på, at en eventuel op- eller nedrunding af kapitaliseringsfaktor kan medvirke til at beskatningsgrundlaget for den beregnede goodwill kan blive højere eller lavere, hvorfor der netop ikke bør ske en op- eller nedrunding af kapitaliseringsfaktoren, med mindre at SKAT og virksomheden kan blive enige herom.⁸¹

For at skabe en bedre forståelse for, hvordan processen af værdiansættelse af goodwill finder sted, vil det følgende eksempel vise en beregning af goodwill på baggrund af TSS-cirkulære 2000-10:

⁸⁰ Den juridiske vejledning: C.C.6.4.1.2 - Værdiansættelse af goodwill

⁸¹ Den juridiske vejledning: C.C.6.4.1.2 - Værdiansættelse af goodwill

	2016	2017	2018
Årets resultat (kr.)	1.250.000	2.000.000	3.000.000
Finansielle indtægter	-15.000	-22.000	-30.000
Finansielle udgifter	50.000	42.000	58.000
Forskudsafskrivninger	-	-	-
Ekstraordinære poster	44.000	-	-
Reguleret resultat	1.329.000	2.020.000	3.028.000
Vægtning	1	2	3
	1.329.000	4.040.000	9.084.000
Sum			11.533.000
Vægtet reguleret resultat (divideret med 6)			1.922.167
Udviklingstendens	3.028.000-1.329.000/2=		849.500
			2.772.667
Forrentning af aktiver, 9.000.000 aktiver, rente 3%			270.000
Rest til forrentning af goodwill			2.502.667
Kapitaliseringsfaktor på 2,48			6.206.614
Beregnet goodwill			6.206.614

Den goodwill som er blevet beregnet skal medregnes i den samlede opgørelse som laves ved hjælp af peregulens anvendelse. Såfremt der er forekommet korrektioner i forhold til værdien af en fast ejendom samt goodwill, skal dette reguleres i den udskudte skat til nettoværdier. Såfremt der er beregnet en udskudt skat som er negativ skal denne medtages. Dette skal dog ske til en kurs, som ligger under kurs 100. Hvis der forekommer andre forhold, hvis selskabet f.eks. ejer egne aktier skal den

bogførte værdi ikke medtages i beregningen af den indre værdi. Når kursen for denne beregnes skal den nominelle aktiekapital reduceres forholdsmæssigt med den andel som egne aktier udgør.⁸²

Det resultat som kommer ved at anvende beregningsmodellen til værdiansættelse, kan dog godt fraviges. Både i sin helhed, men også såfremt der er tale om enkelte poster, hvor det vil være væsentligt at finde en anden værdi af de aktier, som skal overdrages. Det vil altså sige, at hvis værdiansættelsen som man er kommet frem til ved beregningsmodellens anvendelse viser sig ikke at være retvisende i forhold til handelsværdien, er det muligt at fastsætte en anden værdi, som giver et retvisende billede i forhold til handelsværdien. Dette betyder ligeså også at der ikke er et krav, at værdien som er udregnet efter anvisningen bliver godkendt af Skattestyrelsen, da vejledningen blot er vejledende for beregning af værdiansættelsen.⁸³

I et bindende svar fra Skatterådet ved SKM2015.195.SR, som omhandler anvendelse af A/B-modellen, og at anvendelsen skal ske i overensstemmelse med SKM2004.416.LR. Her var der foretaget en værdiansættelse, herunder den forlods udbyttet. Ved overdragelse af aktier mellem to selskaber kan værdiansættelsen tage sit udgangspunkt i TSS-cirkulære 2000-9 om værdiansættelse af aktier og anparter og TSS-cirkulære 2000-10 om værdiansættelse af goodwill.⁸⁴ Dermed kan det antages at disse cirkulærer er de primære til værdiansættelse ved anvendelse af A/B-modellen.

Dog er de pågældende cirkulærer ikke den eneste metode, hvorpå virksomhedens værdi i forbindelse med overdragelser kan fastsættes på. Der forekommer også andre modeller/metoder, hvor værdien kan fastsættes.

5.4 Andre værdiansættelsesmetoder

Selvom Skatterådet mener, at værdiansættelsen skal ske i overensstemmelse med SKM2004.416.LR, altså efter TSS-cirkulære 2000-9 og TSS-cirkulære 2000-10, forekommer der også

⁸² TSS-cirkulære 2000-9: Værdiansættelse af aktier og anparter

⁸³ Juridisk vejledning: C.C.6.4.1.2 Værdiansættelse af goodwill

⁸⁴ SKM2015.195.SR

andre anerkendte værdiansættelsesmetoder. Ifølge Skattestyrelsen anerkendes de fleste værdiansættelsesmodeller, som hver har sin stærke side ved forskellige situationer.⁸⁵

Skattestyrelsen lægger dog især sit fokus på den såkaldte Discounted Cash Flow-model (DCF-modellen) og Economic Value Added-modellen (EVA-modellen). Dette skyldes følgende forhold:

- Modellerne betragtes som teoretiske korrekte
- DCF-modellen er den mest anvendte værdiansættelsesmodel
- Andre værdiansættelsesmodeller som er kapitalbaserede kan i en vis grad anses for at være variationer af DCF-modellen, herunder EVA-modellen
- DCF- og EVA-modellen kan bruges til indbyrdes kontrolberegning
- EVA-modellen antager forudsatte forventninger til fremtidigt kapitalafkast i forhold til virksomhedens kapitalomkostninger.⁸⁶

Dette betyder dog ikke at Skattestyrelsen ikke anerkender andre modeller, men påpeger blot at disse er de primært anvendte og kan karakteriseres som teoretiske korrekte.

I og med at EVA-modellen udspringer af DCF-modellen, har afhandlingen valgt at fokusere på DCF-modellen, hvorfor denne vil blive undersøgt i det nedenstående.

5.4.1 Discounted Cash Flow

Den model som er mest anvendt er, som tidligere nævnt, DCF-modellen. "Discounted Cash Flow" kan oversættes til en "en diskonteret pengestrøm". Modellen finder værdiansættelsen ud fra selskabets indkomst. Værdien bliver opgjort på baggrund af en tilbagediskonteret værdi af de forventede fremtidige frie cash flows, som kan henføres på det pågældende subjekt, som skal værdiansættes. Den mest anvendte form for DCF-modellen måler værdien på selskabsniveau. Modellens antagelse om konstant afkastkrav i fremtiden vises som:

⁸⁵ Skat.dk: 3.4 Anvendte værdiansættelsesmetoder i praksis

⁸⁶ Skat.dk: 3.4 Anvendte værdiansættelsesmetoder i praksis

$$EV_0 = \sum_{t=1}^{\infty} \frac{FCF_t}{(1 + WACC)^t}$$

Figur 7: Modellens antagelse om et konstant afkastkrav i fremtiden⁸⁷

Hvor EV er den estimerede værdi på både egenkapital og rentebærende gæld, FCF er det frie cash flow til selskabet og $WACC$ er de vejede gennemsnitlige kapitalomkostninger.

Det frie cash flow defineres som det cash flow, som deles mellem långivere og ejere, hvorfor det skal tilbagediskonteres med et afkastkrav, som afspejler henholdsvis långivers og ejers risikoopfattelse af disse cash flows. For at komme frem til dette, skal markedsværdien af virksomhedens netrentebærende gæld trækkes fra.⁸⁸

I praksis vil værdiansættelsesprocessen ofte operationaliseres ved at inddele budgettet i to perioder: En eksplicit budgetperiode samt en terminalperiode. Ved opstillingen af budgetter for selskabet skal der forekomme en sammenhæng mellem selskabets regnskaber historisk set. Idéen med en to-periodisk værdiansættelsesmodel kommer af, at virksomheder ofte i en periode har nogle vækstrater som er enten høje eller lave, og altså er atypiske for virksomheden. Dog vil markedsvæksten typisk på et tidspunkt aftage og væksten vil finde et mere stabilt niveau.

For den eksplicitte budgetperiode estimeres hvert år en resultatopgørelse, balance samt en pengestrømsopgørelse.⁸⁹ Der fastlægges eksplicitte budgetter indtil virksomheden når til det punkt, hvor virksomhedens budgetter kan fremskrives med en terminalvækstrate. Denne periode karakteriseres ved, at virksomhedens vækstrate ikke længere ligger over i forhold til væksten i resten af

⁸⁷ FSR: Fagligt notat om den statsautoriserede revisors arbejde i forbindelse med værdiansættelse af virksomheder og virksomhedsandele, s. 43

⁸⁸ FSR: Fagligt notat om den statsautoriserede revisors arbejde i forbindelse med værdiansættelse af virksomheder og virksomhedsandele, s. 43

⁸⁹ FSR: Fagligt notat om den statsautoriserede revisors arbejde i forbindelse med værdiansættelse af virksomheder og virksomhedsandele, s. 44

samfundet.⁹⁰ Endvidere er dette stadie for virksomheden at dens omkostninger og indtægter er stabile og dermed realistiske på lang sigt.

For at sikre at hver post i budgettet kan fremskrives med den samme vækstrate, uden der senere kommer nogle usammenhængende budgetter i terminalperioden kan der ved overgangen til denne periode udarbejdes et "normaliseret budget".⁹¹

Vækstraten i terminalperioden bør svare til den langsigtede nominelle vækstrate i samfundet. Dette er også en anbefaling fra Skattestyrelsen. Hvis det forekommer at der i branchen generelt anvendes en anden vækstrate, bør der foretages en vurdering af, hvorvidt det er mere korrekt at anvende denne vækstrate. Det kan være mere hensigtsmæssigt at anvende den pågældende vækstrate såfremt denne er mere tilsvarende den langsigtede vækst for virksomheden fremfor den nominelle vækstrate i samfundet.

Den generelle DCF-model (figur 7), vil dermed kunne laves om til model som i stedet er to-periodisk:

$$EV_0 = \sum_{t=1}^n \left(\frac{FCF_t}{(1+WACC)^t} \right) + \left(\frac{FCF_{n+1}}{WACC - g} \right) * \left(\frac{1}{(1+WACC)^n} \right)$$

Figur 8: To-periodisk model⁹²

Hvor g er den konstante vækst i FCF i terminalperioden og n er antal år med lav/høj vækst i den eksplicite budgetperiode.

FCF

FCF bliver estimeret med et udgangspunkt taget i den opstillede resultatopgørelse og balance i budgetperioden. Det er væsentligt at FCF bliver defineret korrekt for at sikre sammenhængen mellem cash flowet og diskonteringsrenten. Her defineres FCF som det cash flow, der er til rådighed for

⁹⁰ Skat.dk: DCF-modellen; 4.1.1.1 Perioder (budget, forecast, terminalperiode)

⁹¹ Skat.dk: DCF-modellen; 4.1.1.1 Perioder (budget, forecast, terminalperiode)

⁹² FSR: Fagligt notat om den statsautoriserede revisors arbejde i forbindelse med værdiansættelse af virksomheder og virksomhedsandele, s. 43

selskabets ejere og långivere. *FCF* skal derfor måles for finansielle poster. Den pågældende faktor kan estimeres således⁹³:

Nettoomsætning

÷ Driftsomkostninger

= Driftsresultatet for skat (EBIT)

+ Afskrivninger og andre ikke likviditetskrævende omkostninger (eksempelvis hensættelser)

÷ Betalt skat

= Cash earnings

+/- Forskydning i arbejdskapital (varelager, tilgodehavender, driftslikviditet og driftsgæld)

= Pengestrøm fra driften

+/- Anlægsinvesteringer og anlægsfrasal

= **Frit cash flow til ejere og långivere (FCF)**

+/- Finansielle indbetalinger og udbetalinger (før skat)

+/- Optagelse og afdrag af gæld

= Frit cash flow til ejere

÷ Udbytte

= Overskydende likviditet

For at sikre at resultatopgørelsen, balancen samt pengestrømsopgørelsen er sammenhængende, bør budgetteringen ikke stoppe efter at have beregnet *FCF*. Den bør være budgetteret færdig når årets likviditetsforskydning tillagt likvider primo passer sammen med likviditetsbeholdningen ultimo.

WACC

Når DCF-modellen skal anvendes er der nogle principper som skal være overholdt i forbindelse med fastlæggelsen af afkastkravet. Selve afkastkravet skal være et vægtet gennemsnitsestimat af alle kapitalindskyderes afkastkrav, herunder blandt andet långivere og ejere i forhold til

⁹³ FSR: Fagligt notat om den statsautoriserede revisors arbejde i forbindelse med værdiansættelse af virksomheder og virksomhedsandele, s. 48

markedsværdien. Dette skyldes at FCF netop er likvider som distribueres kapitalindskyderne imellem. Afkastkravet skal videre estimeres i løbende priser og tage højde for den systematiske risiko, som er forbundet til hver kapitalindskyder. Dette betyder, at diskonteringsfaktoren skal være renten før skat, således der tages hensyn til risikoen. Renten kan fastsættes ud fra markedsrenten. Diskonteringsfaktoren skal afspejles i virksomhedens risikoprofil og her anvendes målefaktoren *WACC* som er Weighted Average Cost of Capital. Denne er netop et udtryk for det gennemsnitlige afkast som der forventes, der kræves ved investering i virksomheden. I udregningen af *WACC* er der nogle forskellige elementer, hvor virksomhedens risiko, gæld samt egenkapital indgår. Beregningen af *WACC* er således:

$$WACC = GA * k_d * (1 - t) + EKA * k_e$$

Figur 9: Formel for beregning af *WACC*⁹⁴

Hvor *GA* og *EKA* skal ses i sammenhæng med hinanden. *GA* udgør andelen af gæld og *EKA* er et udtryk for egenkapitalen. Gældsandelen beskriver hvordan kapitalstrukturen kan forventes i fremtiden. I forhold til gældsandelen og egenkapitalen skal disse tilsammen udgøre 100 %. k_d er et udtryk for gældsomkostningerne i procent. Denne omfatter den fremtidige effektive rente, der forventes virksomheden skal betale for din rentebærende gæld. *t* er den marginale selskabsskattesats. k_e er ejerafkastkravet.

Herunder kan fremmedkapitalomkostninger k_d beregnes således:

$$k_d = (r_f + r_s) * (1 - t),$$

hvor r_f er den risikofrie rente og r_s er et selskabsspecifikt risikotillæg. Ved den risikofrie rente anvendes ofte den effektive rente for den 10-årige statsobligation som et estimat for den risikofrie rente. Dette for at sikre en overensstemmelse med varigheden på de cash flows, som skal tilbage-diskonteres. Det selskabsspecifikke rentetillæg tager sit udgangspunkt i en samlet vurdering af

⁹⁴ FSR: Fagligt notat om den statsautoriserede revisors arbejde i forbindelse med værdiansættelse af virksomheder og virksomhedsandele, s. 50

selskabets risikotillæg. Det er muligt for selskaber at få en kreditrating, hvorfor denne kan være med at give et retvisende billede af risikotillægget.

Endvidere kan egenkapitalomkostningerne k_e udregnes således:

$$k_e = r_f + (\beta * r_m),$$

hvor r_f er det udtryk for den risikofrie rente, r_m er markedsrisikopræmien og denne er et udtryk for det merafkast, som en investor i aktier forventer i forhold til en investering i en statsobligation med lang løbetid. β er et udtryk for risikoen ved en investering i den pågældende virksomhed. Her er der tale om en systematisk risiko, som ikke kan sorteres fra ved at eje en veldiversificeret portefølje af aktier. β og dennes tolkning bliver beskrevet nedenfor:

- $\beta = 0$, risikofri investering
- $\beta < 1$, investering med mindre risiko end markedsporteføljen
- $\beta = 1$, investering med samme risiko som markedsporteføljen
- $\beta > 1$, investering med større risiko end markedsporteføljen.⁹⁵

Når virksomhedens værdi (enterprise value) er beregnet, skal markedsværdien af ikke-driftsmæssige aktiver lægges til og nettorentebærende gæld skal trækkes fra. Ikke-driftsmæssigt aktiver er karakteriseret ved, at disse skal vurderes efter typen af aktiv der er tale om.

For likvider vil estimatet være 1:1 og for børsnoterede værdipapirer er det gældende, at markedsværdien kan anskues ud fra Fondsbørsen. For datterselskaber, hvor der forekommer 100 % ejerskab, kan det være en fordel at denne inddrages i DCF-modellen, således værdiansættelsen sker på baggrund af konsoliderede tal. Såfremt der ikke er tale om 100 % ejede datterselskaber samt associerede selskaber er estimatet mere vanskeligt at fastsætte. Her bør der opgøres en værdiansættelse for de pågældende selskaber hver især. Ved estimering af markedsværdien af den

⁹⁵ FSR: Fagligt notat om den statsautoriserede revisors arbejde i forbindelse med værdiansættelse af virksomheder og virksomhedsandele, s. 55

nettorentebærende gæld, findes der både rentebærende aktiver og passiver. Det kan nemt opstå tvivl om, hvorvidt der er tale om rentebærende gæld, da både rentebærende aktiver og passiver kan have karakter af arbejdskapital. Tvivlen kan f.eks. opstå i tilfælde hvor der er et associeret selskab og der er et rentebærende tilgodehavende, men dette blot stammer fra en almindelig samhandel.⁹⁶

Processen ved en værdiansættelse ved anvendelse af DCF-modellen kan opsummeres som følgende:

- Først fastsættes det forventede frie cash flow (FCF)
- Efterfølgende foretages der en estimering af diskonteringsfaktoren
- En beregning af nutidsværdi af det forventede frie cash flow i budgetperioden. Det forventede frie cash flow for de enkelte perioder tilbagediskonteres med den estimerede WACC
- Beregning af den samlede nutidsværdi af det frie cash flow i budgetperioden og i terminalperioden. Dette vil udgøre virksomhedens værdi, dog uden ikke-driftsmæssige aktiver, idet cash flow beskriver virksomhedens driftsmæssige aktivitet.
- Virksomhedens markedsværdi, der er lig med virksomhedens egenkapital, kan efterfølgende beregnes ved at lægge markedsværdien af ikke-driftsmæssige aktiver til og trække markedsværdien af virksomhedens rentebærende gæld fra.⁹⁷

For at skabe et bedre overblik for, hvordan processerne (som er beskrevet ovenfor) i anvendelse af DCF-modellen foregår, vil det efterfølgende være et eksempel på en beregning ved anvendelse af DCF-modellen. Beregningen er foretaget ud fra en skabelon fra SKATs vejledning om transfer pricing om kontrollerede transaktioner, afsnit 4.1 om DCF-modellen.

Det antages at det frie cash flow vil være på 10 kr. i en budgetperiode på 5 år (FCF) og til beregningen af WACC er følgende parametre antaget:

⁹⁶ Skat.dk: DCF-modellen; 4.1.4. Markedsværdi af ikke-driftsmæssige aktiver og nettorentebærende gæld

⁹⁷ Skat.dk: DCF-modellen

Parameter	Antaget værdi
Egenkapitalandel	75 %
Fremmedkapitalandel	25 %
Risikofri rente	5 %
Markedsrisikopræmie	4 %
β	1
Skattesats	22 %
Selskabsspecifikt risikotillæg	3 %

Beregning af fremmedkapitalomkostning:

$$k_d = (0.05 + 0.03) + (1 - 0.22)$$

$$k_d = 6.24 \%$$

Beregning af egenkapitalomkostning:

$$k_e = 0.05 + (1.0 * 0.04)$$

$$k_e = 9 \%$$

Beregning af det vægtede gennemsnitlige afkast som der forventes, WACC:

$$WACC = 0.75 * 0.0624 * (1 - 0.22) + 0.25 * 0.09$$

$$WACC = 5.9 \%$$

Beregning af nutidsværdien for det frie cash flow i budgetperioden:

Periode	1	2	3	4	5
FCF	10 t.kr.	10 t.kr.	10 t.kr.	10 t.kr.	10 t.kr.
Diskontering	$\frac{1}{(1.059)^{0,5}}$	$\frac{1}{(1.059)^{1,5}}$	$\frac{1}{(1.059)^{2,5}}$	$\frac{1}{(1.059)^{3,5}}$	$\frac{1}{(1.059)^{4,5}}$
Nutidsværdi	9,78 t.kr.	9,18 t.kr.	8,66 t.kr.	8,18 t.kr.	7,73 t.kr.

Dette giver en nutidsværdi på 43.53 kr. Herefter skal det frie cash flow skal beregnes i terminalperioden. Hertil antages det, at der findes en årlig vækst på 3 % i terminalperioden.

FCF	10 t.kr. + 3 %
Værdiberegning	$\frac{10}{(5,9 \% - 3 \%)}$
Værdi	344,83 t.kr.
Diskontering	$\frac{1}{(1.059)^5} * 344,83 \text{ t. kr.}$
Nutidsværdi	258,90 t.kr.

Når nutidsværdien for både budgetperioden og terminalperioden er beregnet, kan enterprise value beregnes. Dette svarer til virksomhedens nutidsværdi eksklusiv ikke-driftsmæssige aktiver.

Nutidsværdi (budgetperiode)	43,53 t.kr.
Nutidsværdi (terminalperiode)	258,90 t.kr.
Enterprise value	302,43 t.kr.

Før værdien af egenkapitalen kan beregnes, antages det at markedsværdien af ikke-driftsmæssige aktiver er 40 kr. og markedsværdien af den renteværende gæld antages at være 60 kr. Værdien af egenkapitalen kan nu beregnes.

Enterprise value	302,43 t.kr.
Markedsværdi af ikke-driftsmæssige aktiver	40 t.kr.
Markedsværdi af den renteværende gæld	- 70 t.kr.
Værdi af egenkapital	272,43 t.kr.

SKM2015.195.SR er et eksempel på, at DCF-modellen kan anvendes til værdiansættelse af virksomheden i forbindelse med anvendelse af A/B-modellen:

“SKAT har ikke fundet grundlag for at tilsidesætte valget af DCF-modellen, der er anvendt af spørger. SKAT finder, at den samlede værdi af selskabet er fastsat på forsvarlig vis ved en anerkendt værdiansættelsesmetode og sandsynliggjort ved en supplerende beregning efter P/E-modellen.”⁹⁸

Skatterådet ser dermed ikke nogen grund til at tilsidesætte en værdiansættelse, hvor DCF-modellen er blevet anvendt. I den konkrete sag havde spørgeren medtaget i beregningen af cash flowet i fremtiden, at virksomheden forventede øgede pengebindinger i arbejdskapital som ville være der i forbindelse med at der forventes en vækst i virksomhedens aktivitet.

5.5 Opsummering

Det kan således udledes, at det ikke kun er TSS-cirkulære 2000-9, som kan anvendes til værdiansættelse af virksomheden i forbindelse med en overdragelse af aktier/anparter. Skattestyrelsen anerkender flere andre værdiansættelsesmodeller. Her er Discounted Cash Flow-modellen den mest anvendte i praksis. Denne er især også anerkendt af Skattestyrelsen, idet DCF-modellen anses for at være teoretisk korrekt. Denne model anses dog også være mere kompliceret rent matematisk, hvor

⁹⁸ SKM2015.195.SR

TSS-cirkulære 2000-9 tager udgangspunkt i selskabets indre værdi. Begge værdiansættelsesmodeller er dog anvendelige i forbindelse med A/B-modellen og successionsmodellen.

Det er dog vigtigt at der tages højde for konkrete omstændigheder, som er gældende for virksomheden, idet kan der være nogle tilfælde, hvor der kan være tale om en mindre eller højere værdiansættelse på grund af de pågældende omstændigheder.

Men når værdiansættelsen betyder så meget for generationsskiftet for begge modeller, vil det være en klar anbefaling at indhente et bindende svar fra SKAT.

5.5.1 Bindende svar

Når man har beregnet sig frem til en værdiansættelse, kan være en god idé at anmode skattemyndighederne om et bindende svar. Dette for at sikre at man har værdiansat korrekt og deraf undgå en efterregning. Dette er både gældende ved anvendelse af A/B-modellen og successionsmodellen, da begge modeller afhænger af værdiansættelse. Ved det bindende svar får parterne i et generationsskifte vished omkring værdiansættelsen af selskabet, herunder ved beregningen af A-aktiernes forlods udbyttet, samt beregningen af en passivpost. Et bindende svar fungerer som dokumentation for, hvilken værdi et aktiv har. Derved har skattemyndighederne ikke mulighed for at afvige fra det svar, som er givet til spørgeren. Ved at anmode om bindende svar, kan dette gøre overdragelsen mere effektiv og sikker for parterne, idet der vil være styr på f.eks. værdiansættelsen eller andre punkter inden for overdragelsen til nærtstående parter på områder, hvor der kan herskes tvivl om, hvad der er gældende praksis på området. Et bindende svar er højest gældende i fem år, men kan variere fra et bindende svar til et andet. Et bindende svar fra skattemyndighederne koster 400 kr. (2019)⁹⁹ men dette kan være en lille pris at betale for at få vished omkring en overdragelse, hvor der kan være usikkerhed omkring tusinde, måske millioner af kroner er usikkerhed omkring og man samtidig er i tvivl om gældende praksis.

⁹⁹ Skat.dk: Få et bindende svar

Som i forlængelse af værdiansættelse vil afhandlingen nu belyse bo- og gaveafgiften. Dette er centralt i det, at ved skattemæssig succession kan der ydes enten en hel eller delvis gave, som videre resultere i en passivpost. For A/B-modellen kan gave-elementet anvendes, når kapitalklasserne opløses og de sidste aktier muligvis overdrages ved gave.

6. Bo- og gaveafgift – Overdragelsen kan blive tillagt en afgift

En overdragelse af et selskabs aktier kan både ske ved fuldt vederlag for aktierne, helt ved gave eller ved at kombinere disse to. Ved en overdragelse, hvor der sker betaling ved fuldt vederlag og der anvendes skattemæssig succession, er der mulighed for, såfremt parterne har aftalt det, at det kan ske ved kontant betaling. Oprettelse af et gældsbevis er dog kun muligt i levende live. Endvidere er der mulighed for, at dette gældsbevis kan oprettes således at lånet sker uden forrentning eller med en minimal rente. Dette er gældende såfremt der er tale om en overdragelse til en person, som er omfattet af BAL § 22. Som udgangspunkt vil dette hverken være en del af den skattepligtige indkomst eller være gaveafgiftspligtigt for overtageren.¹⁰⁰

6.1 Nedsættelse af bo og gaveafgift

Den 2. juni 2017, blev et lovforslag, som tidligere var blevet fremsat, vedtaget i Folketinget. Hermed skete der en stramning af successionsreglerne, men lempelse omkring bo- og gaveafgift. Nedsættelsen af afgiften var gældende med tilbagevirkende kraft fra d. 1. januar 2016. Vedtagelsen af forslaget betyder en gradvis nedsættelse af bo- og gaveafgiften frem mod år 2020 fra 15 % til 5 % ved generationsskifte i erhvervsdrivende virksomheder. Dette betyder en forbedring af vilkårene ved et generationsskifte i familieejede virksomheder.

Nedsættelsen af bo- og gaveafgiften kommer for at kunne skabe bedre rammer omkring et generationsskifte i familieejede virksomheder. At skulle betale en gaveafgift på 15 % har før i tiden været tungt for familierne, rent finansielt, som står overfor et generationsskifte. Det som Folketinget gerne vil opnå med en nedsættelse af bo- og gaveafgiften, er at virksomhederne i højere grad kan bibeholde grundlaget for at kunne investere og dermed vækste deres virksomhed. Det er også et håb fra Folketingets side, at lovændringen er medvirkende til at sikre omkring 300.000 arbejdspladser i netop de familieejede virksomheder.¹⁰¹

¹⁰⁰ Juridisk vejledning: C.B.2.1.4.5.1 Værdiansættelse ved bo-og gaveafgiftsberegning ved generationsskifte af erhvervsvirksomheder, der opfylder betingelserne for at kunne overdrages med succession

¹⁰¹ Hedegaard, Thomas, Vammen, Finn J., Bødker-Iversen, Jonas i Erhvervsmagasinet: Rådgivning om skat, d. 27 juni 2017

Den gradvise nedsættelse af bo- og gaveafgiften vises nedenfor:

År	2016	2017	2018	2019	2020
Bo- og gaveafgiftssats i %	13	13	7	6	5

Figur 1: Nedsættelse af bo- og gaveafgift (egen tilvirkning)¹⁰²

6.1.1 Betingelser for at anvende nedsættelsen

Der er nogle betingelser, som skal være opfyldt for, at man kan udnytte nedsættelsen af bo- og gaveafgiften. Betingelserne for anvendelse finder sted i BAL § 1 A, stk. 1 og § 23 A, stk. 1.¹⁰³

Nedsættelsen af bo- og gaveafgiften er kun gældende i situationer, når der enten ved gave eller arv overdrages en erhvervsvirksomhed eller en aktiepost. Arvingen skal være en fysisk person og skal opfylde betingelserne for at kunne succedere skattemæssigt. Det er dog ikke et krav, at der er valgt succession, blot at betingelserne for anvendelsen er opfyldt. Her er det vigtigt at bemærke, at det ikke kun er familie kredsen (personer der er omfattet af ABL § 34), som har mulighed for dette. Det er også muligt for nære medarbejdere (som er omfattet af ABL § 35). For at en nær medarbejder opfylder betingelserne for succession, skal medarbejderen, jf. tidligere konstateret, have været beskæftiget på fuld tid i 3 år ud af de seneste 5 år.

Arvingen eller gavemodtageren må ikke tilhøre den personkreds, som skal betale tillægsboafgift. Dette kan dog undtages, hvis arveladeren ikke har noget afkom og således kan der godt overdrages ved nedsat gaveafgift til søskende, søskendes børn mv.

Endvidere er det en betingelse at overdrageren skal have haft ejerskab i minimum 1 år forinden og erhververen skal beholde ejerskabet i mindst 3 år efter overdragelsen. Såfremt erhververen ikke opretholder ejerskab i mindre end 3 år, vil der forekomme en forholdsmæssig betaling af bo- eller gaveafgift.

¹⁰² PWC: Nedsættelse af bo- og gaveafgift og stramning af successionsregler er vedtaget, d. 13 juni 2017

¹⁰³ Werlauff, Erik: Arv og skifte, s. 207 - 208

Der stilles også et krav til aktiv deltagelse. Hvis der er tale om en personligt ejet virksomhed, vil det være tilstrækkeligt med minimum 50 timer pr. måned for, at der er tale om aktiv deltagelse. I overdragelser af aktier er der krav til, at erhververen deltager i ledelsen (altså direktion eller bestyrelse) i det selskab, hvori aktierne bliver overdraget.¹⁰⁴

6.2 Gaveafgift ved generationsskifte i levende live

Det kan aftales mellem parterne om overdragelsen skal ske ved helt eller delvist vederlag, hvor den anden del består af gave, hvoraf der skal betales gaveafgift af en del af gavens omfang. Afgiftens størrelse afhænger af om erhververen er omfattet BAL § 22. Som udgangspunkt ved overdragelsen vil modtageren af gaven være enten skatte- eller afgiftspligtig af gavens størrelse, ved overdragelse af en personlig virksomhed, jf. KSL §§ 33 C og 33 D og af aktier, jf. ABL §§ 34 og 35. Personer som er nævnt i BAL § 22, kan altså modtage afgiftsfrie gaver, som ikke overstiger et beløb på 65.700 kr. (2019-niveau).

Personerne som er omfattet heraf er som følger:

- Børn, stedbørn og deres afkom.
- Afdødt barns eller stedbarns længstlevende ægtefælle.
- Forældre.
- Personer, som de seneste 2 år har haft fælles bopæl med giveren af gaven og personer der tidligere har delt bopæl med gavegiveren i en sammenhængende periode på 2 år, når den fælles bopæl kun er ophørt på grund af institutionsanbringelse. Dette kan f.eks. være ældre-bolig.
- Plejebørn, som har haft bopæl hos gavegiveren i en sammenhængende periode i minimum 5 år, når opholdet er påbegyndt inden plejebarnet fyldte 15 år og højst én af plejebarnets forældre har haft bopæl sammen med gavegiveren sammen med plejebarnet.
- Stedforældre og bedsteforældre.¹⁰⁵

¹⁰⁴ PWC: Nedsættelse af bo- og gaveafgift og stramning af successionsregler er vedtaget, d. 13 juni 2017

¹⁰⁵ Boafgiftsloven § 22

Arving	Gaveafgift (i %)	Bundfradrag (i kr.)
Ægtefælle	0	-
Nært beslægtede		
- Almindelig sats	- 15	
- Sats for aktier og virksomheder der overdrages til arvinger, der opfylder betingelserne for succession mv.	- 6	65.700
Svigerbørn	15	23.000
Bedsteforældre og stedforældre	36,25	
Søskende, fjernere slægtning og ikke-beslægtede	Indkomstskat	65.700

Figur 2: Oversigt over gaveafgift 2019 (egen tilvirkning)¹⁰⁶

Dette betyder altså i forhold til tidligere nævnt, at børn, børnebørn og samlever, der ved en overdragelse med succession modtager en gave dermed skal betale gaveafgift. Derimod vil samlever, søskende samt deres børn, som ikke har haft samme bopæl som gavegiveren i en sammenhængende periode på 2 år være skattepligtige ved overdragelsen, såfremt der gives gave.

Der skal betales en gaveafgift på 15 % for de nærmeste slægtninge og indkomstskat for de fjernere slægtninge og personer som ikke er beslægtede. For overdragelser af aktier og virksomheder, til arvinger der opfylder successionsbetingelserne, er gaveafgiften i år 2019 på 6 %. Der kan gives et afgiftsfrit gavebeløb på 65.700 kr. (2019-niveau) til børn og andre nære slægtninge og 23.000 kr. til svigerbørn (2019-niveau).¹⁰⁷

Hvis ægtefælle dør, kan den tilbageværende ægtefælle overtage ægtefællernes fælleseje til uskiftet bo med deres livsarvinger, jf. AL § 17. Hvis den afdøde ægtefælle har nogle særlivsarvinger, kan boet

¹⁰⁶ Skatteministeriet: Bo- og gaveafgift - faktside

¹⁰⁷ HjulmandKaptain: Afgiftsfrie gavebeløb 2019

kun udleveres til uskiftet bo, såfremt der er samtykke fra disse særlivsarvinger, jf. AL § 18, stk. 1. Den tilbageværende ægtefælle kan dog kun sidde i uskiftet bo med det, som er ægtefællerne imellem. Det er ikke muligt med de midler, der var den afdøde ægtefælles særejede formue.

Følgende vil undersøge, hvor boafgiftsloven opdeler personkredsen i tre, som hver især betaler forskellig afgift efter BAL § 23. Her er der tale om overdragelse til henholdsvis ægtefæller, personer der er omfattet af BAL § 22, nærtstående parter og tilbageoverdragelse til en tidligere ejer. Ved modtagelse af gaver, kommer afgiftspligten såfremt de afgiftsfri grundbeløb er overskredet.¹⁰⁸ Her skal der rettes henvendelse til Skattestyrelsen senest d. 1. maj i det efterfølgende kalenderår, jf. BAL § 26.

6.2.1 Overdragelse til ægtefælle

For ægtefæller gælder det, at disse skatte- og afgiftsfrit kan overdrage aktiver og aktier sig imellem, jf. KSL §§ 23 B og 26 A og BAL § 22, stk. 3. Før den 1. januar 2018 var det således, at det kun var ved almindelige lejlighedsgaver som f.eks. fødselsdagsgaver og julegaver, som ikke krævede oprettelse af en ægtepagt. Dette er dog ændret således, at ægtefæller frit kan give hinanden gaver uden det har skatte- eller afgiftsmæssige konsekvenser for ægtefællen. Dette er gældende uanset gavens størrelse og også selvom ægteparret ikke er samlevende. Det vil sige, at ægtepar frit kan omfordele deres formue skatte- og afgiftsfrit. Dog er det ikke gældende for ægtefæller som er separerede fra hinanden.¹⁰⁹

6.2.2 Overdragelse til person omfattet af BAL § 22

Som tidligere nævnt vil personer, som ikke er omfattet af KSL § 33 C, stk. 1 eller ABL § 34 blive beskattet ved en overdragelse, jf. SL § 4, stk. 1, litra c. Der er mulighed for at give en gave afgiftsfri, såfremt denne ikke overstiger et beløb på 65.700 kr. (2019-niveau). Overstiges dette skal der betales en afgift på 15 % af det beløb, som overstiger. Der er mulighed for gavegiveren at give et sådan beløb til personer, som er nævnt i BAL § 22 hvert år. Det er således, at såfremt giveren betaler

¹⁰⁸ Disse grundbeløb vises på figur 2

¹⁰⁹ Pedersen, Kim: Generationsskifte og strukturering, s. 115

afgiften, skal modtager ikke betale afgift af gaven. Ægtefæller anses hver især som selvstændige gavegivere.

6.2.3 Overdragelse til øvrige nærtstående

Der er også mulighed for at overdrage til andre nærtstående, som vil være omfattet af KSL § 33 C og ABL §§ 34 og 35. Denne er dog ikke nødvendigvis sammenfaldende med BAL § 22. Det vil sige, at der er tale om f.eks. samlever, søskende og deres børn samt børnebørn. Dette betyder altså, at de personer, som kan gøre brug af bestemmelserne i KSL § 33 C og ABL §§ 34 og 35, men ikke er omfattet af bestemmelserne i BAL § 22. Dermed skal disse personer betale indkomstskat af modtagne gaver, jf. SL § 4, stk. 1, litra c.

6.2.4 Tilbageoverdragelse til tidligere ejer

Såfremt der sker en tilbageoverdragelse i generationsskiftet til en tidligere ejer efter KSL § 33 C, stk. 13 eller ABL § 35 A, skal denne betale afgift på de 15 %, hvis der gives en gave i forbindelse med tilbageoverdragelsen, hvis det f.eks. er en forælder og der er givet mere end grundbeløbet på 65.700 kr. (2019-niveau). Der kan også være tale om en person, som er skattepligtig, såfremt der gives en gave i forbindelse med tilbageoverdragelsen, hvis denne person ikke er omfattet af BAL § 22.

6.3 Boafgift i et generationsskifte ved død

Ved beregning af boafgift, sker dette under ét på baggrund af den samlede arv, som den afdøde efterlader sig. Boafgiften bliver proportionalt beregnet med en afgift som ligger på 15 % af den samlede arvebeholdning ud over et bundfradrag. Bundfradraget er i 2019 på 295.300 kr. Boafgiften af aktier/virksomheder er i 2019 dog reduceret til 6 %. Der skal ikke betales boafgift af den arveandel der tilfalder afdødes ægtefælle.

Hvis en del af arven udloddes til andre personer end de nærmeste slægtninge bliver der pålagt en tillægsboafgift på 25 % af den andel som disse personer modtager. Tillægsboafgiften beregnes på baggrund af den arveandel, hvoraf de 15 % er fratrullet.

Bundfradraget reguleres hvert år efter bestemmelserne i PSL § 20. Ved beregning af boafgiften, bliver det bundfradrag anvendt i året, hvor dødsfaldet finder sted.

Nedenfor ses en tabel, hvoraf boafgiften og bundfradrag fremgår:

Arving	Boafgift (i %)	Bundfradrag (i kr.)
Ægtefælle	0	-
Nært beslægtede		
- Almindelig sats	- 15	
- Sats for aktier og virksomheder der overdrages til arvinger, der opfylder betingelserne for succession mv.	- 6	295.300
Fjernere slægtninge og ubeslægtede	15 + 25 tillægsafgift af arveloden	Fradrag af 15 % boafgiften i tillægsafgiftsgrundlaget
Almennytte institutioner	0	
Ikke-almennytte institutioner	15 + 25 tillægsafgift af arveloden	Fradrag af 15 % boafgiften i tillægsafgiftsgrundlaget

Figur 3: Oversigt over boafgift 2019¹¹⁰

Jf. DSL § 32 er der en frist på 15 måneder, hvorpå dødsboet skal være opgjort og boopgørelsen indsendt til skifteretten. Boopgørelsen skal indeholde oplysninger om, hvilket bo der er tale om samt oplysning afdødes eventuelle tidligere- eller tilbageværende ægtefælle. Endvidere skal der oplyses om boets aktiver og passiver, indtægter og udgifter samt en fordeling af bobeholdningen og eventuelt boafgiften mellem de involverede arvinger med angivelse af slægtsforhold til den afdøde. Boopgørelsen skal altid indsendes. Det har ingen betydning at enten hele arven i et bo ifølge BAL §

¹¹⁰ Skatteministeriet: Bo- og gaveafgift - faktside

3 er undtaget for afgiftspligten, er fritaget for pligten eller at beholdningen er under bundfradraget på 295.300 kr. (2019-niveau) og at ingen del deraf bliver omfattet af tillægsboafgiften.¹¹¹

6.3.1 Overdragelse til en ægtefælle

Såfremt der er tale om et gældende ægteskab før den ene ægtefælles død, vil den tilbageværende ægtefælle være fri for at skulle betale boafgift. Dette er gældende uanset, hvilken størrelse arven har og uafhængigt af ægteskabets varighed, jf. BAL § 3 stk. 1, litra a. Af kapital og formuegoder, hvortil der ved dødsfaldet af den ene ægtefælle kan tilknyttes en brugs- eller indtægtsnydelse, skal der betales boafgift på 15 % af kapitalens eller formuegodets værdi, hvor der ikke tages hensyn til brugs- eller indtægtsnydelsen, jf. BAL § 14, stk. 2.

6.3.2 Overdragelse til personer omfattet af BAL § 1

Personer som er nært beslægtede til den afdøde og er nævnt og opfylder betingelserne i BAL § 1, stk. 1 og stk. 2, litra a-f, skal betale boafgift på 15 % af arveandelen. Vedrørende personer som har boet sammen med afdøde, er praksis meget streng på dette område.¹¹² Betingelsen er fælles bopæl i 2 år inden dødsfaldet. Ved TfS 2002.447 Ø havde der været fælles bopæl i 4 år, men denne var blevet afbrudt i 4 måneder inden for de 2 år før dødsfaldet. Derfor skulle der betales tillægsboafgift.

*"Kærende der siden den 10. marts 1997 havde haft fælles folkeregisteradresse med B, som døde den 13. juni 2001, var i perioden 1. april til 9. august 1999 ikke tilmeldt adressen. På grund af problemer med afdødes søn flyttede kærende i denne periode adresse til en kollega, hvor han overnattede. Hans indbo forblev på den hidtidige bopæl. Da sønnen fik egen bopæl flyttede han tilbage. Landsretten fandt ikke, at betingelserne i boafgiftslovens § 1, stk. 2, litra d for fritagelse af for betaling af tillægsboafgift af en livsforsikringssum var opfyldt, da kærende og B ikke haft fælles bopæl de sidste to år forud for Bs død"*¹¹³

Det er altså kun vejledende, at arvingen har sin folkeregisteradresse sammen med den afdøde. Det viser sig, at det er de reelle forhold, som er afgørende for beregningen af boafgiften. Arvingen skal kunne fremvise erklæringer fra mindst to uvildige personer, som kan bekræfte de reelle

¹¹¹ Werlauff, Erik: Arv og skifte, s. 116

¹¹² Werlauff, Erik: Arv og skifte, s. 173

¹¹³ TfS 2002.447 Ø

bopælsforhold samt at disse erklæringer kan understøttes af andre omstændigheder.¹¹⁴ Ved TFS 2006.620 Ø blev det dokumenteret, at den afdøde i en 2-årig periode reelt set havde boet hos sin søster på trods af at have haft en anden folkeregisteradresse. Dette kunne bekræftes af flere borgere. Tillige var folkeregisteradressen i ringe stand og dermed ikke i stand til beboelse.

Boopgørelsen beregnes ud fra de værdier som den afdøde efterlader sig. I boopgørelsen skal der fratrækkes eventuelle gældsposter, gældsbreve og passivposter opgjort i forbindelse med anvendelse af succession, jf. BAL §§ 13 og 13 a. Boafgiften beregnes derved på baggrund af den værdi, som overstiger 295.300 kr. (2019-niveau). Her er det vigtigt at være opmærksom på, at bundfradraget er gældende for den samlede værdi af arven. Hver ægtefælle bliver anset for at være en arvelader, hvorfor det er muligt for ægteparret at opnå et dobbelt bundfradrag.

6.3.3 Overdragelse til andre nærtstående

Personer, såsom fjernere slægtninge, der ikke er omfattet af BAL § 1, skal betale boafgiften på 15 % sammen med en tillægsboafgift på 25 %. Tillægsboafgiften bliver beregnet efter fradraget på 15 % (figur 3), hvorfor den marginale afgiftssats for arv til fjernere slægtninge bliver 36,25%.¹¹⁵

6.3.4 Overdragelse til tidligere ejer

Der kan foretages en tilbageoverdragelse til tidligere ejer, jf. DBSL § 37, stk. 1. Såfremt dette er tilfældet, skal der i forbindelse med foretagelsen af boopgørelsen beregnes en boafgift på 15 %. Dette kræver dog, at den tidligere ejer er forælder til den afdøde. Hvis der er tale om en tilbageoverdragelse, hvor der er tale om en person, som ikke falder ind under BAL § 22, stk. 2, skal der tillige betales til tillægsboafgift på 25 %. Tillægsboafgiften beregnes på samme måde som ved en overdragelse til andre nærtstående, hvorfor den marginale afgiftssats bliver 36,25 %.

Det næste emne er ligeledes relevant for begge generationsskiftemodeller. Dette emne er dog det grundlæggende for begge modeller, da de begge tager udgangspunkt i handelsværdier og markedsvilkår. Hvad enten de aktiver/aktier, som skal sælges bliver solgt mellem interesseforbundne parter

¹¹⁴ Werlauff, Erik: Arv og skifte, s. 173

¹¹⁵ Skatteministeriet: Bo- og gaveafgift - faktside

eller til tredjepart skal handlen foregå på armslængde vilkår og dermed skal værdiansættelsen ske til markedsværdien. Dette gælder uanset, hvorvidt der er tale om et generationsskifte i levende live eller ved død og hvilken model der anvendes. Ved en handel med en udefrakommende part, som har modsatrettede interesser vil dette normalt sikre, at aktiverne/aktierne bliver solgt til handelsværdien. Derimod kan værdiansættelsen ved et generationsskifte mellem f.eks. forældre og barn være mere besværlig idet parterne kan have en interesse i at prisen ligger under markedsværdien.¹¹⁶ Hvordan og hvilken metode der kan anvendes ved værdiansættelse vil afhandlingen i samarbejde med SKAT forsøge at belyse.

Efter at have belyst bo- og gaveafgiften, vil afhandlingen fortsætte over i en diskussion af successionsmodellen og A/B-modellen. Det er blandt andet fordele og ulemper modellerne i mellem.

¹¹⁶ Cirkulære nr. 185 af 17. november 1982: Værdiansættelsescirkulæret

7. Successionsmodellen vs. A/B-modellen

Efter at have undersøgt de parametre, som er gældende i forhold til et generationsskifte med anvendelse af skattemæssig succession, både i levende live samt ved død og ligeså ved anvendelse af A/B-modellen, vil afhandlingen nu gennemgå nogle af de fordele samt ulemper, som forekommer ved de to generationsskiftemodeller.

Generelt kan finansieringen ved et generationsskifte være en tung affære specielt for nogle familie-ejede selskaber, såfremt der ikke gøres brug af A/B-modellen eller successionsmodellen.

Én af de klare og store fordele ved A/B-modellen er selvfølgelig at modellen letter finansieringsbyrden for den indtrædende kapitalejer jf. ovenstående. Dermed ikke sagt den udtrædende aktionær går glip af en fortjeneste. Finansieringsbyrden bliver lettet i den forstand, at selskabet selv finansierer overdragelsen løbende gennem udbyttebetalingerne, hvorfor den udtrædende aktionær vil få samme beløb bare i små portioner. For at denne lukrative aftale for den indtrædende aktionær overhovedet gøres mulig, har denne samtidig med selvfølgelig givet afkald op udlodning i en år-række, som selvfølgelig betyder at der skal skabes en indtægt andetsteds til det private liv. Dette kan være en ulempe for nogle, men det afhænger af situationen. Ved at overtageren har et lavt finansieringskrav giver videre en fordel for virksomheden fremtidige eksistens, idet at overtageren ikke skal lave en gældsoptagelse for hele virksomhedens nuværende handelsværdi men i stedet kun for de "billigere" B-aktier.

Ligesom A/B-modellen letter successionsmodellen også finansieringsbyrden for overtager. Dette er dog ikke i samme omfang, da hele købssummen stadig skal betales på en gang. Modellen er dog stadig mere fordelagtigt fremfor at købe virksomheden i en egentlig handel. Dette skyldes at overdrager ikke skal beskattes og derfor nok vil forlænge en lavere pris. Hele A/B-modellen er dog baseret på markedsvilkår, hvorfor overtager som sådan ikke får en "rabat" som gave eller lignende. Dette gør man til gengæld ved successionsmodellen. Her kan overtageren få en rabat i sin anskaffelsessum bare ved anvendelse af successionsmodellen eller i form af en passivpost, såfremt noget af virksomheden gives som gave. Til gengæld har overtageren dog fået en latent skattebyrde, som bliver udløst den dag virksomheden afstås.

De to modeller har det til ens, at overdrageren ikke beskattes ved at overdrage sin virksomhed til næste generation. Ved successionsmodellen indtræder overtageren i overdragerens skattemæssige stilling - det at succedere, hvorfor overdrageren ikke skal beskattes ved generationsskiftet. Ligeså bliver overdrageren ikke beskattet ved A/B-modellen, såfremt trinene følges i den rigtige rækkefølge.

Så at sige vil successionsmodellen dog være at foretrække for overdrageren, hvorimod overtageren måske foretrækker A/B-modellen. Dette skyldes at overdrageren kan afstå sin virksomhed skattefrit fra den ene dag til den anden og modtage købesummen, hvorimod ved A/B-modellen betales købesummen over flere år gennem udbytteretten, hvor overdrager stadig har med virksomheden at gøre. Derudover er det ikke sikkert hele købesummen bliver udloddet, såfremt der er en fastsat åremålsbegrænsning. Overtageren derimod modtager ved successionsmodellen udover en virksomhed også en mulig stor latent skat, som skal betales senere hen. Derudover er der stadig finansieringsbyrden. Denne "neutraliseres" ved A/B-modellen og der medfølger ingen skat.

Tidsperspektivet kan for begge modeller både være en ulempe og en fordel. Dette er en smagssag og hvorvidt man ønsker et glidende generationsskifte eller ej. Men at A/B-modellen er den mest tidskrævende er ikke en diskussion. Begge modeller skal bruge tid på værdiansættelsen, men ved A/B-modellen skal der også bruges tid på at fastsætte det forlods udbytte, herunder en forrentning og et risikotillæg. Når dette er beregnet er det en god ide at indhente et bindende svar, således man ikke får en uventet skatteregning efterfølgende.

Derudover er der hele diskussionen omkring personkredsen eller manglende for samme ved A/B-modellen. A/B-modellen er ikke begrænset på nogen måde, selvom den selvfølgelig er mest fordelagtigt for interesseforbundne parter. Successionsmodellen er derimod begrænset til udelukkende familie og nære medarbejdere. Modsat dette er A/B-modellen dog begrænset til udelukkende at kunne anvendes på kapitalselskaber, hvor succession kan bruges på både selskaber og personligt ejede virksomheder. Løsningen for A/B-modellen herpå er dog at lave omstrukturering, således det bliver et kapitalselskab.

I forlængelse af virksomhedsformer er det nærliggende at diskutere muligheden for et generationsskifte i en "pengetank". Dette er ikke muligt at overdrage aktier med succession i selskaber, med passiv pengeanbringelse. Dette tager A/B-modellen ikke hensyn til: Hvis selskabsformen er til det, kan der gennemføres et generationsskifte.

En faktor, som måske ikke er en decideret fordel for hverken den eller anden model er nedsættelsen af gaveafgiften. Såfremt reglerne opfyldes for succession, kan man gøre brug af den nedsatte gaveafgift på 6% (2019-niveau), uanset om man ønsker at anvende successionsmodellen til virksomhedsoverdragelsen. Men om man overdrager sin virksomhed til næste generation ved A/B-modellen er usikkert. Her indlemmer man i stedet næste generation i ejerkredsen, ved at lette deres finansieringsbyrde. Man kan dog godt overdrage aktier, hvorfor gaveafgiften måske kunne være relevant den dag senior skal helt ud af selskabet.

I forhold til dødsbo og anvendelse af modellerne er grundlaget for diskussion ikke stort. Som præciseret vurderes det at A/B-modellen kan påbegyndes selv efter døden indtræffer. Der har dog hidtil ingen praksis været for dette, hvorfor det er aldeles usikkert. Men er det overhovedet en god ide at ville påbegynde A/B-modellen om generationsskifte i et dødsbo? Som ulempe har A/B-modellen netop tidsaspektet og ved et dødsbo kan tidshorizonten være uoverskuelig. Dødsboet kan med andre ord ikke opgøres førhen afviklingstiden for det forlods udbytte er opnået. Dette kan måske være underordnet, såfremt der kun er en arving, men ved flere arvinger kan der opstå uenigheder. Vil de resterende vente på et forlods udbytte, således at en enkelt arving skal overtage virksomheden? Derudover skal de blandt andet sammen med bobestyreren også blive enige om handelsværdien. Dernæst er også store beslutninger som skal tages på afdødes vegne og døden er netop et følsomt emne.

At succession er langt mere fordelagtigt ved behandling af dødsboer skal der ikke herske tvivl om. I forhold til A/B-modellen er tidshorizonten langt mindre. Igen er princippet ved successionsmodellen det samme som ved levende live, dog indtræder man i stedet i boets skattemæssige stilling og ikke afdødes. Derudover kan der ikke succederes til en juridisk person, men kun en fysisk og denne skal ligeledes være anført i testamentet, med mindre det er familie jf. personkredsen i levende live.

Ved begge modeller gælder det dog, at den diskussion om hvorvidt hvilken metode der skal anvendes bliver brudt. Det er udelukkende dødsboet som kan beslutte dette, hvorfor overtager ikke direkte har indflydelse på dette punkt mere. Derfor kan det betyde, at der har været snakket om den metode inden døden, men hvis ikke dette er anført i testamentet, bliver dette tilsidesat af arvingernes og bobestyrerens holdning.

Der forekommer altså fordele ved at bruge både successionsmodellen og A/B-modellen. Det kan siges, at successionsmodellens anvendelse er "sikker" i og med, at denne er reguleret af den danske lovgivning. Derimod kan man sige at der er en vis usikkerhed ved A/B-modellen. Modellen har siden 2003 løbende udviklet sig og dermed tilpasset skridt for skridt. Modellen er dog stadig ikke en del af lovgivningen - og så alligevel. At armslængdeprincippet følges i forbindelse værdiansættelsen og handelsværdierne er grundprincippet i A/B-modellen. At overdragelsen altid skal følge markedsvilkårene som ved et salg til tredjepart gør også at lovgivningen ikke er nødvendig. Derfor kan der argumenteres for, at A/B-modellen er en sikker metode til generationsskifte. De mange bindende svar dannet et fast administrativ praksis, som Skat og Skatterådet ikke bare sådan kan undvige fra. Hvis praksis ændres, skal det varsles og har gyldighed fremadrettet, hvorfor de hidtidige generationsskifter er sikre.

Vores klare anbefaling er dog, at der altid forud for et generationsskifte indhentes et bindende svar. Dette uanset om det er ved A/B-modellen eller successionsmodellen. Begge modeller bygger på værdiansættelser, hvorfor det vil være trælst at få en efterregning fra Skat, fordi man er uenige omkring værdiansættelsen. Derudover kan altid være en risiko for, at praksis i forbindelse med A/B-modellen vil ændres over tid.

8. Konklusion

Denne afhandling har undersøgt og præciseret de faktorer som gør sig gældende ved et generationsskifte i et selskab den dag i dag. Afhandlingen har både haft fokus på en model, som er skattemæssigt reguleret af loven samt en model som udspringer af praksis på området, hvorfor den skattemæssige lovgivning ikke er til stede. De to undersøgte modeller er successionsmodellen og A/B-modellen. Modellerne er både undersøgt i forhold til hvorledes man skal agere, såfremt overdrager er i levende live, men også hvordan modellerne forholder sig til at overdrager er afgået ved døden.

Ved et generationsskifte, hvor A/B-modellen anvendes skal aktiekapitalen opdeles i to aktieklasser; A- og B-aktier. Dertil bliver A-aktierne tillagt en forlods udbytteret. Dette gøres ved at gennemføre en vedtægtsændring i selskabet. Afhandlingen har undersøgt og konstateret, at en sådan vedtægtsændring kan medføre afståelsesbeskatning. Dette skyldes at der kan ske formueforskydning blandt aktionærkredsen. Dette modstrider imod det princip at A/B-modellen er skattefri. For at undersøge det nærmere har afhandlingen analyseret begrebet afståelse. Når Skat skal vurdere hvorvidt der er sket formueforskydning eller ej, beror det på en konkret vurdering fra sag til sag. Hidtil praksis havde været at vedtægtsændringen ikke ville medføre afståelsesbeskatning, men ved SKM2015.274.SR forsøgte Skat i stedet at forlange beskatning, da vedtægtsændringen skulle ses som en del af en større plan. Skatterådet var dog uenig og tilsidesatte Skats bedømmelse. Derfor er praksis stadig, at vedtægtsændringen ikke vil medføre beskatning, men igen vurderes det fra sag til sag. Dog er det rimeligt sikkert, at såfremt der kun er en kapitalejer før og efter vedtægtsændringen, vil der ingen afståelsesbeskatning være.

Til A/B-modellen er det også særdeles vigtigt at vilkårene i aftalerne er i overensstemmelse med markedsvilkårene, således armslængdeprincippet følges. Det er blandt andet omkring kurser og størrelsen på det forlods udbytte. Omkring det forlods udbytte er dette medvirkende til at gøre finansieringen af generationsskiftet lettere for overtager. Det er også derfor værdiansættelsen skal følge markedsværdierne, således Skat ikke kan påstå at der er givet en gave i forbindelse med generationsskiftet.

Ved successionsmodellen indtræde overtager i overdragers skattemæssige stilling. Indtrædelsen indebærer både anskaffelsestidspunkt, -summer og -hensigt. At der succederes betyder at overtageren ikke skal beskattes når virksomheden afstås. Beskatningen udskydes i stedet til den dag overtageren afstår virksomheden. Dermed har overtageren fået en virksomhed, men også en latent skattebyrde. Overtageren modtager dog også et nedslag i sin egen anskaffelsessum, idet der fremkommer en passivpost i selskabet. Passivposten beregnes på grundlag af den lavest mulige skattepligtige fortjeneste, som overdrager ville få, såfremt der skulle beskattes ved overdragelsen.

Når der succederes kan dette ikke gøres i aktiver med tab og overdragelsen skal minimum bestå af en procent af aktiekapitalen. Som ved A/B-modellen skal markedsvilkårene følges, herunder handelsværdien. Derudover er selve personkredsen begrænset. Personkredsen er et element, som skiller afhandlingens to modeller. For anvendelse af succession er denne begrænset til en personkreds, som gælder nærmere familie samt tidligere medarbejdere. Ved død, er der tale om en endnu smalere kreds af familie, hvilket står i stor kontrast til A/B-modellens personkreds. Personkredsen ved anvendelse af A/B-modellen er ubegrænset. Dog ses anvendelsen primært hos interesseforbundne parter, altså blandt andet ved et generationsskifte i en familieejet virksomhed, da A/B-modellen er fordelagtigt for disse parter. Markedsvilkårene skal følges, men der kan laves en lang overtagelse og senior vil stadig være en del af sit livsværk. A/B-modellen henvender sig udelukkende til kapital-selskaber, hvorimod successionsmodellen ligeledes omfavner personligt ejede virksomheder. Enkeltmandsvirksomheden kan dog omdannes til et selskab, hvor A/B-modellen så bliver relevant.

Det at overdrager er død ved successionsmodellen har som sådan ikke den store betydning. Ved skattemæssig succession indtræder erhververen stadig i overdragerens skattemæssige stilling, dog er overdrageren dødsboet og ikke den fysiske person. De skattemæssige konsekvenser ved at anvende successionsmodellen i levende live samt ved død er ens, dog er mulighederne for succession i et dødsbo blevet skærpet. Begrænsningen ved succession i et dødsbo ligger i flere punkter. Der kan ikke anvendes succession til juridiske personer i et dødsbo og dermed kan der ikke succederes til arvingens selskab, men kun til den fysiske person. Endvidere er det kun muligt at succedere, såfremt at arvelader har testamenteret arven, såfremt der er tale om en anden person end indenfor den nærmeste arvekreds. Og selve den værdi som der kan succederes i, er værdien tilsvarende til

den testamenterede arv. Slutteligt kan succession i et dødsbo kun ske, såfremt dødsboet beslutter det. Her har arvingen ikke direkte indflydelse mere.

I forhold til A/B-modellen har der ikke været noget sager, hvor Skat direkte har skulle forholde sig til emnet. A/B-modellen er ikke skattemæssigt lovreguleret, hvorfor der må analyseres på praksis. I og med dette har været manglende, har afhandlingen i stedet forsøgt at give et svar på tiltale. Ved SKM2016.52.SR præciserede Skatterådet at såfremt den forlods udbytteret ikke var udloddet inden døden indtraf for A-aktionæren, men i stedet tilfaldt dødsboet, ville der ikke være nogen skattemæssige konsekvenser. Hvis udbytteretten derimod blev ophævet, ville der ske beskatning. Ved dette tilfælde ville der være tale om gavebeskatning i det, at A-aktierne ville have afgivet værdi til B-aktierne i og med den forlods udbytteret ville blive neutraliseret og dermed ville aktieværdien være ens. Ud fra denne sag argumentere afhandlingen for, at A/B-modellen godt kan bruges, men også påbegyndes efter døden. Dog blev det også anslået, at A/B-modellen tager tid at gennemføre, hvorfor der vil gå lang tid før dødsboet kan gøres endeligt op. Dette er nok også grunden til hvorfor A/B-modellen ikke er anvendt i praksis ved et dødsbo.

Det er vanskeligt endegyldigt at vurdere, hvilken af afhandlingens to modeller som er mest effektive, idet alle virksomheder er forskellige. Overordnet set kan der argumenteres for at A/B-modellen er den mest anvendelige, idet der ikke forekommer nogen begrænsning af personkredsen. Denne er mere skærpede ved anvendelse af succession. Dog er processen med et generationsskifte, hvor A/B-modellen har sin anvendelse en mere langsigtet proces, hvorfor der er en risiko for overdrageren. Denne bliver der dog kompenseret for med et rente- og risikotillæg. I processen bibeholder overdrageren medbestemmelse i selskabet.

Selvom der er fordele og ulemper ved begge afhandlingens generationsskiftemodeller, vil afhandlingen alligevel konkludere, at A/B-modellen er den mest anvendelig i situationer, hvor der skal være et generationsskifte. Udover de ovenstående argumenter, er det kort svaret på grund af modellens fleksibilitet for erhververen. Netop fleksibiliteten gør også modellen interessant at følge dens udvikling.

9. Litteraturliste

BDO (2015): *Generationsskifte model A/B-aktier*, 6. maj 2015

- <https://www.bdo.dk/da-dk/nyheder/depechen-nyt-om-skat-og-moms/generationsskifte-model---a-b-aktier> (Besøgt 27.05.2019)

Bille, Jane K. (2006): *Skattemæssig succession - ved generationsskifte i levende live og ved død*, 1. udgave, 1. oplag, Forlaget Thomson

Erhvervsmagasinet (2017): *Rådgivning om skat*, af: Thomas Hedegaard, Finn J. Vammen og Jonas Bødker-Iversen, Kvist og Jensen AS, d. 27. juni 2017

Erhvervsnyhederne (2015): *Valg af generationsskifte model*, 17. marts 2015

- <https://www.erhvervsnyhederne.dk/valg-af-generationsskiftemodel-faa-juridisk-raadgivning/> (Besøgt 27.05.2019)

Folketinget: *L 183 Forslag til lov om ændring af boafgiftsloven og forskellige andre love*,

- <https://www.ft.dk/samling/20161/lovforslag/l183/index.htm> (Besøgt 27.05.2019)

FSR (2002): *Fagligt notat om den statsautoriserede revisors arbejde i forbindelse med værdiansættelse af virksomheder og virksomhedsandele*

HjulmandKaptain: *Afgiftsfrie gavebeløb 2019*

- <https://www.hjulmandkaptain.dk/privat/afgiftsfrie-gavebeloeb-2019/> (Besøgt 27.05.2019)

Lov om ændring af boafgiftsloven og andre forskellige love

Michelsen, Aage; Askholt, Steen; Bolander, Jane; Madsen Liselotte; Laursen, Anders Nørgaard og Jeppesen, Inge Langhave (2017): *Lærebog om indkomstskat*, 17. udgave, 1. oplag, Jurist- og Økonomiforbundets Forlag

Pedersen, Kim (2017): *Generationsskifte og strukturering*, 1. udgave, 1. oplag, Karnov Group

PWC (2017): *Nedsættelse af bo- og gaveafgiften og stramning af successionsreglerne er vedtaget*, 13. juni 2017

- <https://www.pwc.dk/da/artikler/2017/06/nedsaettelse-bo-gaveafgiften-stramning-af-successionsreglerne-vedtaget.html> (Besøgt 27.05.2019)

Rapport: *Familie virksomheder i Danmark*, af Morten Bennedsen og Kasper Meisner Nielsen

- https://igenerationer.dk/sites/igenerationer.dk/files/familievirksomheder_i_danmark.pdf (Besøgt 27.05.2019)

Rasmussen, Jesper og Møller-Andersen (2008): *Generationsskifte*, 1. udgave, 1. oplag, Forlaget Thomson A/S

Skat: *DCF-modellen*

- <https://skat.dk/skat.aspx?oid=1813207&chk=216301> (Besøgt 27.05.2019)

Skat: *Få bindende svar*

- <https://skat.dk/skat.aspx?oid=2242235> (Besøgt 27.05.2019)

Skatteministeriet (2017): *Boafgift og gaveafgift – faktaside*

- <https://www.skm.dk/skattetal/beregning/afgiftsberegning/boafgift-og-gaveafgift-faktaside> (Besøgt 27.05.2019)

Skatteministeriet: *Lavere bo- og gaveafgift gavner tusindvis af familieejede virksomheder*

- <https://www.skm.dk/aktuelt/nyheder/2017/april/lavere-bo-og-gaveafgift-gavner-tusindvis-af-familieejede-virksomheder>

tvc – advokatfirma: *Overvejer du et generationsskifte?*

- <https://tvc.dk/nyheder/2019/overvejer-du-et-generationsskifte/> (Besøgt 27.05.2019)

Werlauff, Erik (2017): *Arv og skifte*, 9. udgave, 1. oplag, Jurist- og Økonomiforbundets Forlag

Werlauff, Erik og Hansen, Lone L. (2016): *Den juridiske metode – en introduktion*, 1. udgave, 1. oplag, Jurist- og Økonomiforbundets Forlag

Den juridiske vejledning

C.B.2.1.4.5.1 Værdiansættelse ved bo- og gaveafgiftsberegning ved generationsskifte i erhvervsvirksomheder, der opfylder betingelserne for at kunne overdrages med succession

C.B.2.1.4.8 Vedtægtsændringer

C.B.2.13.1 Familieoverdragelse med succession

C.B.3.5.4.3 Fast ejendom

C.C.6.4.1.2 Værdiansættelse af goodwill

C.C.6.7.2 Succession efter KSL § 33 C

C.E.3.3.4.3.4.2 Hvordan opgøres, om et selskab er omfattet af pengetankreglen

C.H.2.1.8.2 Afståelses- og anskaffelsessum ved andre overdragelser end almindeligt køb/salg

Cirkulærer

Cirkulære nr. 185 af 17. november 1982: Værdiansættelsescirkulæret

TSS-cirkulære 2000-9: Aktier og anparter

TSS-cirkulære 2000-10: Vejledende anvisning om værdiansættelse af goodwill

Kendelser, domme, SKM-meddelelser mm.

SKM2002.50.LSR	Afskrivningsperiode for goodwill
SKM2003.134.LR	Generationsskiftemodel – ny aktieklasse
SKM2003.66.LR	Generationsskiftemodel – oprettelse af ny aktieklasser
SKM2004.416.LR	Generationsskiftemodel – ny anpartsklasse
SKM2005.549.LR	Generationsskiftemodel – oprettelse af ny aktieklasse – vedtægtsændringer – Erstatte SKM2005.320.LR på grund af tastefejl
SKM2006.627.SR	Aktier – generationsskiftemodel – pengetankregel
SKM2008.600.SR	Generationsskiftemodel – ny aktieklasse – ændring af aftale
SKM2009.411.SR	Succession – nær medarbejder – beskæftigelseskrav
SKM2010.516.SR	Generationsskiftemodel – uafhængige parter – A/B-aktier
SKM2011.79.SR	Forlods udbyttet og generationsskifte
SKM2001.406.SKAT	Værdiansættelse ved overdragelser med succession – styresignal
SKM2012.257.SR	Ændringer i familieejet koncern – gældsbrev, vedtægtsændringer og sambeskatning
SKM2015.195.SR	Generationsskiftemodel – A/B-model – DCF
SKM2015.274.SR	Generationsskifte – A/B-model – vedtægtsændring
SKM2015.284.LSR	Spørgsmål om anpartskapital i et dødsbo kunne udloddes til livsarving med succession
SKM2016.52.SR	Vedtægtsændring med etablering af aktieklasser – generationsskifte
Tfs 2002.447 Ø	Betaling af tillægsboafgift
Tfs 2006.620 Ø	Tillægsboafgift

Forside

Ballerup Kommune: *Ejer- og generationsskifte i din virksomhed*

- <https://ballerup.dk/erhverv/ejer-og-generationsskifte-i-din-virksomhed> (Besøgt 27.05.2019)